

«Prenia notes per enrecordar-se'n del que deien els advocats»: la sintaxi col·loquial a la GIEC

Marta Busquets de Jover

Tutora: Neus Nogué Serrano

Treball Final del Màster d'Estudis Avançats en Llengua
i Literatura Catalanes

Universitat Autònoma de Barcelona - Universitat de Barcelona

Juliol 2019

Agraïments

Aquest treball no hauria estat possible sense la implicació de moltes persones que m'han ajudat a tirar-lo endavant.

En primer lloc, m'agradaria donar les gràcies a la professora Neus Nogué. Els seus consells i observacions han sigut essencials en tot moment. Gràcies per tot el temps dedicat a guiar i millorar aquest treball.

En segon lloc, als companys del màster, pels ànims que ens hem donat mútuament. I, especialment, al Roger, pels dubtes compartits i les tardes a la biblioteca.

En tercer lloc, al Gerard, sempre disposat a escoltar els meus dubtes infinits i a aconsellar-me.

I, finalment, a la meva família i amics, pel seu suport incondicional i la paciència que han tingut al llarg d'aquest curs.

Resum

L'any 2016, el corpus normatiu de la llengua catalana es va actualitzar amb la publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC). Entre les novetats que introdueix aquesta obra, destaca el tractament de la variació: la nova gramàtica incorpora informació sobre variants funcionals i geogràfiques de les estructures que descriu. A conseqüència d'aquesta ampliació, dins del discurs normatiu s'introdueixen referències a la llengua col·loquial, un registre bàsic en qualsevol llengua viva.

L'objectiu d'aquest treball és analitzar les referències a la sintaxi col·loquial que hi ha a la GIEC. S'estudien, per tant, els trets sintàctics que la gramàtica recull com a propis d'aquest registre. Tenint en compte la caracterització que se'n fa (extensió geogràfica, mida de la lletra amb què es transmeten i indicatiu amb què s'identifiquen), es vol establir una visió global del tractament que rep la col·loquialitat a la GIEC i de les funcions que duen a terme les referències a aquest registre dins del discurs normatiu.

Paraules clau: llengua col·loquial, variació lingüística, normativa, gramatografia, gramaticografia

Abstract

In 2016, the catalan normative corpora was actualized with the publication of *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC) by the Institut d'Estudis Catalans. Among the changes that this work introduces, it is noteworthy the treatment of linguistic variation. This updated grammar incorporates functional and geographical variants of the structures that it describes. Consequently, the normative discourse is enriched with references to colloquial language, which is a basic register in any living language.

The aim of this work is to analyze the references to colloquial syntax that are included in the GIEC. It explores the syntactic traits belonging to this register described in the GIEC. By taking into account the characterization that they receive (depending on the geographical extension, the size of the letter used to describe them and the key word that identifies them), this work establishes a global vision about the treatment that colloquialism receives in this new grammar and the purposes of including these references in the normative discourse.

Keywords: colloquial language, linguistic variation, normative, grammaticography, grammarography

Índex de continguts

1. Introducció	3
2. La llengua col·loquial	5
2.1. La variació lingüística.....	6
2.2. Caracterització de la llengua col·loquial	7
3. Registres i normativa	10
3.1. Codificació i estandardització.....	10
3.2. La llengua normativa	11
3.2.1. La llengua de la GIEC	12
4. Metodologia	15
5. Resultats.....	19
6. Anàlisi dels resultats segons les variables previstes	23
6.1. Àmbit d'incidència	23
6.1.1. Fonètica.....	23
6.1.2. Lèxic i fraseologia	24
6.1.3. Sintaxi	25
6.1.3.1. Categories lèxiques	25
6.1.3.1.1. Adverbis.....	25
6.1.3.1.2. Determinants i quantificadors.....	25
6.1.3.1.3. Interjeccions.....	26
6.1.3.1.4. Preposicions i locucions prepositives	27
6.1.3.1.5. Pronoms	28
6.1.3.1.6. Substantius i adjectius.....	29
6.1.3.1.7. Verbs i perífrasis verbals	30
6.1.3.2. Subordinació	31
6.1.3.2.1. Subordinades adverbials	31
6.1.3.2.2. Subordinades relatives	32
6.1.3.2.3. Subordinades substantives	33
6.1.3.2.4. Discurs reportat.....	35
6.1.3.3. Modalitat oracional.....	35
6.1.3.3.1. Oracions exclamatives	35
6.1.3.3.2. Oracions imperatives	35
6.1.3.3.3. Construccions interrogatives	37
6.1.3.3.4. Construccions negatives	37
6.2. Parlars	38

6.3. Mida de la lletra	40
6.4. Indicatiu utilitzat	42
6.5. Comparació amb Fabra	46
7. Síntesi: la sintaxi col·loquial de la GIEC	52
7.1. Caràcter secundari	52
7.2. Referència a estructures molt diverses	53
7.3. Desvinculació entre llengua col·loquial i variació geogràfica	54
7.4. Confusió entre col·loquialitat i informalitat	54
7.5. Ampliació respecte de Fabra	56
7.6. Caracterització no exhaustiva	57
7.7. Funcions de la col·loquialitat a la GIEC.....	58
8. Conclusions.....	62
9. Referències bibliogràfiques	63
Annexos	67
Annex 1. Llista de trets trobats a la GIEC	67
Annex 2. Comparació Fabra - GIEC	83
Annex 3. Comparació GIEC - GEIEC.....	88

1. Introducció

L'any 2016 l'Institut d'Estudis Catalans va publicar la *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC en aquest treball), que rebé l'estatus de nova gramàtica normativa del català. Aquesta obra actualitzava la gramàtica normativa anterior, que tenia gairebé cent anys, i hi introduïa diverses novetats que no van passar desapercebudes, una de les quals és el tractament de la variació.

El fet que el discurs de la GIEC incorporés la perspectiva de la variació va permetre ampliar el corpus normatiu del català amb formes i construccions que fins aleshores no havien estat codificades. De fet, la nova gramàtica no s'allunya gaire de la de Fabra (1933 [1918]) en les prescripcions sobre els usos formals generals (el principal canvi en aquest registre és que inclou formes que s'havien fet servir en els últims anys però que la normativa anterior no recollia). Però, a diferència de Fabra (1933 [1918]), la GIEC també pren com a objecte de codificació estructures de registres menys formals i construccions limitades a només algunes varietats geogràfiques. A la nova gramàtica, les formes lingüístiques es contextualitzen segons dos eixos principals (variació geogràfica i variació de registres), als quals, de vegades, s'afegeix un tercer factor de variació (variació temporal), de manera que un tret que és adequat en un context pot no ser-ho en un altre.

En aquest treball volem estudiar el tractament que rep a la gramàtica normativa un registre concret: la llengua col·loquial. I, dins de l'ampli ventall de trets que formen la col·loquialitat, ens cenyim a aspectes de la sintaxi.

La tria d'aquest registre s'explica per dos motius principals. En primer lloc, el fet que la llengua col·loquial és un registre universal: totes les llengües vives presenten usos associats a la quotidianitat i la familiaritat, cosa que no necessàriament ocorre amb la resta de nivells de formalitat.

En segon lloc, s'ha escollit aquest registre perquè, tal com han destacat diversos autors que s'han dedicat a estudiar-lo, és un camp que ha rebut poca atenció en la recerca d'àmbit català. El nombre de treballs sobre aspectes relacionats amb la col·loquialitat, malgrat que en els últims anys ha anat creixent (principalment gràcies a Payrató (1966 [1988]), obra que fa un estudi molt acurat d'aquest registre i en reivindica la importància), encara és molt menor que el nombre de treballs vinculats a altres camps de la lingüística. El fet que l'anàlisi lingüística des d'una perspectiva funcional sigui un camp d'estudi relativament nou i la dificultat de recollir dades directes de realitzacions col·loquials són dos dels factors que podrien explicar l'escassetat de treballs sobre aquest registre.

L'objectiu general d'aquest treball és analitzar les referències a la sintaxi col·loquial que hi ha a la GIEC, posant el centre d'atenció tant en els trets descrits com

en la manera de tractar-los. A partir d'aquest objectiu general, es plantegen els objectius específics següents:

- Localitzar i caracteritzar les referències a la sintaxi col·loquial dins de la gramàtica normativa.
- Adquirir una visió global del tractament de la sintaxi col·loquial de la GIEC.
- Analitzar la sistematicitat i exhaustivitat amb què es tracten a la GIEC les referències a la sintaxi col·loquial.
- Identificar el paper que, dins de la gramàtica, tenen les referències a la sintaxi col·loquial i els motius que han portat a la selecció i inclusió d'aquests fenòmens dins d'una obra normativa.
- Comparar les referències a la sintaxi col·loquial de la gramàtica normativa actual amb les de la Fabra (1933 [1918]).

El treball s'estructura en vuit apartats. Després d'aquesta introducció, es presenta el marc teòric, que està dividit en dues parts. Primer es caracteritza l'objecte d'estudi d'aquesta recerca: la llengua col·loquial. Amb aquest fi, es descriuen les bases dels estudis sobre variació lingüística, les variables que es tenen en compte per analitzar aquest fenomen i, en últim terme, les característiques de la llengua col·loquial.

En aquest treball, però, l'estudi de la llengua col·loquial es limita a les referències que apareixen en un context molt concret, el text d'una gramàtica normativa. És per això que es dedica un segon apartat del marc teòric a reflexionar sobre l'estudi de les gramàtiques i la funció que tenen aquestes obres, a descriure la relació que estableixen amb el procés d'estandardització d'una varietat i a caracteritzar la GIEC.

Després d'exposar la metodologia seguida en aquest treball, es recullen els resultats de la recerca. A continuació es dedica un apartat a la interpretació d'aquests resultats, en el qual s'analitzen els trets localitzats sobre llengua col·loquial tenint en compte l'àmbit a què s'adscriuen i les variables que s'han pres per analitzar-los (variació geogràfica, mida de la lletra, indicatiu utilitzat i tractament a Fabra (1933 [1918])). La informació exposada en aquest apartat es recupera a § 7, en què s'estableix una caracterització global de la sintaxi col·loquial de la GIEC a partir dels trets particulars observats. Finalment, el treball acaba amb unes conclusions que sintetitzen els resultats trobats i proposen noves línies de recerca.

2. La llengua col·loquial

La llengua no és una entitat monolítica ni inamovible, sinó una realitat que es manifesta a través de l'ús lingüístic i que varia segons els participants i el context de la comunicació. No es parla de la mateixa manera amb la família que amb el cap de la feina, de la mateixa manera que tampoc parlen igual una persona jove i una de més gran. L'ús lingüístic, per tant, està estretament relacionat amb el concepte de variació, que depèn, d'una banda, de les característiques dels usuaris (l'edat, la procedència geogràfica o el grup social a què pertanyen) i, de l'altra, del context a què s'adscriu la comunicació, que determina el registre que utilitzaran els parlants.

Aquest treball pren com a objecte d'estudi un registre determinat: la llengua col·loquial. Concretament, estudia les indicacions sobre sintaxi col·loquial que apareixen a la GIEC. S'ha escollit com a centre d'aquest treball, per tant, un registre que presenta força dificultats a l'hora de ser definit i que ha estat poc estudiat per la gramàtica tradicional (Payrató, 1996 [1988]; Payrató, 1998a), però que, en realitat, és el registre més bàsic, universal, l'únic compartit per totes les llengües vives (Bibiloni, 2000 [1997]). Payrató (1996 [1988]), autor d'un dels estudis més complets sobre el català col·loquial, en destaca aquesta peculiaritat:

No totes les llengües s'utilitzen en tots els àmbits d'ús possibles, com demostra per exemple la història recent del català. Però qualsevol llengua natural s'utilitza en els àmbits d'ús quotidians, i disposa per tant d'un registre col·loquial. La mateixa proporció és traslladable al pla individual. El registre col·loquial actua com a nucli del repertori lingüístic d'un parlant (natiu), i en constitueix una varietat estilística imprescindible (Payrató, 1996 [1988]: 59)

D'acord amb Payrató, la llengua col·loquial neix lligada a un ús i unes funcions comunicatives determinades. És, per tant, una de les varietats funcionals de la llengua, una manifestació lingüística que respon a un context determinat.

L'estudi de la llengua col·loquial és un camp on convergeixen diverses disciplines. Aquesta interdisciplinarietat, de fet, és una condició imprescindible en qualsevol estudi que tingui en compte la variació, independentment del registre que es prengui com a objecte d'anàlisi. Vicent Salvador, en un article en què reflexiona sobre l'*estilística* (terme proposat per Aracil (1986a [1982]) per referir-se a l'estudi de la variació funcional), recull algunes de les disciplines en què es basa l'estudi de l'ús lingüístic vinculat a la situació comunicativa:

Amb tal finalitat examinarem els elements conceptuals i metodològics que la nova disciplina [...] hauria de manllevar, al meu parer, d'altres disciplines que es troben en un estadi més avançat de desenvolupament, com són: la sociolingüística, la semiòtica, la filosofia del llenguatge, la lingüística textual o la teoria literària. En totes elles es podrà aplegar l'instrument teòric i metodològic que permetrà de començar a dissenyar un programa d'investigació coherent entorn d'aquesta matèria (Salvador, 1992: 230)

Malgrat aquesta diversitat, entre tots els marcs teòrics que convergeixen en l'estudi de la variació funcional, en destaquen dos: la pragmàtica i la sociolingüística (Payrató, 1996 [1988]). L'estudi de la llengua col·loquial pren de la pragmàtica l'èmfasi en la complexitat de les interaccions i la reformulació de l'esquema comunicatiu tradicional, segons el qual la comunicació consisteix en la transmissió d'un únic missatge mitjançant un codi des d'un emissor fins a un receptor, i en proposa un de nou en què els participants són emissors i receptors alhora i diversos missatges es transmeten a través del llenguatge verbal i, també, del no verbal (utilitzant, per tant, diversos codis). D'altra banda, és imprescindible prendre en consideració els postulats comunicatius pragmàtics a l'hora d'interpretar correctament l'ús de la llengua col·loquial.

Al seu torn, la sociolingüística estudia el llenguatge en relació amb els usos socials i és, de fet, la disciplina que va despertar l'interès per la llengua col·loquial. Aquest marc teòric no té com a centre l'estructura lingüística, sinó l'ús lingüístic: la llengua existeix quan s'utilitza, i aquests usos poden ser descrits, analitzats i explicats sistemàticament (Aracil, 1986b [1982]: 95). La seva activitat, per tant, està estretament lligada amb l'estudi de la variació lingüística. En els apartats següents s'exposen les idees més importants que l'estudi de la llengua col·loquial pren d'aquests marcs teòrics.

2.1. La variació lingüística

La variació lingüística és inherent a l'ús lingüístic: totes les llengües presenten diferències associades a grups de persones o a situacions d'ús concretes. És a partir d'aquest concepte que es basteix la noció de *registre*, imprescindible per entendre a què ens referim quan parlem de *registre col·loquial*.

El fet que la llengua no sigui uniforme implica que canvia depenent de les circumstàncies d'ús. I, segons si les circumstàncies que expliquen el canvi lingüístic es relacionen amb els usuaris de la llengua o amb els contextos d'ús d'aquesta llengua, la variació en l'ús lingüístic pot ser dialectal (associada als usuaris) o funcional (associada al context de la comunicació) (Gregory i Carroll, 1978; Lamuela, 1994; Payrató, 1996 [1988]; Bibiloni, 2000 [1997]). Així, la variació dialectal és la variació que està relacionada amb les característiques dels usuaris o dels els grups que aquests constitueixen, i pot ser geogràfica (o diatòpica), depenent de l'àmbit geogràfic dels parlants; social (o diastràtica), depenent del grup social a què pertanyen els parlants, o temporal (o diacrònica), depenent de l'època o moment determinat en què viuen els

parlants.¹ En canvi, la variació funcional (o de registre) depèn del context en què té lloc la comunicació: hi ha formes lingüístiques que s'associen a unes situacions determinades, a uns àmbits d'ús particulars. I és que el llenguatge s'adapta al seu context per adequar-se a les circumstàncies, objectius i participants de la comunicació.²

Aquesta adaptació al context es fa sobre la base de quatre factors: el camp, el mode, el tenor funcional i el to interpersonal (Gregory i Carroll, 1978). El camp és el tema del discurs, allò de què es parla, i es pot establir una oposició bàsica entre els camps tècnics i els camps no tècnics. El mode correspon a les condicions de producció i recepció del discurs i fa referència, sobretot, al canal a través del qual es fa la comunicació. En una primera aproximació, un text pot ser oral o escrit, tot i que a partir d'aquest esquema bàsic es poden fer anàlisis més complexes: per exemple, els textos escrits poden estar plantejats per ser llegits, per ser dits en veu alta com a textos llegits o per ser dits en veu alta com si no estiguessin escrits. El tenor funcional depèn del propòsit de la comunicació (explicar, persuadir, interactuar amb algú, etc.), i el to interpersonal es relaciona amb el nivell de formalitat de la comunicació. Segons la relació establerta entre els participants, la comunicació pot ser més o menys formal.

2.2. Caracterització de la llengua col·loquial

Els quatre factors esmentats a § 2.1 estableixen les variables a partir de les quals es pot projectar un estudi sistematitzat dels registres. A continuació es descriuen les característiques del català col·loquial a partir d'una anàlisi basada en aquests factors. La descripció que s'ofereix segueix bàsicament Payrató (1996 [1988]).

En relació amb el camp, es pot dir que el registre col·loquial és el que s'utilitza per parlar de camps quotidians, definits per Payrató (1996 [1988]: 60) com a «conjunt de termes corrents de la vida ordinària, hipotèticament tan amplis i variats com complexes siguin les xarxes de relacions socials establertes pels parlants». A aquest camp li correspon un llenguatge no tècnic, característica que es tradueix, lingüísticament, en l'ús més o menys freqüent de termes equívocs i d'un lèxic no especialitzat.

¹ A propòsit de la variació associada als usuaris, hi ha autors que parlen també de varietats ètniques, varietats «anormals» (que corresponen a l'ús de la llengua com a L2 o a la varietat utilitzada per parlants afectats per patologies), varietats de gènere i argots (Payrató, 1998b).

² No tots els autors utilitzen les mateixes etiquetes per fer referència als diversos tipus de variació, cosa que pot provocar certa confusió terminològica. Així, s'utilitzen les denominacions *variant dialectal*, *dialecte*, *variant formal* o *variació social* per fer referència a la variació relacionada amb els usuaris; i *registre*, *variació contextual*, *variació situacional*, *variació diatípica*, *variació diafàsica* o *variació funcional* per a la variació associada als àmbits d'ús (Payrató, 1996 [1988]; Boix i Vila, 1998; Lamuela, 1994; Sancho Cremades, 1995). En aquest treball, seguint la GIEC, utilitzarem com a sinònimes *variant funcional* i *registre* per referir-nos a la variació associada a la situació comunicativa.

Pel que fa al mode, el llenguatge col·loquial s'associa a l'oralitat espontània. L'expressió col·loquial no respon a una intervenció planificada, sinó que els participants van construint el discurs a mesura que avança la comunicació. I, tot i que hi ha realitzacions escrites que es poden considerar col·loquials (anotacions personals en una agenda, llista de la compra, missatges de text, etc.), aquest registre es vincula sobretot a l'oralitat. És per això que en la interacció col·loquial el context físic de la comunicació pren una rellevància que no es pot trobar en altres registres: en una conversa col·loquial els interlocutors comparteixen nombrosos elements, la qual cosa permet elidir molta informació que es pot recuperar a través del context.

En relació amb el tenor funcional, l'objectiu principal del llenguatge col·loquial és reforçar el contacte social, motiu pel qual li correspon un tenor interactiu. Així doncs, en una conversa col·loquial, malgrat que també poden manifestar-s'hi altres tenors interpersonals, hi predomina l'objectiu de crear, mantenir i reforçar el contacte social. Aquesta característica és responsable que el discurs col·loquial sigui altament expressiu, cosa que s'aconsegueix amb recursos tant lingüístics (ús de sufixos augmentatius i diminutius, metàfores, dobles sentits, etc.) com paralingüístics (gesticulació, entonació, intensitat de la veu, etc.).

Finalment, pel que fa al to interpersonal, la llengua col·loquial és informal. És un registre que es manifesta en situacions en què els interlocutors tenen un rol social proper i no exerceixen un control conscient sobre el llenguatge. Aquestes característiques expliquen que en el llenguatge col·loquial hi predominin la coordinació i la juxtaposició (per davant de la subordinació), les inversions d'ordre dels elements, les repeticions, les pauses i les oracions inacabades.

Cal afegir, d'altra banda, que en l'ús lingüístic la variació funcional i dialectal es barregen. La llengua col·loquial no es pot analitzar aïllada d'altres factors de variació: un text col·loquial, a part de formular-se en un context determinat, és emès per uns parlants amb unes característiques geogràfiques, socials i diacròniques particulars. De fet, una de les característiques d'aquesta varietat és la tendència a incorporar dialectalismes, que va lligada al poc control exercit sobre la llengua i a la personalització del discurs. Aquesta tendència ja es fa constar a la GIEC, aplicada principalment als usos informals, i s'accentua encara més en les realitzacions col·loquials:

A l'altre extrem, també dins de la llengua general, hi trobarem discursos amb un grau baix de formalitat, és a dir, marcats per la màxima familiaritat i confiança entre els interlocutors. En aquest cas, al costat de les formes de tractament específiques hi solen aparèixer altes marques, sobretot de caràcter expressiu [...], i, precisament pel fet que el discurs té una personalització màxima, és lògic que s'hi manifestin els trets propis de la parla local dels interlocutors (GIEC, 2016: xxv)

Pel que fa a l'estatus de la llengua col·loquial, diversos autors han fet referència a la tendència, detectada a partir de la publicació de la *Gramàtica catalana* de 1918, a considerar que les realitzacions que la gramàtica normativa no recollia (perquè no eren adequades en la llengua estàndard) no eren acceptables en cap context (Solà, 2011; Ginebra, 2017). Aquesta problemàtica ha afectat especialment les construccions col·loquials, perquè, encara que fossin genuïnes, pròpies del català i resultat d'una evolució interna de la llengua, com que no eren adequades per als usos formals no havien estat recollides a la gramàtica normativa de 1918, d'acord amb la tradició gramatical i normativa.³

Fent referència a aquesta qüestió, Solà destaca la necessitat de «distingir allò que és intern a la llengua d'allò que hi és extern» (Solà, 2011: 104). En les gramàtiques tradicionals, les construccions ben formades però pròpies de només alguns àmbits d'ús reben sovint el mateix tractament que les estructures agramaticals o externes al sistema lingüístic propi, que no són adequades en cap context: en tots dos casos es bandegen de la llengua estàndard. El fet que la GIEC incorpori la perspectiva de la variació dins del discurs normatiu permet aplicar la distinció que Solà demanava (i, de fet, les observacions de Solà segurament van influir en la tria d'aquest plantejament): moltes formes rebutjades a Fabra (1933 [1918]) que no són adequades en els registres formals però sí que són catalanes passen a recollir-se a la GIEC com a *informals* o *col·loquials*. Així doncs, aquestes estructures reben un tractament diferent de les que són agramaticals o externes al sistema lingüístic català, que la GIEC no considera acceptables en cap context.

³ També en l'àmbit geogràfic hi ha moltes formes i estructures ben construïdes (però pròpies de només algunes varietats) que no s'esmentaven a la primera gramàtica normativa perquè Fabra no les va considerar adequades per a la comunicació supradialectal.

3. Registres i normativa

L'anàlisi de les gramàtiques és el segon marc teòric sobre el qual es construeix aquest treball. Tanmateix, la caracterització d'aquest marc no és senzilla, perquè poques obres parlen explícitament de la disciplina el que té com a objectiu, i se n'ha escrit molt poca bibliografia. De fet, en català ni tan sols és clar quin nom hauria de rebre aquest camp d'estudi, ja que les obres que hi fan referència utilitzen denominacions diferents. Bonet (1991), un dels autors referents en aquesta matèria, utilitza el terme *gramatografia*, que no hem localitzat en altres obres. En castellà, en canvi, sembla que té més tradició el terme *gramaticografía* (Solà, 1991; Martín Gallego, 2009; Dorásio, 2010; Sáenz de Zaitegui, 2010; entre d'altres), que també s'ha documentat en alemany amb la forma *grammatikographie* (Solà 1991). Recentment, el Termcat ha recollit les formes *gramatografia* i *gramaticografía* com a sinònimes (i ha descrit aquest marc com la «disciplina filològica que s'ocupa de l'estudi dels llibres de gramàtica, especialment des d'una perspectiva historiogràfica»).

Benavent (2018) fa notar la mancança d'estudis en aquesta disciplina i en proposa una definició: consisteix en l'estudi de les gramàtiques fet *a posteriori* (quan ja s'han publicat), tenint en compte no només el contingut de les obres gramaticals, sinó també el *modus operandi* dels autors a l'hora d'articular el discurs.

En tot cas, l'anàlisi dels textos gramaticals (i, sobretot, dels textos gramaticals normatius) deixa veure que diversitat intrínseca en les llengües que s'ha descrit a § 2 ben poques vegades es plasma en aquestes obres: davant la diversitat de formes que pot presentar una mateixa llengua, la normativa normalment en selecciona una (o algunes), que són les que passen a tenir l'estatus de *normatives*. Aquesta selecció pren coherència si es té en compte l'objectiu amb què es conceben aquestes obres i el paper que tenen a l'hora d'estandarditzar una llengua. La principal finalitat de les gramàtiques ha estat, tradicionalment, codificar un model de llengua apte per a la comunicació formal de tot el domini lingüístic, de manera que les característiques pròpies de registres o varietats dialectals no generals han quedat fora dels seus objectius.

3.1. Codificació i estandardització

L'establiment d'un model de llengua normativa està estretament relacionat amb el procés d'estandardització d'una llengua. Una descripció d'aquest últim procés la podem trobar a Stewart (1968: 534), que defineix *standardization* com «the codification and acceptance, within the community of users, of a formal set of norms defining “correct” usage». És a dir, és el procés mitjançant el qual un model de llengua esdevé la varietat acceptada per la comunitat lingüística per a la comunicació formal (i

interdialectal). Perquè l'estandardització sigui efectiva i real no n'hi ha prou a establir normes qui guïïn l'ús lingüístic; cal, també, que el model que estableixen aquestes normes sigui acceptat per la comunitat lingüística (és a dir, que sigui utilitzat).

El procés d'estandardització d'una varietat és complex i requereix la intervenció de diversos factors. D'acord amb el marc teòric proposat per Haugen (1983), difós a Catalunya per diversos autors (Polanco, 1984; Lamuela, 1984 i 1994; Bibiloni, 2000 [1997], i Montoya 2006, entre d'altres), en aquest treball considerem que el procés d'estandardització lingüística té quatre fases: selecció, en què es tria la varietat a partir de la qual es construirà l'estàndard; codificació, durant la qual es fixen les normes que regeixen l'ús de la varietat que es vol estandarditzar; implementació o difusió social de la varietat codificada, que es fa principalment a través de l'ensenyament i dels àmbits de comunicació formals; i elaboració, amb la qual la varietat estàndard s'actualitza i s'enriqueix (per exemple, se'n diversifiquen els estils i registres o s'elaboren recursos per ampliar-ne la capacitat expressiva).

Les gramàtiques normatives neixen com a part del procés d'establiment de la varietat estàndard; concretament, són el resultat de la fase de codificació. La importància que tenen en el procés de fixació de la varietat comuna ha provocat algunes confusions terminològiques: sovint s'ha fet referència a la codificació de la varietat que es vol que sigui estàndard com a *estandardització*, però, de fet, l'estàndard és una realitat que va més enllà del model de llengua fixat a les gramàtiques. La diferència entre llengua estàndard i llengua codificada es descriu clarament a Lamuela (1994):

En rigor, no hi ha estandardització si no hi ha difusió de la varietat lingüística pròpia de l'administració pública, de l'escola obligatòria i, en una fase més recent, dels mitjans de comunicació de massa. [...] Aquesta concepció de l'estandardització lingüística acaba de reblar el clau de la distinció entre codificació i estandardització segons la qual la codificació estableix normes lingüístiques explícites i l'estandardització és el procés social d'inserció d'unes normes supradialectals dins del sistema estilístic d'una llengua (Lamuela, 1994: 114)

3.2. La llengua normativa

L'objectiu de la codificació lingüística és fixar el model de llengua que es vol que esdevingui estàndard (i, per tant, sigui après i acceptat per tots els parlants i usat en la comunicació general i supradialectal). Tot i així, no és possible que en el procés de codificació s'arribin a preveure tots els elements, formes i estructures que acabaran formant part dels usos generals dels parlants. Així doncs, la normativa codifica unes normes explícites, però l'estàndard, a més d'aquestes (o part d'aquestes) normes, inclou, també, les pràctiques habituals en els usos generals de la població, encara que no hagin estat codificades (Ginebra, 2012: 31).

Podrien citar-se nombrosos exemples que il·lustren aquest desajust entre codificació i estandardització. En primer lloc, hi ha formes estàndards que no estan recollides a la normativa. És el cas de mots com *barco*, *vivenda*, *karma* o *country*, o d'expressions com *llum verda*, *tirar la tovallola* o *fer confiança*, que no apareixen al diccionari normatiu de l'Institut d'Estudis Catalans, però que, en canvi, sí que estan recollits, per exemple, a l'ésAdir, el portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Com a òrgan gestor dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, el fet que la CCMA accepti aquests termes demostra que tenen una difusió social important.

També pot ocórrer el fenomen contrari, que una forma admesa a la normativa no hagi arribat a la llengua estàndard. En són exemples les formes *re*, variant formal de *res* (que, malgrat que està recollida al diccionari normatiu, no ha penetrat en els usos públics formals de la llengua), i *inclús* (que és un adverbi normatiu, però que els parlants tendeixen a substituir per *fins i tot* en els usos formals).

Malgrat aquestes diferències, no es pot oblidar que la llengua codificada té com a objectiu final esdevenir estàndard i, per tant, pretén ser el model que s'utilitzi en els usos formals compartits per tota la comunitat lingüística. Aquesta vocació permet caracteritzar alguns dels trets que la configuren, i un dels principals és el grau de formalitat: la llengua que es codifica a les gramàtiques s'associa, en general, als registres formals. També és un model de llengua que defuig els dialectalismes, ja que es pretén oferir una varietat que serveixi per a tot el domini lingüístic.

En el cas del català, la codificació normativa fundacional s'ha de situar a principis del segle XX, amb la publicació de les *Normes ortogràfiques* (1913), el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932) i la *Gramàtica catalana* (1918) (Vallverdú, 1979; Segarra, 1985). Recentment, aquest corpus normatiu s'ha actualitzat amb la publicació de l'*Ortografia catalana* (2017) i la *Gramàtica de la llengua catalana* (2016), obra que serveix com a base d'aquest treball.

3.2.1. La llengua de la GIEC

La GIEC és, des que va ser publicada l'any 2016, la gramàtica normativa de la llengua catalana. Pren, per tant, el relleu a la *Gramàtica catalana* de 1918, de Pompeu Fabra, que fins aleshores havia estat considerada normativa, malgrat que aquest estatus no es va explicitar fins al 1995 (Pérez Saldanya, Rigau i Solà, 2009).

La GIEC introdueix canvis importants respecte de la gramàtica de 1918, sobretot pel que fa a la manera de concebre i establir la norma. Aquestes característiques es fan constar a

la introducció de l'obra i ja han estat assenyalades per altres autors (Ginebra, 2017; Nogué, 2018). A continuació es resumeixen els trets més rellevants per a aquest treball.

Entre les novetats que introdueix el discurs normatiu de la GIEC poden destacar-se la superació de la dicotomia entre *correcte* i *incorrecte*, que és substituïda per les referències a usos *adequats* o *inadequats* (en un context determinat); o l'establiment de la prescripció mitjançant la descripció (la norma es fixa a mesura que es va descrivint la llengua). Tanmateix, pel que fa a l'àmbit d'estudi d'aquest treball, interessa especialment un altre aspecte, també innovador, de la gramàtica: el tractament de la variació. Respecte de la seva predecessora, la nova gramàtica incorpora moltes indicacions sobre variació dialectal (concretament, sobre variació geogràfica i, de manera secundària, temporal) i sobre variació funcional.⁴ La incorporació d'aquesta variació es fa constar a la introducció de l'obra:

La codificació gramatical del català pren com a camp d'aplicació la varietat comuna o estàndard de la llengua, també anomenada llengua general (i que tradicionalment s'ha anomenat llengua literària), perquè és la que s'usa en la comunicació que ultrapassa les varietats pròpies de cada territori.

Més concretament, se centra sobretot en els usos propis dels registres formals, ja que són els més habituals en la comunicació no circumscrita a una determinada varietat territorial. Tanmateix, hi ha gèneres de comunicació d'àmbit general escrits i orals en què la situació comunicativa és informal, i per això també cal donar compte dels trets propis dels registres informals i col·loquials, fins i tot dels específics d'alguns parlars, indicant si es consideren adequats o no en la llengua general.

Hi ha, doncs, dos eixos de variació principals dins de la llengua general que les orientacions normatives tenen en compte: la variació geogràfica o territorial i la variació funcional o de registre. Complementàriament, a vegades cal considerar un tercer eix de variació, de caràcter temporal: l'evolució de la llengua al llarg del temps, entre la llengua antiga i les transformacions recents o, també, entre la llengua de les generacions més grans i la de les més joves (GIEC, 2016: xxii)

En relació amb la variació geogràfica, la gramàtica diferencia sis grans dialectes (alguerès, septentrional, central i baleàric dins del bloc oriental; i nord-occidental i valencià dins del bloc occidental), amb els corresponents subdialectes. Al llarg de l'exposició s'esmenten formes pròpies d'alguns parlars, tot i que, com es fa notar a la introducció, aquestes referències no són sistemàtiques: no es recullen totes les variants de tots els parlars sobre un determinat fenomen, ni tampoc es detalla amb exhaustivitat els parlars a què pertany cada variant esmentada.

En el tractament de la variació funcional, la gramàtica normativa té en compte quatre nivells de formalitat: alta formalitat, formalitat mitjana, baixa formalitat i llengua col·loquial. Per tal de guiar el lector en el procés d'identificar els trets no generals que es descriuen a la GIEC, la introducció de l'obra recull els indicatius més habituals per

⁴ Tal com fa notar la mateixa GIEC, Fabra (1933 [1918]) ja havia incorporat referències freqüents a diverses varietats (sobretot geogràfiques) del català. En la nova gramàtica normativa, però, el nombre d'aquestes referències és molt més elevat, especialment en alguns apartats que a Fabra havien estat poc descrits des del punt de vista de la variació (GIEC, 2016: XXI).

referir-se a cada nivell de formalitat. Les expressions que la gramàtica caracteritza com a *marcadament/més/molt formals* o com a pròpies d'una *pronúncia molt acurada* es relacionen amb els registres d'alta formalitat; les qualificacions de *formal* o *pronúncia acurada* són les que permeten identificar la formalitat mitjana; i les de *(més) informal* i *menys/poc formal* són les que identifiquen la baixa formalitat. El registre col·loquial s'identifica a través dels indicatius *col·loquial/col·loquialment, familiar, pronúncia poc acurada, pronúncia ràpida i espontània i espontàniament*.

En l'anàlisi del tractament de la variació a la GIEC cal fer notar que, a diferència del que habitualment s'espera de les gramàtiques, aquesta obra codifica no només la llengua formal, sinó també la informal. Es considera, per tant, que aquest registre forma part de la llengua general (la que és objecte de fixació normativa), tal com s'explicita en alguns passatges de la introducció de la gramàtica:

A l'altre extrem, també dins de la llengua general, hi trobarem discursos amb un grau baix de formalitat, és a dir, marcats per la màxima familiaritat i confiança dels interlocutors (GIEC 2016: XXV)

Una característica especialment rellevant per a aquest estudi pel que fa a la classificació dels nivells de formalitat és el límit difús que s'estableix entre els registres de baixa formalitat (informals) i els col·loquials. Com es pot veure a la Taula 1 de § 4 (a la pàgina següent), a l'hora de representar gràficament els nivells de formalitat la GIEC no dibuixa cap línia divisòria entre la baixa formalitat i el registre col·loquial (a diferència del que ocorre amb la resta de nivells de formalitat). Aquesta característica no és merament gràfica: en diverses referències de la GIEC el registre informal i el col·loquial es confonen (vegeu § 6.4).

La darrera característica de la GIEC rellevant per a aquest treball és el cos de lletra utilitzat per a la redacció de la norma. La gramàtica utilitza dues mides de lletra: una de grossa per a l'explicació de caràcter general i una de menuda per a la informació complementària, com ara el tractament de variants de caràcter local o la introducció d'aclariments sobre el contingut expressat en lletra grossa. A la introducció de la gramàtica s'explicita quina interpretació s'ha de donar a la lletra menuda:

Tota aquesta informació vehiculada en lletra menuda pot interessar especialment als estudiosos i als lectors que desitgen ampliar el coneixement de la gramàtica de la llengua catalana, però és considerada prescindible per a la comprensió del text i l'aplicació de la norma (GIEC, 2016: XXXI)

Per tant, el valor de la informació recollida varia depenent de la mida de lletra utilitzada per transmetre-la. La informació vehiculada en lletra menuda, malgrat l'interès que pugui despertar, està subordinada a la que es transmet en lletra grossa.

4. Metodologia

Per fer aquest estudi s'ha treballat a partir de la lectura i anàlisi dels capítols de la GIEC dedicats a la sintaxi. La metodologia de treball ha consistit a llegir els 23 capítols d'aquest apartat de la gramàtica, del 13 al 35, i a localitzar-hi les referències a la llengua col·loquial, d'acord amb els objectius d'aquest treball.

Per identificar els trets que la normativa considera col·loquials ens hem basat en els indicatius que la mateixa GIEC recull al Quadre II, reproduït a continuació. Aquest quadre presenta els quatre nivells de formalitat que es tenen en compte per a la redacció de la gramàtica (alta formalitat, formalitat mitjana, baixa formalitat i registre col·loquial) i els principals indicatius que els identifiquen.

Taula 1. Nivells de formalitat amb els corresponents indicatius de registre (GIEC, 2016: xxvi)

NIVELL DE FORMALITAT	INDICATIUS
<i>Alta formalitat</i> (en contraposició a la formalitat mitjana)	marcadament/més/molt formal pronúncia molt acurada
<i>Formalitat mitjana</i>	formal pronúncia acurada
<i>Baixa formalitat</i>	(més) informal menys/poc formal
+ espontaneïtat (registre col·loquial)	col·loquial/col·loquialment familiar pronúncia poc acurada pronúncia ràpida i espontània espontàniament

La Taula 1 resumeix de manera molt clara la jerarquia establerta entre els diversos nivells de formalitat, que es presenten clarament organitzats i associats a uns indicatius que els identifiquen. Tanmateix, a l'hora d'aplicar aquesta categorització a l'anàlisi de produccions lingüístiques s'ha de tenir en compte que, en l'ús lingüístic, els diversos nivells de formalitat formen «un contínuum entre la màxima i la mínima formalitat» (GIEC, 2016: xxvi). Per tant, un tret particular no sempre es pot classificar de manera inequívoca dins d'aquests grups, perquè en alguns casos els nivells de formalitat poden tenir límits difusos i confondre's.

Aquesta característica s'accentua encara més quan es parla de registre col·loquial, ja que no sempre és fàcil determinar si una construcció és només informal o s'hauria de considerar col·loquial. És destacable el fet que la GIEC, al quadre reproduït a la Taula 1, situa a la mateixa cel·la el registre informal i el col·loquial, mentre que la resta de nivells de formalitat es presenten en cel·les diferents i separats per una línia. Aquesta presentació materialitza gràficament el fet que, en alguns casos, a la GIEC informalitat i col·loquialitat es barregen, com es veurà més endavant (§ 6.4).

Els indicatius recollits a la Taula 1 són els que s’han utilitzat per identificar les construccions col·loquials que apareixien en els capítols consultats. Així doncs, s’ha considerat que una determinada estructura era col·loquial quan apareixia caracteritzada amb les etiquetes *col·loquial*, *col·loquialment*, *familiar*, *pronúncia poc acurada*, *pronúncia ràpida i espontània* o *espontàniament*. També s’han inclòs com a estructures col·loquials les que estaven caracteritzades amb qualificatius que, formalment, no eren idèntics a aquests, però que tenien el mateix valor: són els casos de les expressions *ús espontani*, *conversa espontània*, *llengua espontània*, *ús col·loquial espontani* i *casos vinculats a la col·loquialitat*, que contenen paraules formades amb la mateixa arrel que els indicatius recollits a la gramàtica. A l’hora de prendre aquesta decisió s’ha tingut en compte que, quan presenta el Quadre 2, la GIEC explicita que hi fa constar els indicatius «més usuals» en la redacció de la gramàtica (GIEC, 2016: xxvi), expressió que porta implícit el fet que se’n poden utilitzar d’altres. En canvi, no s’han tingut en compte per a l’estudi les construccions informals, caracteritzades amb els indicatius (*més*) *informal* i *menys/poc formal*.

El buidatge d’aquest corpus seguint el procediment indicat ha permès localitzar totes les referències al català col·loquial que contenien els capítols de la GIEC dedicats a la sintaxi. Aquestes referències s’han recollit en una taula que, a part de les dades imprescindibles per identificar-les (capítol, pàgina i citació literal de la GIEC), també incloïa informació sobre les qüestions següents:

- Mida de la lletra. Com ja s’ha dit, la GIEC utilitza dues mides de lletra: una de grossa i una de menuda. D’acord amb el que s’indica a la introducció de l’obra (GIEC, 2016: xxx-xxxI, i exposat en aquest treball a § 3.2.1), la mida de la lletra és representativa del paper que s’atorga al fragment descrit, de manera que s’ha considerat necessari incloure aquesta característica en l’anàlisi.
- Varietat geogràfica. S’han recollit les indicacions que fan referència a l’extensió geogràfica dels trets descrits com a col·loquials. Les varietats que s’han tingut en compte són les que recull la gramàtica normativa (GIEC, 2016: xxiv), tant pel que fa a dialectes com a subdialectes, i les expressions que no reben cap indicació sobre l’àmbit geogràfic en què s’apliquen s’han considerat generals de tot el domini lingüístic. Així doncs, seguint aquest criteri, els resultats es podien classificar en vint-i-un blocs, identificats per les etiquetes *general*, *alguerès*, *septentrional*, *central* (i, dins del central, *gironí*, *barceloní* i *tarragoní*), *baleàric* (i, dins del baleàric, *menorquí*, *mallorquí*, i *eivissenc* i *formenterer*), *nord-occidental* (i, dins del nord-occidental, *pallarès*, *ribagorçà*, *lleidatà* i *tortosí*),

valencià (i, dins del valencià, *tortosí*,⁵ *septentrional*, *central* i *meridional*), i *no especificat*.⁶

- Indicatiu. S'ha considerat pertinent recollir la freqüència amb què es fan servir els indicatius de la Taula 1, amb l'objectiu de veure si s'utilitzen indistintament o si n'hi ha algun que prevalgui per sobre dels altres.
- Comparació amb Fabra (1933 [1918]). En darrer lloc, s'ha mirat si els trets recollits a la GIEC havien aparegut a la primera gramàtica normativa, i quin tractament se'ls havia donat en aquesta obra.

Un cop fet el buidatge s'ha procedit a la interpretació dels resultats. Els trets localitzats s'han classificat segons l'objecte lingüístic sobre el qual s'apliquen. Cal tenir en compte que en els capítols analitzats, malgrat que se centren en l'estudi de la sintaxi, també s'hi han trobat referències a fenòmens que no pertanyen a aquest àmbit. És per això els casos s'han classificat, en primer lloc, segons si descriuen fenòmens fonètics, lèxics o sintàctics. Aquests darrers (que, evidentment, són els més nombrosos) s'han dividit en tres blocs: els que es relacionen amb una categoria lèxica concreta (adverbis, determinants i quantificadors, interjeccions, preposicions i locucions prepositives, pronoms, substantius i adjectius, i verbs), els que recullen qüestions relacionades amb la subordinació (subordinades relatives, adverbials i substantives, i discurs reportat)⁷ i els que es relacionen amb la modalitat oracional (construccions exclamatives, imperatives, interrogatives i negatives).

S'han inclòs dins del grup de categories lèxiques aquells trets col·loquials que actuen sobre un element lingüístic concret i són independents del context sintàctic (per exemple, una forma secundària d'un adverbi —com podria ser *aixís* en comptes de *així*—, que pot aparèixer tant en una oració simple com subordinada en una de composta, però que sempre serà col·loquial). Dins d'aquest grup hem organitzat els elements seguint principalment la classificació que es desprèn dels capítols de la GIEC

⁵ A la GIEC (xxiv) aquest subdialecte es classifica entre el valencià i el nord-occidental, per això s'ha recollit com a propi de tots dos.

⁶ S'ha utilitzat l'etiqueta *no especificat* per als casos en què un tret es defineix com a propi de només una part del domini lingüístic (i es diu que es troba en «alguns parlars», o que «hi ha varietats» que presenten una determinada característica), però no s'especifica en quines varietats es manifesta.

⁷ El discurs reportat no admet una classificació totalment satisfactòria: d'una banda, presenta característiques diferents de la resta de fenòmens recollits dins del grup dedicat a la subordinació; de l'altra, però, implica necessàriament una estructura sintàctica complexa. Aquest darrer motiu, juntament amb el fet que es tracta d'un bloc sense gaire entitat (només se n'ha trobat un tret), és el que ens ha portat a incloure'l dins d'aquest grup.

(que dedica un capítol a cada categoria), a la qual s'han afegit algunes modificacions per facilitar l'estructuració dels resultats.⁸

Dins del segon grup (subordinació) hi ha aquells elements que es relacionen amb una construcció sintàctica determinada. Es tracta de fenòmens que només emergeixen en una estructura sintàctica concreta i, per tant, més que amb una categoria, s'han de relacionar amb un context sintàctic particular. És el cas, per exemple, de l'ús del quantificador *cada* per encapçalar oracions subordinades consecutives: al contrari del que ocorre amb l'adverbi *aixís*, que es considera sempre col·loquial, en aquest cas el quantificador *cada* només és una marca de col·loquialitat en un context sintàctic determinat (quan encapçala una oració subordinada consecutiva, en casos com *Trobes cada beneit pel món que te'n faries creus*).

Finalment, dins del tercer bloc s'han inclòs els trets col·loquials que es relacionen amb la modalitat oracional. Dins d'aquest grup s'han diferenciat les construccions exclamatives, interrogatives, imperatives i negatives. El motiu pel qual s'ha decidit tractar aquests elements a part és el fet que la modalitat, en realitat, és un fenomen supraoracional, que va més enllà de la sintaxi (perquè afecta qualsevol tipus d'estructura, siguin oracions simples o compostes) i de l'actuació en una categoria determinada (perquè els recursos per indicar modalitat poden incidir sobre més d'una categoria o fins i tot relacionar-se amb altres elements, com l'entonació o l'ordenació dels constituents de l'oració).

Després d'analitzar i descriure els fenòmens localitzats d'acord amb aquests àmbits, s'ha procedit a l'anàlisi segons les altres variables tingudes en compte (varietat geogràfica, indicatiu, mida de la lletra i tractament a Fabra 1918). Finalment, s'ha arribat a conclusions sobre les característiques i el paper de la sintaxi col·loquial dins de la gramàtica normativa actual.

⁸ El canvi més significatiu respecte de la GIEC és la presentació dins del mateix grup dels determinants i els quantificadors, que a la GIEC es tracten en capítols diferents. Tot i així, la mateixa gramàtica assenyala que, en un sentit ampli, els quantificadors poden incloure's dins del grup de determinants (GIEC, 2016: 130). D'acord amb aquest apunt, i per unificar i simplificar la classificació, s'ha optat per presentar-los conjuntament.

5. Resultats

El buidatge del corpus format pels capítols 13-35 de la GIEC ha permès localitzar 78 trets que la gramàtica normativa recull com a propis de la llengua col·loquial. A continuació es proporciona la llista dels casos localitzats, organitzats seguint la classificació per àmbits exposada a § 4. Per a cada cas, s'aporta la pàgina de la GIEC en què apareix, el número de tret, la descripció del fenomen i un exemple que l'il·lustra. Sempre que ha estat possible, s'han pres exemples que oferís la mateixa GIEC; en alguns casos, però, la gramàtica normativa no proporcionava cap exemple per a l'estructura col·loquial i se n'han hagut de buscar d'alternatius (ja fos modificant l'exemple que la GIEC aportava per als usos generals —no col·loquials—, ja fos recorrent a altres fonts). Aquests casos s'escriuen en cursiva per diferenciar-los dels primers. La graella completa que inclou tota la informació tinguda en compte per a cada tret (mida de la lletra, capítol, varietat geogràfica, etc.) es recull a l'Annex 1.

1. Fonètica			
Pàg.	Núm.	Descripció	Exemple
627	1	Pronunciació del numeral <i>dinou</i> .	<i>Ja fa [dénew] anys que vam anar-hi</i>
725	2	Realització de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> com a <i>an</i> o <i>amb</i> .	Ho donarem an/amb ell
725	3	Inserció d'una <i>d</i> darrere la preposició <i>a</i> per evitar el contacte amb la vocal dels pronoms personals i demostratius.	A[ð]este
725	4	Pronunciació de la preposició <i>per a</i> com a <i>pa</i> , <i>pra</i> o <i>par a</i> .	<i>Ho va comprar pa ell</i>
2. Lèxic i fraseologia			
521	5	Noms que fan referència a una quantitat gran formats a través de la derivació del verb <i>fotre</i> .	Un fotimer de vegades
830	6	Verb <i>fotre</i> com a verb lleuger (1).	<i>Li va fotre una bona bufetada</i>
832	7	Verb <i>fotre</i> com a verb lleuger (2).	<i>Li va fotre una bona bufetada</i>
841	8	Formes <i>clissar</i> , <i>galivar</i> , <i>guipar</i> i <i>llucar</i> com a equivalents del verb <i>veure-hi</i> .	Que no hi clisses, noi, que ensopegues tant?
869-870	9	Expressió <i>estar bo</i> amb el valor de 'ser atractiu'.	La Berta està bona
3. Sintaxi			
3.1. Categories lèxiques			
3.1.1. Adverbis			
563	10	Forma <i>mateixa</i> en comptes de <i>mateix</i> quan l'adverbi va posposat a un nom, pronom o adverbi i té el valor de 'per exemple'.	Ell mateixa pot encarregar-se'n
797	11	Variants de l'adverbi <i>així</i> : <i>aixís</i> , <i>aixins</i> , <i>aixina</i> , <i>aixines</i> ...	<i>Ell ho va fer aixina i li va sortir bé</i>
799	12	Ús dels adverbis <i>així</i> o <i>aquí</i> per presentar i designar persones.	Aquí, l'amic Pep, s'ofereix voluntari
800	13	Ús de les formes <i>ahí</i> o <i>astí</i> com a adverbis de proximitat de segon grau.	<i>I a vosaltres com us va per astí?</i>
818	14	Forma <i>almanco</i> en comptes de <i>almenys</i> com a adverbi d'aproximació.	Agafarem almanco les coses de menjar
3.1.2. Determinants i quantificadors			
580	15	Ús dels articles <i>lo</i> i <i>los</i> .	<i>Los amos no són a casa</i>

588	16	Ús de l'article <i>lo</i> amb valor individualitzador.	Sempre em diu lo que he de fer
630	17	Ús de la forma <i>milanta</i> amb valor quantitatiu.	T'ho he dit milanta vegades
647	18	Forma <i>caps</i> en comptes de l'indefinit <i>cap</i> quan acompanya un nom en plural.	No va trobar caps braços segurs que l'acolliren
647	19	Indefinits <i>ningun</i> i <i>ninguna</i> .	<i>No quedava ninguna persona interessada</i>
3.1.3. Interjeccions			
1284	20	Ús d'interjeccions.	Au, anem!
3.1.4. Preposicions i locucions prepositives			
725	21	Ús de la preposició <i>en</i> en comptes de <i>amb</i> .	<i>Hi va anar en ell</i>
734	22	Ús de la preposició <i>a</i> per a qualsevol CD dislocat, encara que es refereixi a un ésser no animat.	Colliu-les, a ses peres, que ja són madures
741	23	Ús de la preposició <i>en</i> en correlació amb <i>endavant</i> .	<i>D'avui en endavant tot serà diferent</i>
742	24	No distinció entre les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> (1).	<i>T'ho ha comprat per tu</i>
743-744	25	Ús de la preposició <i>per</i> per expressar parts del dia.	<i>Hi anirem pel matí</i>
746	26	Ús de l'expressió <i>anar/venir a per</i> en comptes de <i>anar/venir per</i> .	<i>Ves a ca la padrina a per la mona</i>
759	27	Ús de <i>baix</i> amb valor de <i>sota</i> o <i>davall</i> .	<i>El gat és baix de la taula</i>
776	28	Ús de l'expressió <i>a nivell de</i> amb valor figurat.	Aquest escrit no és adequat a nivell administratiu
1125	29	No distinció entre les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> (2).	<i>T'ho ha comprat per tu</i>
1125	30	Pèrdua de la vitalitat de la preposició <i>per a</i> en construccions finals d'infinitiu.	<i>Vol un vestit nou i li manquen diners per comprar-lo</i>
1175	31	Elisió de la preposició que precedeix el dia de la setmana en construccions temporals quan l'expressió temporal és atribut i el verb està en primera persona del plural.	<i>Avui som dimecres</i>
3.1.5. Pronoms			
721	32	Ús del pronom <i>jo</i> darrere de preposició àtona.	<i>Podeu venir amb jo</i>
685	33	Duplicació del datiu de possessió inalienable en les oracions en què el sintagma que expressa la part del cos posseïda és complement directe.	La Fina li ha pessigat les galtes a l'Elvira
706	34	Formes verbals amb el pronom <i>en</i> lexicalitzat (1).	No te n'has de riure dels altres
706	35	Formes <i>recordar-se'n</i> o <i>enrecordar-se'n</i> en comptes de <i>recordar-se</i> .	Prenia notes per enrecordar-se'n del que deien els advocats
706	36	Formes verbals amb el pronom <i>en</i> prefixat.	<i>Va empenedir-se de seguida d'haver-ho dit</i>
844	37	Formes verbals amb el pronom <i>en</i> lexicalitzat (2).	<i>Va alegrar-se'n que haguessis tornat</i>
3.1.6. Substantius i adjectius			
550	38	Concordança entre un sintagma nominal de color (format per «terme de color + nom») i el nom que qualifica.	Uns tendals {blaus cel / blaus cels / blau cels}
3.1.7. Verbs i perífrasis verbals			
685	39	Interpretació del datiu de certs verbs com a CD.	<i>El trucarem</i>
871	40	Ús del verb <i>estar</i> amb certs adjectius (<i>bo</i> , <i>dolent</i> , <i>nou</i> , <i>vell</i>) que tradicionalment es construïen amb <i>ser</i> .	<i>Aquest pastís està boníssim</i>
914	41	Present per referir-se a situacions anteriors a l'acte de parla que finalment no es produeixen.	L'altre dia va tenir un accident anant en bicicleta i gairebé es mata
954	42	Perífrasi « <i>venir</i> + gerundi» per referir-se a una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència.	Fa deu anys que venim reivindicant la reducció de la jornada laboral

1211	43	Construccions amb la perífrasi « <i>estar</i> + gerundi» sense fer explícit el verb <i>estar</i> , que se sobreentén, de manera que el gerundi sembla independent.	Què, preparant els exàmens?
1275	44	Reducció de l'imperatiu <i>mira a ma</i> .	<i>Ma que és indiscret!</i>
3.2. Subordinació			
3.2.1 Oracions adverbials			
587	45	Construccions temporals encapçalades per la locució <i>a la que</i> .	A la que t'hi acostes, ja borda
1195	46	Construccions temporals encapçalades per les locucions <i>a la que</i> i <i>de seguida que</i> amb el sentit de 'tan bon punt'.	De seguida que obrin, t'ho compraré
1115	47	Causals truncades, encapçalades per <i>com que</i> però sense que hi aparegui l'oració principal que hauria d'anar a continuació.	—Has tancat amb pany i clau? — Com que no sabia que la mare era a fora...
1160	48	Construccions amb valor concessiu formades per la locució <i>més que</i> i el verb (sovint, <i>ser</i>) en subjuntiu.	<i>Més que siga així, ho vull intentar</i>
918	49	Ús de l'imperfet en les apòdosis condicionals amb valor emfàtic.	Si ens dèieu d'anar-hi ara mateix, segur que no ens ho pensàvem dues vegades
1143	50	Ús de l'imperfet d'indicatiu en pròtesis condicionals amb valor expressiu.	Si me'l trobava ara passant pel carrer no sé què li feia
1144	51	Ús del present d'indicatiu en les pròtesis condicionals amb valor irreal de passat.	Si no m'arribes a avisar a temps, tenim un accident
1104	52	Construccions consecutives encapçalades pel quantificador <i>cada</i> .	Trobes cada beneit pel món que te'n faries creus
1104	53	Supressió de la coda de la construcció consecutiva.	Tens una barra...
1104-1105	54	Supressió del quantificador o el sintagma quantificat d'una construcció consecutiva.	Estudia que dona gust
1275	55	Omissió del quantificador <i>tan/tant</i> en construccions consecutives truncades.	Era dolenta!
1160	56	Ús de la locució <i>enc que</i> per introduir una construcció il·lativa.	La gent, enc que calli, ho sap
3.2.2. Oracions de relatiu			
1043	57	Relatiu <i>qui</i> com a subjecte independentment del caràcter humà o no humà de l'antecedent.	El corc qui ara et roega ses entranyes no et deixa viure
1056-1057	58	Construcció analítica en comptes de construcció de relatiu.	Vaig cobrar uns diners que no hi comptava
3.2.3. Oracions substantives			
1002	59	Elisió de la preposició que introdueix una oració subordinada finita quan està en contacte amb la conjunció <i>que</i> .	Acostuma sa llengua que no sàpia mentir
1003	60	Manteniment de la preposició <i>de</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan està seleccionada per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva.	<i>La arribar a la conclusió de que n'havia fet un gra massa</i>
1003	61	Manteniment de les preposicions <i>en</i> o <i>amb</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan estan seleccionades per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva.	<i>No estan conformes amb que les dades siguin públiques</i>
1003	62	Manteniment de la preposició <i>a</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan està seleccionada per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva.	L'al·lusió a que m'hagi enfadat em sembla fora de lloc
1004	63	Contacte entre preposició i conjunció <i>que</i> quan hi ha diversos elements coordinats que complementen un adjectiu i la subordinada és el segon constituent coordinat.	Tu ets el responsable de portar els comptes i de que els estalvis no es gastin malament
1004-1005	64	Manteniment de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> que introdueix una oració subordinada finita amb funció de complement de règim verbal.	Us desafiem a que fem el cim en una hora
3.2.4. Discurs reportat			
1026-1027	65	Ús del discurs indirecte lliure.	Al final de la reunió, la directora li va dir que s'esperés perquè havien de parlar. Ai, Senyor! Què

			li devia voler dia, aquella dona? A qui podia demanar consell, ell?
3.3 Modalitat oracional			
3.3.1. Oracions exclamatives			
1277- 1278 1728	66 67	Oracions exclamatives introduïdes per un sintagma definit que fa funció de complement de règim o d'adjunt. Oracions exclamatives formades amb sintagmes nominals indefinits no comptables amb valor ponderatiu.	Amb la ràbia que va tancar la porta! Una gràcia que feia, la criatura!
3.3.2. Oracions imperatives			
922 1281	68 69	Ús del futur amb valor imperatiu. Proclisi dels pronoms febles que complementen un verb en forma imperativa conjugat en la segona persona de cortesia <i>vostè(s)</i> .	Pensaràs-hi, d'acord? M'ho envii per correu
3.3.3. Oracions interrogatives			
1252 1257 1257 1260 1266	70 71 72 73 74	Oracions interrogatives alternatives en què el segon element coordinat és <i>o què</i> . Oracions interrogatives parcials formades pels interrogatius <i>qui/què</i> i certs noms o interjeccions en aposició. Oracions interrogatives parcials amb verbs intransitius encapçalades pel pronom interrogatiu <i>què</i> . Oracions amb valor de finalitat construïdes amb l'interrogatiu en posició final. Oracions interrogatives discursives encapçalades per la conjunció <i>que</i> .	(Que) anem o què? Què romanços/punyetes volia? Què riu, aquest, ara? —Deixa'm el ganivet. —Per a fer què? Em va preguntar que hi havia vingut
3.3.4. Oracions negatives			
1301 1310 1310 1310	75 76 77 78	Ús de certes expressions com a respostes negatives o com a rèpliques. Omissió, en les oracions negatives, de l'adverbi <i>no</i> , que ha estat desplaçat per l'adverbi <i>pas</i> . Omissió de l'adverbi <i>no</i> en preguntes de contraexpectativa. Ús de <i>cap</i> en lloc de l'adverbi negatiu <i>pas</i> .	<i>I ca! No ho farà</i> Mengi pas Que has vist pas la meva jaqueta? <i>No m'agrada cap, això</i>

La majoria d'aquestes informacions es vehiculen amb lletra menuda: dels 78 trets, 52 fan servir aquest cos de lletra, enfront de 26 d'escrits en lletra grossa. Els indicatius més utilitzats són els que inclouen el terme *col·loquial* (*col·loquialment*, *ús col·loquial*, *variant col·loquial*, etc.), que apareixen en 65 dels casos trobats; 11 s'identifiquen a partir de l'adjectiu *espontani*; un duu com a indicatiu *familiar*; i un darrer està caracteritzat com a *col·loquial espontani*, és a dir, identificat amb dos dels indicatius previstos.

Pel que fa a les varietats geogràfiques, s'han trobat 49 trets classificats com a generals de tot el domini lingüístic. Els altres són propis del valencià (5 trets), del baleàric (4 trets), del català nord-occidental (2 trets), del català septentrional (1 tret) i del tarragoní (1 tret). A més, hi ha 10 trets caracteritzats com a propis de diverses varietats geogràfiques alhora i 6 d'extensió geogràfica no especificada (es diu que no són generals de tot el domini però no s'especifica a quines varietats pertanyen). A § 6.2-6.4 s'analitzen els resultats segons les variables tingudes en compte i s'aporten més detalls sobre la distribució d'aquests elements.

6. Anàlisi dels resultats segons les variables previstes

A continuació s'analitzen els resultats de l'estudi. Primer es presenta un resum dels trets col·loquials segons els àmbits a què pertanyen, amb el qual es descriuen els trets recollits a § 5 i se'n destaquen les característiques més remarcables. Tot seguit, s'aporta informació sobre les altres variables tingudes en compte: extensió geogràfica, mida de la lletra, indicatiu utilitzat i tractament rebut a Fabra (1933 [1918]).

Per tal d'agilitar el discurs i evitar repeticions innecessàries, a l'hora de descriure els trets trobats no s'explicita sistemàticament que es tracta de construccions col·loquials. Malgrat això, s'ha de tenir en compte que totes les estructures a què es fa referència en els apartats següents, si no s'indica el contrari, són col·loquials.

Al llarg de l'exposició s'utilitzen exemples per il·lustrar alguns dels trets o per establir contrastos entre la realització col·loquial i la més formal. Aquests exemples s'han tret directament de la GIEC sempre que ha estat possible; però en alguns casos la gramàtica només oferia exemples per als usos formals i se n'han hagut de buscar d'alternatius. Els exemples proporcionats per la gramàtica s'han inclòs a la taula de l'Annex 1; els externs, no.

6.1. Àmbit d'incidència

6.1.1. Fonètica

En el corpus analitzat les referències a fenòmens fonètics col·loquials són escasses, la qual cosa no és sorprenent: a la GIEC, els capítols que descriuen el comportament fonètic i fonològic del català són els cinc primers, que no s'han tingut en compte en aquest treball.

En els capítols estudiats s'han trobat únicament quatre referències a trets propis de la fonètica col·loquial. D'aquestes, tres es relacionen amb variants orals de preposicions àtones: són el tret 2, que recull la realització de les preposicions *a* i *en* amb les formes *an* i *amb* (*Vaig anar amb aquella casa*); el tret 3, que fa referència a la inserció d'una *d* epentètica després de la preposició *a* en valencià per evitar el contacte amb la vocal d'un pronom personal o demostratiu (*Li ho vaig dir a[ð]este*); i el tret 4, que fa referència la pronunciació *pa*, *pra* o *par a* en comptes de *per a* en valencià i altres parlars (*Ho va comprar pa ell*). El tret restant (tret 1) es relaciona amb la pronunciació del numeral *dinou* en valencià, que col·loquialment pren la realització [dénɛw] en comptes de [dénɔw]. Tots quatre estan escrits en lletra menuda.

Tant per la informació que aporten com per la manera de presentar-los (amb un cos de lletra més petit) es pot concloure que els trets fonètics, en els capítols estudiats, apareixen

de manera molt tangencial i amb un caràcter secundari. Les quatre referències aporten observacions de caràcter complementari: són trets que amplien la informació donada, però que tenen molt poca entitat pròpia, de manera que només prenen sentit en la mesura que depenen d'una explicació més àmplia i general sobre una construcció més formal.

6.1.2. Lèxic i fraseologia

Els casos recollits en aquest apartat inclouen aquelles construccions el caràcter col·loquial de les quals ve donat per l'arrel a partir de la qual es formen o pel significat que reben. Com ocorre amb la fonètica, en els capítols analitzats tampoc hi ha gaires referències a mots o expressions característics del registre col·loquial: se n'han localitzat cinc.

És destacable el fet que tres d'aquests trets estan relacionats amb el verb *fotre*: es fa referència a l'ús d'aquesta forma com a verb lleuger, en oracions com *Li va fotre una bufetada* (trets 6 i 7); i al seu paper a l'hora de formar noms que expressen una quantitat gran, com *fotimer, fotral, fotralada o fotracada* (tret 5). De fet, el primer tret destaca perquè és dels pocs que apareix dues vegades en els capítols analitzats. Les dues referències que en parlen, però, no són idèntiques: en el primer cas la gramàtica es limita a esmentar aquesta forma, i ho fa en lletra grossa aprofitant que s'estan presentant altres verbs lleugers alternatius a *fer* (*donar, pegar o treure*), mentre que la segona referència, dues pàgines més endavant, està escrita en lletra menuda i, a més a més d'esmentar el verb, indica que el seu ús, a part de ser col·loquial, «aporta un matís valoratiu a l'enunciat» (GIEC, 2016: 832). Aquesta segona referència, per tant, recull informació addicional, molt breu, sobre l'ús d'aquesta forma.

Els altres dos trets lèxics localitzats fan referència a les formes *clissar, galivar, guipar* i *llucar*, que des del punt de vista sintàctic es comporten com *veure-hi*, però que són pròpies del registre col·loquial (tret 8), i a l'ús de l'expressió *estar bo* amb el valor de 'ser atractiu' (tret 9). Aquesta mateixa expressió, en els usos generals, té el significat de 'estar bé de salut'. Així doncs, una oració com *La Berta està bona* no s'interpreta de la mateixa manera col·loquialment que en un context més formal.

Com ocorria amb la fonètica, en els capítols analitzats les qüestions lèxiques relacionades amb la col·loquialitat són tractades només de passada i sempre s'hi fa referència perquè anteriorment s'ha descrit un tret sintàctic general amb el qual poden vincular-se. D'altra banda, en cap dels cinc casos anteriors no s'indica l'extensió geogràfica de l'expressió en qüestió, de manera que els trets descrits es presenten com a generals de tot el domini.

6.1.3. Sintaxi

6.1.3.1. Categories lèxiques

6.1.3.1.1. Adverbis

Les indicacions sobre trets col·loquials relacionats amb els adverbis inclouen informacions de diversa mena. D'una banda, hi ha dues referències a variants formals d'alguns adverbis: el tret 11 recull formes col·loquials de l'adverbi *així* (*aixís, aixins, aixina, aixines...*) i el tret 13 descriu la possibilitat de fer servir les formes *ahí* o *astí* en valencià i en català nord-occidental, respectivament, amb valor d'adverbi de proximitat de segon grau. En aquest cas, per tant, s'utilitzarien en comptes de la forma *aquí* per fer referència a una proximitat mediata (generalment associada a l'espai del receptor, en casos com *Què tal us va tot per ahí?*).

En segon lloc, hi ha una referència a l'ús de l'adverbi *almanco* (tret 14). Es tracta d'una forma que s'utilitza en baleàric i en alguerès en comptes de *almenys* (*Agafarem almanco les coses de menjar*).

Encara hi ha dues referències més a realitzacions col·loquials dels adverbis. El tret 10 fa referència a l'ús, en valencià, de la forma *mateixa* posposada a un nom, pronom o adverbi amb el valor de 'per exemple' (*Ell mateixa pot encarregar-se'n; Ahir mateixa ho vaig saber*); mentre que el tret 12 descriu l'ús dels adverbis *ací* i *aquí* per presentar i designar persones (*Aquí, l'amic Pep, s'ofereix voluntari*).

Així doncs, en la caracterització d'aquesta categoria es localitzen referències tant a variants col·loquials dels adverbis considerats generals com a valors particulars que en aquest registre poden adquirir certs adverbis. Alguns d'aquests trets són propis només d'algunes varietats (trets 10, 13 i 14), però també es fa referència a estructures generals de tot el domini (trets 11 i 12).

6.1.3.1.2. Determinants i quantificadors

Amb aquesta etiqueta agrupem els elements inclosos als capítols 16 i 17 de la GIEC. Tradicionalment, aquests elements han estat tractats com a determinants o quantificadors quan anaven seguits d'un substantiu (*Aquests nois t'esperen*) i com a pronoms quan no duïen el substantiu explícit (*Aquests t'esperen*). Seguint el que s'estableix a la normativa, que considera que tant els determinants com els quantificadors actuen com a delimitadors del nom encara que aquest estigui sobreentès (GIEC, 2016: 572), en aquest treball incloem els dos exemples anteriors dins d'aquest grup i descartem tractar aquests elements com a pronoms quan el substantiu no és explícit.

Dins d'aquest grup s'han localitzat cinc trets col·loquials. Amb el tret 15 es fa referència als articles *lo* i *los* com a formes col·loquials de *el* i *els* en algunes varietats geogràfiques (tarragoní, tortosí, alguerès, part del nord-occidental i part del valencià). L'article *lo*, d'altra banda, es troba col·loquialment en totes les varietats quan s'utilitza amb valor individualitzador (*Sempre em diu lo que he de fer*), tal com es recull amb el tret 16. En la resta de registres, aquestes estructures es construeixen amb la forma *el* o eviten l'article a través d'altres recursos (*Sempre em diu el que he de fer* o *Sempre em diu les coses que he de fer*).

Altres formes recollides com a col·loquials són els indefinits *ningun* i *ninguna*, utilitzats en valencià i eivissenc (tret 19; *No quedava ninguna persona que els volgués ajudar*). D'altra banda, amb el tret 17 es caracteritza com a propi d'«alguns parlars» (sense especificar quins) l'ús del quantitatiu *milanta*, derivat de mil (*T'ho he dit milanta vegades*). L'últim tret localitzat que es relaciona amb els determinants i quantificadors és el que fa referència a la concordança de nombre del quantitatiu *cap* (tret 18): col·loquialment, aquest element pren la forma *caps* quan acompanya un nom en plural, en oracions com *No va trobar caps braços segurs que l'acolliren*.

Dins d'aquest grup, per tant, s'inclouen referències fenòmens de diversos tipus (concordança, derivació, etc.), que recullen solucions alternatives a les consolidades en els usos formals. Les dues referències als articles *lo* i *los* s'escriuen en lletra grossa, i les altres tres estan en lletra menuda. Pel que fa als parlars, en aquest apartat es descriuen alguns trets generals (16 i 18), tot i que predominen els que tenen una extensió geogràfica delimitada (15, 17 i 19).

6.1.3.1.3. Interjeccions

Dins de la GIEC, la caracterització d'aquesta categoria és força peculiar: de fet, no és que la gramàtica reculli formes de les interjeccions pròpies de la col·loquialitat, sinó que fa notar que el mateix recurs de les interjeccions, prenguin la forma que prenguin, implica un grau d'espontaneïtat que les vincula amb aquest registre. Aquesta classe de mots apareixen caracteritzats com a «típics de la llengua oral espontània» (GIEC, 2016: 1284) i es relacionen amb una entonació emfàtica.

Es tracta, per tant, d'un dels casos en què un recurs propi de la llengua col·loquial té més protagonisme i entitat dins de la gramàtica: després de presentar les interjeccions com a elements vinculats a la llengua espontània, es dediquen tres subapartats a caracteritzar-les i classificar-les.

Les diferències a l'hora de tractar aquesta categoria respecte d'altres trets col·loquials poden generar dubtes sobre si, en aquest context, l'indicatiu *espontani* amb

què s'ha identificat aquest element té el mateix valor que a la resta de casos recollits a § 5; és a dir, si s'utilitza realment com a sinònim de *col·loquial*. Més endavant (§ 6.4) es fa referència als valors ambigus que, en alguns casos, poden tenir els indicatius que utilitza la GIEC (ja que, excepte el terme *col·loquial*, la resta poden presentar diversos significats i referir-se a construccions no planificades però que no necessàriament han de ser col·loquials). Tot i així, les interjeccions s'han inclòs en aquest treball perquè es tracta d'elements estretament vinculats amb l'expressivitat pròpia de la parla col·loquial, fet que, com fan notar alguns autors (Sancho Cremades, 2008), les converteix en un element característic d'aquest registre i poc habitual en la parla formal.

6.1.3.1.4. Preposicions i locucions prepositives

Els trets 21-31 fan referència a preposicions o locucions prepositives i, principalment, se centren en les preposicions àtones. La majoria (del 21 al 28) pertanyen al capítol 19 de la GIEC, dedicat precisament a aquesta categoria. Els trets 29 i 30 apareixen al capítol 29 (dedicat a les construccions causals, finals i il·latives) i el tret 31 es recull al capítol 31 de la GIEC (dedicat a les expressions temporals).

Les observacions que fa la GIEC sobre l'ús col·loquial de les preposicions són diverses. El tret 21 fa referència a la confusió entre les formes *amb* i *en*, provocada perquè la preposició *amb* és substituïda per *en*. Aquesta realització, pròpia sobretot del valencià, donaria lloc a construccions com *Ho va fer en tu* (la versió més formal de la qual seria *Ho va fer amb tu*).

El tret 31 fa referència a la possibilitat d'elidir la preposició *a* quan precedeix una expressió temporal formada per un dia de la setmana si el verb està en primera persona del plural (*Avui som dimecres* en comptes de *Avui som a dimecres*); el tret 25, a l'ús de la preposició *per*, en comptes de *a* o *de*, per expressar la localització en una part del dia (*pel matí* en comptes de *al matí*); i el tret 23, a l'ús de la preposició *en* precedint l'adverbi *endavant* (*D'avui en endavant tot serà diferent*). També es recullen com a col·loquials les construccions en què la preposició *a* precedeix un complement directe dislocat de caràcter no animat, característiques del baleàric (tret 22; *Colliu-les, a ses peres, que ja són madures*), i l'estructura «*venir a per* + SN» en comptes de «*venir per* + SN» (tret 26).

A més a més, tres de les referències (24, 29 i 30) tracten l'alternança entre les preposicions *per* i *per a*: hi ha varietats que no diferencien aquestes dues preposicions en la parla col·loquial. Els trets 24 i 29 recullen que en català septentrional, català central, baleàric i alguerès s'utilitza sempre *per*, encara que la construcció tingui un valor final i no causal (*He comprat unes flors per la mare*). El tret 30 fa referència a la pèrdua de la distinció entre les dues preposicions davant d'infinitiu (en casos com *No et*

molesten aquestes grenyes per llegir?), tot i que no especifica quines varietats presenten aquesta confusió (es parla d'«una part del domini lingüístic»).

Hi ha, per acabar, dos trets que fa referència al valor o significat que poden prendre certes preposicions en alguns contextos. El tret 28 caracteritza la locució prepositiva *a nivell de*: la GIEC fa notar que col·loquialment aquesta expressió rep un valor figurat per al qual «disposem d'expressions més precises i adequades» (GIEC, 2016: 776). És dels pocs casos en què es recomana no fer servir la solució col·loquial i es proposen alternatives per a la parla espontània. L'últim tret recollit (27) fa referència l'ús de la preposició *baix* amb valor de *sota* o *davall* amb un complement introduït per *de* (*El gat és baix de la taula*). Aquest valor de la preposició és propi dels parlars valencians i baleàrics, però no transcendeix als registres més formals.

En resum, a la GIEC les referències a la col·loquialitat vinculades amb les preposicions se centren, sobretot, en les preposicions àtones. S'apunten característiques relacionades tant amb les variants formals que poden prendre aquests elements (confusió de *en* i *amb*, confusió de *per* i *per a*, etc.) com amb les estructures de què poden formar part («*anar a per* + SN», preposició *a* davant de CD dislocat referit a un ésser no animat, etc.). Les referències a preposicions tòniques són més escasses, i se centren en el significat que les preposicions o locucions prepositives afectades poden adquirir en alguns contextos.

6.1.3.1.5. Pronoms

S'han localitzat sis referències a construccions col·loquials relacionades amb els pronoms (trets 32-37), i la majoria afecten els pronoms febles. Sobre l'ús col·loquial dels pronoms tòpics només s'apunta un tret, que a més no s'aplica a tot el domini lingüístic: es tracta de l'ús del pronom *jo* en comptes de *mi* precedit de preposició àtona (tret 32). La GIEC estableix que en la varietat baleàrica el pronom *jo* darrere de preposició «és general quan [...] segueix una preposició tònica (*davant jo, darrere jo, sense jo*)», però, en canvi, «és només col·loquial darrere de preposició àtona (*amb jo, per jo*)» (GIEC, 2016: 721)

La resta de trets afecten els pronoms febles. Hi ha diverses referències a la lexicalització d'un pronom àton amb una forma verbal, de manera que el pronom es manté encara que el complement que hauria de representar aparegui en el discurs. Aquest pronom pot aparèixer en posició proclítica o enclítica (trets 34 i 36) o, fins i tot, prefixada al verb. Els dos primers casos correspondrien a realitzacions com *No te n'has de riure dels altres* o *Va alegrar-se'n que haguessis tornat*, en què el pronom *en* coexisteix amb el complement que hauria de substituir; el segon cas és el que es pot

veure en un exemple com *Va empenedir-se de seguida d'haver-ho dit*, en què *en* ha perdut tota autonomia i pren la forma d'un prefix que s'uneix verb.

Entre les referències a la lexicalització de pronoms febles destaca el tret 35, que recull la forma *enrecordar-se'n*. Aquest cas es tracta separatament de la resta de verbs que incorporen el pronom *en* lexicalitzat. Se n'allunya perquè presenta el pronom *en* en dues posicions alhora: com a prefix i com a forma enclítica.

L'última referència localitzada sobre els pronoms febles té a veure amb la duplicació del datiu de possessió inalienable (tret 33). Aquesta duplicació és pròpia del registre col·loquial quan el sintagma nominal que expressa la part del cos posseïda actua com a complement directe (*La Fina li ha pessigat les galtes a l'Elvira*), i és necessària en tots els registres si el sintagma és el subjecte d'un verb inacusatiu (*A l'Ona li han caigut les dents de llet* o *Les dents de llet li han caigut a l'Ona*).

A l'hora de tractar aquesta qüestió, pot resultar curiosa la manera com la GIEC la planteja: de fet, no es diu directament que la duplicació sigui pròpia la parla col·loquial, sinó que s'insinua que és més habitual en aquest registre:

Pel que fa a la duplicació del datiu de possessió amb un pronom feble, hem de distingir les oracions en què el sintagma nominal que expressa la part del cos posseïda és el complement directe i aquelles en què aquest element és el subjecte d'un verb inacusatiu (§ 18.4.2.2). En el primer cas, la duplicació amb el pronom és una solució que no és general de tots els parlars ni té la mateixa incidència en els registres formals que col·loquialment (GIEC, 2016: 685)

Així doncs, ens trobem davant d'un cas en què s'esbossa un tret propi del registre col·loquial sense explicitar quin és el comportament que es considera propi d'aquest registre. En realitat, és la intuïció dels parlants i els coneixements previs sobre la consideració que sintàcticament té la duplicació de complements el que fa que interpretem que, quan es parla de «no tenir la mateixa incidència», s'està dient que la duplicació és més habitual en els registres col·loquials que en els més formals, i no a l'inrevés.

6.1.3.1.6. *Substantius i adjectius*

S'ha trobat un únic tret que implica aquestes categories (tret 38), i té a veure amb les construccions formades per un terme de color i un nom que el modifica (casos com *blau cel*). Quan s'usen en aposició a un nom, col·loquialment hi ha tendència a fer-les-hi concordar (*uns tendals blaus cel / blau cels / blaus cels*), tot i que en els registres més formals la solució adequada és no fer la concordança (*uns tendals blau cel*).

Es destacable el fet que, a l'hora de descriure aquest tret, la gramàtica no només esmenta la construcció col·loquial, sinó que també recull els motius que expliquen la tendència a fer la concordança. Aquesta tendència és conseqüència del fet que molts termes de color, usats aïlladament, admeten un ús adjectival. Sembla que això ha

provocat que els parlants reinterpretin aquests sintagmes i els assignin un valor adjectival, anàlogament amb el que ocorre amb bona part dels termes de color simples.

6.1.3.1.7. Verbs i perífrasis verbals

Hi ha sis trets que s'han classificat com a pertanyents a la categoria dedicada als verbs i les perífrasis verbals (39-44). El tret 40 fa referència a l'extensió del verb *estar*, que forma predicats amb certs adjectius que tradicionalment seleccionaven *ser* (*La sopa està bona/dolenta*; *La jaqueta està nova/vella*). El tret 41 recull l'ús del present per referir-se a situacions irrealis de passat (és a dir, situacions anteriors a l'acte de parla que no es van arribar a produir, com *L'altre dia va tenir un accident anant en bicicleta i gairebé es mata*).

Resulta curiosa la formulació del tret 39, que fa referència a la interpretació del datiu del verb *telefonar* com a complement directe. És una construcció que es tracta de manera indirecta i molt secundària: s'esmenta de passada durant una explicació que té com a centre una qüestió ben diferent, la duplicació del datiu a través d'un pronom feble. En relació amb aquest fenomen, la gramàtica descriu el comportament de certs verbs, entre els quals hi ha *telefonar*. I, parlant d'aquesta forma pel que fa a la duplicació del datiu que l'acompanya, estableix que la duplicació «no és normal en aquells parlars en què el complement es tendeix a interpretar col·loquialment com a complement directe» (GIEC, 2016: 685). Així doncs, donant indicacions sobre el comportament de les duplicacions en un verb determinat es fa un apunt sobre la interpretació sintàctica que rep aquest verb en la parla col·loquial.

El tret 43 descriu la perífrasi «*venir + gerundi*», que col·loquialment pot servir per expressar una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència (*Fa molts anys que venim reivindicant la reducció de la jornada laboral*). Després de descriure-la, però, la GIEC estableix que aquesta estructura col·loquial no és acceptable. És un dels dos únics casos (l'altre és el tret 28) en què la construcció col·loquial no només es descriu, sinó que també s'acompanya d'una valoració prescriptiva sobre el seu ús.

Queden, encara, dues referències que es vinculen amb l'ús col·loquial dels verbs. El tret 43 recull l'omissió del verb *estar* de la perífrasi progressiva «*estar + gerundi*», el resultat de la qual és un gerundi aparentment independent (*Què, preparant els exàmens?*). Finalment, el tret 44 fa referència a la reducció de l'imperatiu *mira* a *ma*, pròpia del valencià.

6.1.3.2. Subordinació

6.1.3.2.1. Subordinades adverbials

Dins de la GIEC, les construccions adverbials es tracten sobretot en els capítols 28 (titulat «Les construccions comparatives, les superlatives i les consecutives ponderatives»), 29 («Les construccions causals, les finals i les il·latives»), 30 («Les construccions condicionals i les concessives») i 31 («Les construccions temporals i les aspectuals»). Tot i així, de manera dispersa també es troben referències a trets col·loquials relacionats amb aquestes estructures en altres capítols.

A l'hora d'estudiar aquestes construccions convé, en primer lloc, destacar el fet que la GIEC no fa referència a la distinció tradicional entre oracions adverbials pròpies i impròpies, recollida per altres gramàtics (Villalba 2008 [2002]: 2252). I, d'altra banda, cal fer notar que no totes les construccions adverbials recollides es tracten amb el mateix grau d'aprofundiment: sobre algunes construccions només es recullen un o dos trets col·loquials, mentre que per a d'altres se n'esmenten més.

Per exemple, només s'assenyala un tret col·loquial sobre les subordinades causals (tret 47): es fa notar que les causals introduïdes per *com que* poden quedar truncades, sense que aparegui l'oració principal que hauria d'anar a continuació. Els parlants fan servir aquestes causals suspeses per justificar-se per alguna cosa que han fet o dit i que pot resultar estranya a l'interlocutor (*—Has tancat amb pany i clau? —Com que no sabia que la mare era fora....*).

També es fa una única referència a les adverbials concessives i a les il·latives. Sobre les primeres, es recull la possibilitat de construir-les amb la locució *més que* (o *mas que*), que apareix seguida d'un verb (normalment, *ser*) en subjuntiu i que és pròpia del valencià i del tortosí (tret 48; *Més que siga així, ho vull intentar*). Sobre les segones, es fa referència a la possibilitat del baleàric d'encapçalar-les amb la locució *enc que*, que té el valor de 'encara que' (tret 56; *La gent, enc que calli, ho sap*).

Al llarg dels capítols analitzats s'han localitzat dues referències a les subordinades adverbials temporals (trets 45 i 46). Tot i així, els dos fragments recullen gairebé la mateixa informació: la possibilitat d'encapçalar aquestes construccions amb la locució *a la que* amb el valor de 'tan bon punt' (*A la que havíem sortit de casa, va començar a ploure*). La diferència és que el tret 46 inclou, al costat de l'expressió *a la que*, la possibilitat de fer servir la locució *de seguida que* amb el mateix valor (*De seguida que obrin, t'ho compraré*), que no s'esmentava al tret 45.

Són més freqüents, en canvi, les referències a les construccions adverbials consecutives. El tret 52 estableix que és col·loquial que aquestes construccions estiguin encapçalades pel quantificador *cada* (*Trobes cada beneït pel món que te'n faries creus*).

També es fa referència a la possibilitat de suprimir la coda d'aquestes construccions i deixar-la sobreentesa, estructura que dona lloc a una realització amb entonació suspesa (tret 53; *Tens una barra...*); i a la de silenciar el quantificador o el sintagma quantificat i mantenir la coda de la construcció (tret 54; *Estudia que dona gust*). El tret 55 recull la possibilitat d'ometre el quantificador *tan* o *tant* en les consecutives truncades (*Era dolenta!*), procediment que genera una construcció amb una entonació marcada.

Hi ha, finalment, tres referències a les subordinades condicionals, que tenen a veure amb els temps verbals que amb què es poden construir. D'acord amb el que recull la GIEC, és propi de la col·loquialitat utilitzar, en les pròtesis d'aquestes construccions, el present d'indicatiu amb valor irreal de passat (tret 51; *Si no m'arribes a avisar a temps, tenim un accident*) i l'imperfet d'indicatiu amb valor expressiu (tret 50; *Si me'l trobava ara passant pel carrer no sé què li feia*). Aquest mateix temps verbal pot aparèixer en les apòdosis condicionals per atorgar valor emfàtic a l'oració (tret 49; *Si ens dèieu d'anar-hi ara mateix, segur que no ens ho pensàvem dues vegades*).

6.1.3.2.2. Subordinades relatives

Només s'han trobat dos trets que es vinculen amb les oracions subordinades de relatiu. La primera referència és l'ús del relatiu *qui* (àton) com a subjecte, independentment del caràcter humà o no humà de l'antecedent (tret 57). Aquest ús, que havia estat general en la llengua antiga, actualment es manté només en baleàric i és propi de la parla col·loquial (en construccions com *El corc qui ara et roega ses entranyes no et deixa viure*).

El segon tret que es vincula amb aquestes estructures són les construccions de relatiu analítiques (tret 58). En aquestes construccions (a les quals Fabra (1933 [1918]) ja s'havia referit a la primera gramàtica normativa amb l'etiqueta de *relatiu col·loquial*) no hi ha un pronom relatiu que assumeixi les tres funcions que li són pròpies (relacional, anafòrica i sintàctica), sinó que l'oració principal i la subordinada s'enllacen mitjançant la conjunció *que*, que únicament actua com a nexa, i l'antecedent es recupera dins de la subordinada a través d'un pronom feble o un possessiu. Per tant, les funcions del relatiu es desglossen en elements diferents: la conjunció duu a terme la funció relacional, i el pronom, l'anafòrica i la sintàctica. D'acord amb aquesta caracterització, a l'oració de relatiu formal *Vaig cobrar uns diners amb els quals no comptava* hi correspondria l'analítica *Vaig cobrar uns diners que no hi comptava*, en què *que* actua com a nexa i el pronom *hi* recupera l'antecedent i complementa el verb subordinat.

Hi ha dues qüestions que podrien destacar-se sobre aquesta referència. En primer lloc, l'extensió: és una de les construccions a les quals la GIEC para més atenció.

Normalment, dedica un breu paràgraf o una única oració als trets col·loquials i no hi aprofundeix. En canvi, hi ha un subapartat sencer que descriu la construcció analítica (§ 27.7.1): és una de les referències a la llengua col·loquial que té més entitat.

La segona característica remarcable és una certa ambigüitat pel que fa al registre en què haurien d'englobar-se aquestes estructures. A l'hora de presentar les construccions analítiques la GIEC les descriu com el resultat d'una «tendència col·loquial» (GIEC, 2016: 1056), però més endavant compara una construcció de relatiu formal amb una d'analítica i diu que la segona és «pròpia dels registres informals» (GIEC, 2016: 1057). En aquesta descripció, per tant, informalitat i col·loquialitat es barregen. Aquest cas s'analitza amb més profunditat a § 6.4.

6.1.3.2.3. *Subordinades substantives*

Els trets 59-64 recullen realitzacions col·loquials relacionades amb les oracions substantives, i tots sis fan referència al contacte entre preposició i conjunció. La gramàtica no descriu un comportament general per a la parla col·loquial en aquests casos, sinó que, a mesura que es van presentant les diverses estructures que poden tenir les oracions subordinades substantives finites (segons la funció, l'element del qual depenen i la preposició que les introdueix) es fa referència a la tendència a mantenir o suprimir la preposició.

De les sis referències localitzades, cinc recullen el caràcter col·loquial que té el fet de mantenir la preposició quan està en contacte amb la conjunció *que*. La GIEC descriu primer les subordinades substantives finites que depenen d'un nom o adjectiu, i estableix que hi pot haver contacte si l'oració està introduïda per les preposicions *de* (tret 60; *Conscient de que era tard, va sortir a fora*), *en* o *amb* (tret 61; *No estan conformes amb que les dades siguin publicades* o *La confiança en que em concedirien el crèdit era desproporcionada*) o *a* (tret 62; *Els meus amics són contraris a que els obliguin a sortir demà*). El fet que aquests tres grups es tractin separatament (en comptes d'establir una formulació única que indiqui que en el registre col·loquial es tendeix a mantenir la preposició davant de les conjuncions que introdueixen subordinades substantives que depenen d'un nom o adjectiu) s'explica per les diferències en el comportament d'aquestes preposicions en registres més formals. D'acord amb el que estableix la GIEC, fora dels «registres informals i estils pròxims a la llengua espontània» (etiqueta amb què caracteritza les construccions en què la preposició es manté), l'elisió de *de*, *en* i *amb* és habitual, mentre que la de *a* no és tan freqüent. Aquesta característica de la llengua general determina l'estructura del discurs normatiu (les preposicions es presenten i descriuen separatament), i els usos que s'allunyen d'aquest registre s'hi adapten.

D'altra banda, també es propi del registre col·loquial mantenir la preposició quan la subordinada depèn d'un adjectiu i és el segon constituent d'una coordinació, tal com es recull amb el tret 63 (*Tu ets el responsable de portar el comptes i de que els estalvis no es gastin malament*).

Un cas que convé destacar és el comportament de les subordinades substantives que funcionen com a complement de règim verbal. En un primer moment es diu que «l'elisió de la preposició és habitual en la majoria de registres» (GIEC, 2016: 1004) amb verbs com *aconterar-se (amb)*, *adonar-se (de)* o *insistir (en)*, per citar només alguns exemples. Cal remarcar, però, que en aquest fragment la gramàtica no especifica a quins registres es refereix quan parla de «la majoria de registres», de manera que no se sap si hi inclou la llengua col·loquial.

Al costat d'aquesta afirmació, la GIEC fa notar que hi ha verbs en què l'elisió de les preposicions *a* o *en* pot originar «construccions molt forçades» (GIEC, 2016: 1004). Per a aquests casos es diu que en la parla informal i en estils pròxims a la llengua espontània es manté la preposició (tret 64; *Us desafiem a que fem el cim en una hora*), mentre que en els registres més formals se suprimeix la preposició o es busquen altres recursos per evitar el contacte.

En aquesta explicació, resta obert a la interpretació del lector determinar en quins casos l'elisió de la preposició és «molt forçada» i en quins no. La gramàtica apunta alguns dels verbs amb què és habitual suprimir la preposició, però la llista no és (ni pretén ser) exhaustiva. Així doncs, tot i que es deixa clar que, quan la subordinada funciona com a complement de règim, amb alguns verbs es manté la preposició col·loquialment (el lector ha de suposar, aquí, que amb la resta de verbs la preposició se suprimeix també en aquest registre), la GIEC no és tan clara a l'hora de determinar quins són aquests casos.

Hi ha, per tant, cinc referències que caracteritzen com a col·loquial el manteniment de la preposició seleccionada per un nom, adjectiu o verb quan està en contacte amb la conjunció *que*. Enfront d'aquests cinc casos destaca el tret 59, que sembla que hi entri en contradicció, ja que estableix que l'elisió de les preposicions que introdueixen les oracions subordinades, que era la solució habitual en la llengua antiga i que actualment és la pròpia dels registres formals, també «és viva col·loquialment en moltes construccions» (GIEC, 2016: 1002). Així doncs, sembla que hi ha algunes construccions (que a la gramàtica no es caracteritzen ni s'especifiquen) en què espontàniament ja s'elideix la preposició, també en la parla col·loquial, mentre que en d'altres el més habitual col·loquialment és mantenir les preposicions.

6.1.3.2.4. *Discurs reportat*

Dins del grup de subordinació s'ha inclòs l'única referència que hi ha al discurs reportat vinculada amb la col·loquialitat. Amb el tret 65, parlant de sistemes de citacions, la nova gramàtica fa referència al discurs indirecte lliure, que es descriu com a propi del llenguatge literari i de la llengua col·loquial. En aquest tipus de discurs s'integren dos actes d'enunciació (com passa en el discurs directe), però els elements d'íctics perden autonomia (característica pròpia del discurs indirecte). El següent fragment reproduïx un exemple d'aquest tipus de citació recollit a la GIEC:

Al final de la reunió, la directora li va dir que s'esperés perquè havien de parlar. Ai, Senyor! Què li devia voler dia, aquella dona? A qui podia demanar consell, ell? (GIEC, 2016: 1026)

6.1.3.3. *Modalitat oracional*

6.1.3.3.1. *Oracions exclamatives*

Dos dels trets analitzats en aquest treball es relacionen amb les oracions exclamatives. D'una banda, la gramàtica fa referència a les oracions exclamatives encapçalades per un sintagma nominal introduït per un article definit (tret 66). Quan el sintagma és complement de règim verbal o adjunt, apareix precedit per la preposició que l'introdueix i la construcció es considera col·loquial (*De les trames que em vaig assabentar!*; *Amb la ràbia que va tancar la porta!*). En canvi, les exclamatives en què el sintagma nominal actua com a subjecte (*Les coses que passaran!*), complement directe (*Les mentides que diuen!*) o complement indirecte (*Als empresaris que ho he arribat a proposar!*) no porten cap indicació pel que fa al nivell de formalitat en què són adequades; per tant, es consideren generals.

La segona característica que es recull (tret 67) s'aplica a les construccions exclamatives introduïdes per un sintagma nominal indefinit (en comptes d'un quantificador exclamatiu). Aquestes construccions són col·loquials si el sintagma nominal té com a nucli un substantiu no comptable i rep un valor ponderatiu (*Una gràcia que feia, la criatura!*).

6.1.3.3.2. *Oracions imperatives*

El grup de trets que es relacionen amb les construccions imperatives també és reduït i inclou només dues estructures. En primer lloc, és col·loquial l'ús del futur amb valor imperatiu (*Pensaràs-hi, d'acord?*), recollit amb el tret 68. Aquest ús del futur se cenyeix als parlars nord-occidentals i és conseqüència de la gramaticalització de certs valors modals de les formes futures: tal com indica la GIEC, en la llengua general els verbs en futur també es poden usar amb un «matís imperatiu» (d'instrucció o petició, per exemple). En aquests casos, el significat imperatiu se suma al de posterioritat;

tanmateix, és un valor que només es troba en contextos determinats i que, a més, se sol rebutjar en els textos jurídics per «evitar interpretacions que possibilitin l'ajornament del compliment de la norma o per a defugir l'ambigüitat entre obligació i possibilitat» (GIEC, 2016: 921). És a partir d'aquest ús que, en nord-occidental, el futur ha arribat a tenir un valor plenament imperatiu i independent del context.

El fet que en aquestes construccions el temps de futur tingui un valor imperatiu és el que explica que els pronoms febles que acompanyen el verb apareguin en posició enclítica. En aquests casos, el pronom feble ocupa la mateixa posició que pren quan acompanya formes de l'imperatiu (en casos com *Pensa-hi, d'acord?*).

El segon tret relacionat amb la modalitat imperativa té a veure amb la combinació de les formes verbals d'imperatiu amb els pronoms febles (tret 69). En la llengua general, les oracions imperatives es construeixen amb els pronoms febles en posició enclítica a tot el domini lingüístic (*Aguanta't fort*). Tanmateix, en els parlars baleàrics i en gironí pot ser que el pronom ocupi la posició proclítica si l'imperatiu es construeix amb la forma de cortesia *vostè/s* (*M'ho envï per correu*). L'ús del pronom feble en posició proclítica és una marca de col·loquialitat.

D'aquest últim tret es podria destacar una aparent col·lisió de registres. Segons estableix la gramàtica, l'ús del pronom feble en posició proclítica només apareix amb la segona persona de cortesia (*vostè/s*), un tractament que està associat a contextos en què hi ha certa distància entre els interlocutors. Tanmateix, d'acord amb la caracterització establerta a l'apartat § 2.2, la llengua col·loquial és la pròpia dels àmbits familiars, i es caracteritza per un to interpersonal informal (és a dir, per a situacions en què hi ha proximitat entre els interlocutors).

Aquest xoc desapareix si es té en compte que el tractament de *vostè*, a part dels usos funcionals (vinculats a la distància social entre els interlocutors i als rols que adquireixen en un context determinat), també té usos socials (vinculats a l'estatus dels interlocutors i independent del context de la comunicació). En el primer cas, s'utilitza el tractament de cortesia com a marca de formalitat i de distància social entre els participants; en el segon, el tractament depèn de l'estatus dels interlocutors i no del nivell de formalitat de la situació comunicativa (per exemple, hi ha parlants que tracten de *vostè* els pares o els avis). En aquests casos, el tractament no és una marca de distància social i tampoc no implica que la comunicació hagi de ser formal: una conversa quotidiana entre un pare i un fill pot ser col·loquial encara que el fill tracti de *vostè* el pare. És en aquests usos socials on s'ha d'adscriure aquest tret col·loquial, que només emergeix quan es fa servir el tractament de cortesia.

6.1.3.3.3. Construccions interrogatives

Dins del bloc centrat en la modalitat oracional, el grup format per referències a les construccions interrogatives és el més nombrós. Inclou cinc trets, del 70 al 74.

El primer tret que es recull sobre aquestes estructures és la possibilitat de construir oracions interrogatives acabades amb l'estructura *o què* (tret 70): (*Que*) *anem o què?*. A l'hora de classificar-les, la GIEC considera que una oració formada seguint aquest patró és «una mena» d'interrogativa alternativa. També són col·loquials les estructures interrogatives que expressen finalitat i que es construeixen amb el verb en forma no personal i, normalment, l'interrogatiu en posició final (tret 73; —*Deixa'm el ganivet. —Per a fer què?*).

Els altres trets a què es fa referència són la combinació, en les oracions interrogatives parcials, dels pronoms interrogatius *qui* o *què* i un nom o interjecció en aposició (tret 71; *Què romanços volia?*); l'ús de la conjunció *que* introduint una oració subordinada interrogativa discursiva (tret 74; *Em va preguntar que qui havia vingut* en comptes de *Em va preguntar qui havia vingut*); i l'ús de l'interrogatiu *què* encapçalant interrogatives parcials amb verbs intransitius (tret 72; *Què riu, aquest, ara?*). Aquestes últimes estructures en registres més formals prendrien la forma d'una construcció causal encapçalada per *com és que* o *per què* (*Com és que riu, aquest, ara?*). La versió col·loquial, amb l'interrogatiu *què*, introdueix matisos addicionals que poden variar depenent del context (i que «van del reny a la complicitat maliciosa» (GIEC, 2016: 1258)).

6.1.3.3.4. Construccions negatives

Hi ha, finalment, quatre referències a les construccions negatives. D'aquest grup se'n pot destacar la diversitat de parlars afectats: només un tret es considera general, mentre que els altres fan referència a estructures pròpies del català septentrional, el tarragoní i el nord-occidental.

Es recull com a propi de tot el domini lingüístic l'ús de certes expressions (*I ara!*; *Ca!*; *Fuig!* o *De cap manera*) com a respostes negatives o com a rèpliques (tret 75). En relació amb estructures característiques de només algunes varietats geogràfiques, el tret 76 recull l'omissió de l'adverbi *no* en les expressions negatives construïdes amb *pas*. Aquesta elisió és la solució habitual col·loquialment en el català septentrional (dialecte en què l'adverbi *pas* ha esdevingut l'expressió de negació), però també es pot trobar en el parlar del Camp de Tarragona en preguntes de contraexpectativa (tret 77; *Que has vist pas la meva jaqueta?*). Per acabar, el tret 78 descriu la possibilitat d'utilitzar *cap* en lloc de *pas* en parlars nord-occidentals.

6.2. Parlars

Si els resultats obtinguts s'analitzen posant el focus en l'extensió geogràfica que presenten, s'obtenen els resultats següents:⁹

Taula 2. Classificació dels trets col·loquials segons l'extensió geogràfica

Extensió	Ocurrències
1. Trets generals	49
2. Trets no generals	
2.1. L'extensió geogràfica dels quals s'especifica	23
2.2. L'extensió geogràfica dels quals no s'especifica	6

Per tant, la gran majoria de trets no es marquen com a propis de cap varietat, i hi ha 29 trets característics d'una o diverses varietats. En aquestes casos, el més habitual és que la gramàtica indiqui en quines varietats es localitzen, però hi ha sis casos en què això no ocorre: es diu que un tret és propi d'«alguns parlars», però no s'especifica de quins.

La taula següent desglossa les varietats a què es fa referència en els 23 trets delimitats a una part del domini lingüístic. Com es pot veure, la suma de les ocurrències de cada parlar és superior a 23, perquè alguns són compartits per diverses varietats. A la taula s'han omès aquells dialectes i subdialectes als quals no es fa referència, i tampoc s'hi han inclòs els 6 trets no generals l'extensió geogràfica dels quals no s'especifica a la gramàtica normativa.

Taula 3. Classificació dels trets col·loquials segons la varietat geogràfica a què pertanyen

Varietat geogràfica	Referències localitzades
Català oriental	
Oriental	1
Baleàric	8
Eivissenc (i formenterer)	1
Alguerès	3
Septentrional	2
Central	1
Tarragoní	2
Català occidental	
Nord-occidental	5
Valencià	12
Tortosí	2

⁹ Per a més informació sobre aquesta qüestió, vegeu l'Annex 1, en què es recullen les varietats amb què es relaciona cadascun dels trets recollits.

A § 2 s'ha establert que és a la llengua col·loquial on emergeixen més trets de característics les varietats geogràfiques dels parlants. Tenint en compte això, una característica destacable dels trets col·loquials que es recullen a la GIEC és la desvinculació entre llengua col·loquial i variació geogràfica: hi ha un gran nombre de formes i estructures col·loquials que es presenten com a generals de tot el domini. És cert que les referències a trets propis de només algunes varietats geogràfiques són força abundants, tenint en compte que apareixen en una gramàtica normativa, però, en tot cas, la col·loquialitat no es lliga al dialectalisme: es descriuen força trets col·loquials generals de tot el domini lingüístic i alguns trets col·loquials propis de només algunes varietats, de la mateixa manera que es descriuen usos formals propis de tot el domini i usos formals propis de només algunes varietats. Tal com és descrita, sembla que la llengua parlada espontània ha evolucionat de la mateixa manera en els diversos territoris del domini lingüístic: moltes de les característiques són comunes a totes les varietats.

Al costat d'aquests 49 trets generals, n'hi ha 29 d'extensió geogràfica limitada, propis de només un o alguns dialectes. Com es pot veure a la Taula 3, les referències més habituals són al valencià (12 trets), seguit del baleàric (8 trets) i el nord-occidental (5 trets). Tot i així, la majoria de varietats només s'esmenten una o dues vegades.

Així doncs, no tots els dialectes tenen la mateixa presència en les referències a la llengua col·loquial. De fet, la Taula 3 no recull totes les varietats que s'havien tingut en compte a l'hora de fer el treball, perquè algunes no s'esmenten cap vegada. Per exemple, entre els resultats només hi ha referències a tres subdialectes (eivissenc, tarragoní i tortosí) dels tretze que la gramàtica té en compte. I, pel que a fa als dialectes, tot i que tots s'hi troben representats, tenen una presència desigual en el discurs normatiu.

Aquesta diferència no es pot explicar per la similitud o distància de la varietat en qüestió respecte del model que es codifica. És a dir, no es tracten amb més profunditat les varietats que tenen més estructures que s'allunyen dels usos generals en la llengua col·loquial. Un exemple d'això és el cas de l'alguerès, que presenta solucions que en molts casos no coincideixen amb les de la resta de dialectes, però al qual la GIEC només fa referència tres vegades.

Entre els dialectes sobre els quals es recullen poques referències destaca especialment el cas del central. Aquesta varietat geogràfica és la que agrupa un nombre més alt de parlants: segons dades de l'Idescat, l'any 2018 el territori corresponent a aquesta varietat tenia 6.987.857 habitants. És una demografia molt superior a la que presenten els territoris de la resta de varietats (per citar dos exemples, la mateixa font situa amb 612.208 habitants el territori corresponent al català nord-occidental, i l'Institut d'Estadística de les Illes Balears documenta un total de 1.128.908 d'habitants a les Illes Balears el gener del

2018). Malgrat tenir un nombre tan elevat de parlants, només se n'esmenta un tret col·loquial, mentre que per a varietats i subvarietats amb molta menys representació demogràfica, com el tortosí, el tarragoní o l'alguerès, se'n recullen més. Aquesta escassetat es pot relacionar amb el desconeixement de les característiques col·loquials del català central: tradicionalment, aquesta varietat s'ha identificat amb la llengua normativa, fet que ha provocat que, diferència del que ocorre amb altres varietats, no hagi estat estudiada des del punt de vista de la variació (tant geogràfica com funcional).

Dins dels 29 trets circumscrits a una zona concreta del domini lingüístic, n'hi ha 6 que es caracteritzen com a propis només d'alguns parlars, però no s'especifica en quines varietats es troben. Es tracta dels trets que recullen l'ús de la forma *milanta* amb valor quantitatiu (tret 17), l'ús de la preposició *per* per expressar parts del dia (tret 25), l'ús de l'expressió *anar/venir a per* en comptes de *anar/venir per* (tret 26), la pèrdua de la vitalitat de la preposició *per a* en construccions finals d'infinitiu (tret 30), la duplicació del datiu de possessió inalienable en les oracions en què el sintagma que expressa la part del cos posseïda és complement directe (tret 33) i la interpretació del datiu de certs verbs com a complement directe (tret 39). En tots aquests casos, la GIEC descriu construccions que no es poden classificar com a generals però que tampoc es poden relacionar amb cap varietat en concret. En aquest punt la gramàtica és vaga i poc sistemàtica, i pot sobtar que per a sis trets no es concreti aquesta qüestió.

Aquestes dades mostren que la diversitat geogràfica que apareix a la GIEC no té, en cap cas, l'objectiu de caracteritzar la llengua col·loquial de les varietats geogràfiques catalanes. Si s'analitzen només les referències a una varietat en concret, les informacions són tan fragmentàries i escasses que no permeten fer-se una idea de les característiques col·loquials d'aquell parlar. Les referències a l'extensió geogràfica d'alguns trets, per tant, no tenen la funció de descriure la llengua col·loquial en cadascun dels dialectes i subdialectes (si fos, així, en primer lloc, no s'haurien omès alguns dels subdialectes). Es fan servir, més aviat, per legitimar trets col·loquials que es volen fer constar però que no són propis de tot el domini, i per recollir construccions específiques que, per un motiu o altre, es considera interessant d'incloure a la gramàtica. Més endavant (§ 7.7) s'analitzen les funcions que la llengua col·loquial desenvolupa dins de la gramàtica normativa i que, per tant, explicarien la inclusió d'aquestes referències a trets dialectals dins de la norma.

6.3. Mida de la lletra

La mida de lletra majoritària en què s'han trobat els trets estudiats és la lletra menuda: és el cos que s'utilitza en 52 de les referències trobades. Els 26 trets restants s'escriuen en lletra grossa.

Aquesta característica és indicativa del paper que es dona a la informació que la gramàtica recull sobre la llengua col·loquial. D'acord amb el que se s'assenyala a la introducció de l'obra, la informació escrita en lletra menuda «es considera prescindible per a la comprensió del text i aplicació de la norma» (GIEC, 2016: xxxi, i § 3.2.1 d'aquest treball). Els elements recollits amb aquest cos de lletra introdueixen aclariments sobre l'anàlisi gramatical aplicada o informació addicional (variants geogràfiques o de registre) sobre el que s'ha explicat en lletra grossa, però, en tot cas, tenen un caràcter secundari. Tenint en compte que l'objectiu principal de la GIEC és orientar els usos que van més enllà de la col·loquialitat, no és estrany que la majoria d'informacions sobre aquest registre es vehiculin en lletra menuda.

De fet, pot resultar més sorprenent que alguns dels trets col·loquials estiguin en lletra grossa, ja que, en principi, la informació sobre la llengua col·loquial sempre és prescindible per a la comprensió de la norma. Tot i així, es poden detectar certes diferències entre els trets col·loquials recollits en lletra grossa i els que es descriuen en lletra menuda. En primer lloc, la majoria de trets del primer grup no s'adscriuen a cap varietat geogràfica en concret, i només tres fan referència a realitzacions amb una extensió geogràfica determinada: la no distinció entre *per* i *per a* (en català oriental i a part del nord-occidental), l'ús dels articles *lo* i *los* (en tarragoní, tortosí, alguerès, part del nord-occidental i part del valencià) i l'ús del relatiu *qui* àton (en baleàric). Cal fer notar, a més, que d'aquests tres trets, els dos primers, malgrat que no s'apliquen a tot el domini lingüístic, són molt generals (ja sigui perquè es troben en moltes varietats, ja sigui perquè es localitzen en varietats geogràfiques molt extenses).

Alguns exemples de trets col·loquials recollits en lletra grossa són el manteniment de preposicions davant de la conjunció *que* (trets 60-64), la construcció de relatiu analítica (tret 58) i l'ús de l'article *lo* amb valor individualitzador (tret 16). Així doncs, i dins del caràcter perifèric que li correspon al registre col·loquial en una obra que vol codificar un model de llengua estàndard, les realitzacions escrites en lletra grossa són més generals que les que es transmeten en lletra menuda (entre les quals hi ha, per exemple, la referència a la pronunciació en valencià del numeral *dinou* com a [dénɛw] o a la locució *enc que* per introduir una subordinada il·lativa en baleàric).

Per tant, sembla que hi ha un cert criteri a l'hora de redactar els trets col·loquials utilitzant un cos de lletra o un altre: aquells que fan referència a característiques més generals, pròpies de tot el domini lingüístic i consolidades en l'ús col·loquial, tenen tendència a anar en lletra grossa, i els que presenten particularismes, trets menys freqüents i menys generals, es recullen en lletra petita.

Un altre factor que pot influir en la mida de lletra utilitzada és la funció que té el fragment dins del qual s'introdueix la referència al català col·loquial. Un exemple el

podem trobar si comparem els trets 9 i 10, que fan referència, tots dos, a l'ús de *fotre* com a verb lleuger. La primera vegada que apareix aquesta informació es recull en lletra grossa, però després es repeteix en lletra menuda. Pot semblar estrany que la mateixa informació rebi dos tractaments diferents, però aquesta distinció queda explicada si s'analitza el context en què apareix cada referència. La descripció en lletra grossa es fa a l'inici d'un apartat titulat «Altres verbs lleugers», en un moment en què es presenten els tipus de verbs que seran objecte del discurs normatiu:

També es poden comportar com a verbs lleugers *donar*, *pegar*, *treure*, etc., o el més col·loquial *fotre* (GIEC, 2016: 830)

En canvi, la segona referència apareix dues pàgines mes endavant, dins d'un apartat escrit en lletra menuda. Als paràgrafs anteriors, en lletra grossa, s'explica la diferència entre els verbs *fer* i *donar* i es fa referència a *pegar* i *tenir*, que també poden funcionar com a verbs lleugers. En aquest punt s'introdueix, en lletra menuda, informació sobre un tercer verb, *treure*, que en contextos molt determinats pot substituir *fer*. I és dins d'aquest mateix paràgraf que es diu que el verb *fotre* és equivalent a *fer* i introdueix un matís valoratiu a l'enunciat. La informació, doncs, es presenta de manera diferent de com es feia unes pàgines enrere: abans només s'havia esmentat la forma, aquí se'n descriu (molt breument) el valor i, a més a més, s'esmenta com a conseqüència de la referència a una informació que es considera secundària (l'ús del verb *treure* com a verb lleuger).

Per tant, en aquest cas l'ús de la lletra menuda s'explica perquè el tret s'inscriu en un paràgraf dedicat formes secundàries dels verbs lleugers. Aquestes formes es poden considerar secundàries per diversos motius: en el cas de *treure*, perquè és molt minoritària malgrat ser adequada per als usos generals; en el cas de *fotre*, perquè només és pròpia del registre col·loquial.

En tot cas, l'anàlisi sobre la mida de lletra fa evident que, dins de la GIEC, les referències a la llengua col·loquial són secundàries i introdueixen informació addicional, que complementa la que s'ha donat en lletra grossa. Quan es descriu aquest registre, només s'opta per utilitzar la lletra grossa en els trets més generals (propis, normalment, de tot el domini) i consolidats en la llengua col·loquial. Però la majoria de referències, i especialment les que afecten estructures pròpies de només una part del domini, s'escriuen en lletra menuda.

6.4. Indicatiu utilitzat

Si s'analitzen els resultats posant el focus en l'indicatiu utilitzat per identificar els trets col·loquials, el primer que cal valorar és la presència desigual que tenen els

indicatius recollits a la introducció de l'obra. Els indicatius més utilitzats per identificar les formes analitzades són *col·loquial* i *col·loquialment*, que de vegades apareixen combinats amb altres elements: en són exemples expressions com «variants col·loquials» (tret 2), «equivalents col·loquials» (tret 8) o «és habitual col·loquialment» (tret 23), per citar-ne només alguns. En total, són 65 els trets marcats a partir d'aquest indicatiu.

11 trets més estan identificats a partir de *espontani* o *espontàniament*. Sobre aquest indicatiu s'ha de dir que, a diferència del que passava amb l'anterior, el Quadre 1 de la GIEC només recull la forma adverbial (*espontàniament*) i la combinació *pronúncia ràpida i espontània*. Tot i així, en aquest treball també hem considerat un indicatiu de col·loquialitat l'ús de l'adjectiu tot sol o en combinació amb un altre nom (per exemple, en l'expressió «conversa espontània» del tret 47 o «ús espontani» del tret 30), tal com s'ha justificat a § 4.

A part d'aquestes formes, hi ha un tret (el 35) que està marcat com a *col·loquial espontani*. Reuneix, per tant, dos dels indicatius previstos a la GIEC. I, finalment, n'hi ha un altre (tret 15) que es qualifica de *familiar*, un altre dels indicatius que es recollien a la introducció de la gramàtica.

No s'han trobat construccions marcades amb els indicatius *pronúncia poc acurada* o *pronúncia ràpida i espontània*. Era previsible que fos així, ja que aquestes expressions fan referència a la realització oral i, per tant, es relacionen amb la fonètica, àmbit que no s'ha estudiat en aquest treball.

Com es pot veure, hi ha una clara preponderància dels termes *col·loquial* i *col·loquialment* respecte dels altres indicatius. La freqüència d'aquestes formes s'explica perquè, de fet, són les expressions més precises i exactes per fer referència al registre que s'està descrivint. Tant *familiar* com *espontani* o *espontàniament*, que en alguns casos poden utilitzar-se com a sinònims de *col·loquial*, poden prendre valors que s'allunyen d'aquest significat. *Espontani*, d'acord amb la definició del DIEC, significa 'Que procedeix d'un impuls interior, que obra sense un estímul extern' i, aplicat a la llengua, podria entendre's que una expressió *espontània* és aquella que el parlant emet sense que la pressió normativa l'influeixi (almenys de manera conscient). Un fenomen semblant ocorre amb l'adjectiu *familiar*: una de les accepcions del DIEC en descriu el significat amb la definició 'De pràctica o ús ordinari, que és conegut' i, per tant, en l'àmbit lingüístic es podria entendre que una expressió *familiar* és aquella que els parlants utilitzen habitualment i que, per tant, els és pròxima.

És evident que tots dos termes estan estretament relacionats amb la col·loquialitat. La llengua col·loquial és, per definició, espontània (no planificada) i

familiar (utilitza termes molt coneguts i quotidians per als interlocutors). Però que la llengua col·loquial sigui espontània i familiar no vol dir que tots els enunciats que s'emeten espontàniament siguin col·loquials, ni tampoc que totes les expressions familiars s'hagin d'incloure en aquest registre.

De fet, al corpus analitzat s'hi ha trobat un ús de *espontani* en què aquest adjectiu no tenia el valor de 'col·loquial'. Es tracta d'una referència als quantitius localitzada al capítol 17. En un dels subapartats del capítol (§ 17.3.1), la gramàtica descriu l'ús dels quantitius *molt*, *poc*, *força*, *bastat*, *prou* i *massa* (en lletra grossa) i tot seguit, en lletra menuda, recull i descriu altres formes dels quantitius menys habituals, entre les quals hi ha *bona cosa*, *tot* i *tot ple*. D'aquests quantificadors se'n descriu el valor (designen quantitats de grau elevat) i les característiques (porten la preposició d'enllaç *de* i poden quantificar noms comptables i no comptables), però no es fa cap referència als registres en què s'utilitzen i, per tant, s'han de considerar propis de la llengua general.

Després de fer referència a aquestes formes, la GIEC fa l'afirmació següent:

Bona cosa i *molt* ocupen el lloc del quantificador *força* en els parlars en què aquest no s'empra espontàniament (GIEC, 2016: 644)

No sembla adequat interpretar que *espontàniament*, en aquest context, és sinònim de *col·loquialment*. Si en aquest enunciat els dos termes fossin equivalents, s'estaria dient que *força* en algunes varietats és un element col·loquial i en d'altres no s'utilitza en aquest registre (però sí en els més formals). Sembla més encertat interpretar que, aquí, el que es pretén descriure no és la llengua col·loquial, sinó una diferència en els quantitius de què disposen varietats geogràfiques diferents: hi ha parlars que no tenen *força* en el seu inventari lèxic i, per tant, no empren aquesta forma 'de manera natural', i d'altres que sí. I les varietats en què *força* és una forma inexistente utilitzen, en comptes d'aquest quantificador, *bona cosa* o *molt*. Cap d'aquests tres quantificadors (*força*, *bona cosa* i *molt*) s'havia marcat com a propi de cap registre, per tant, s'hauria de considerar que pertanyen a la llengua general. En aquest context, per tant, *espontàniament* es fa servir amb el seu significat bàsic, per referir-se a l'ús d'una forma de manera inconscient i no planificada.

Aquesta referència, pel fet que no descriu cap tret col·loquial, no s'ha inclòs entre els resultats. Però és un bon exemple per entendre per què, en general, es dona preferència a l'etiqueta *col·loquial*.

La darrera qüestió que es pot destacar a propòsit dels indicatius utilitzats a la GIEC és una certa confusió entre el registre informal i el col·loquial. Sembla que les fronteres entre un i altre no són clares i, en alguns casos, un mateix tret es marca amb indicatius dels dos registres. És el que ocorre en els exemples següents (utilitzem la negreta per destacar els indicatius que entren en conflicte):

Són nombrosos els noms que fan referència a una quantitat gran [...] En **registres informals** es troben els **derivats col·loquials** de *fotre*, com *fotimer*, *fotral*, *fotralada* o *fotracada*» (GIEC, 2016: 521)

En català hi ha la **tendència col·loquial**, que també trobem en altres llengües romàniques, a desglossar les funcions del relatiu, de manera que l'element inicial *que* fa només la funció de nexa subordinant, mentre que un pronom feble o un possessiu fa les altres dues funcions: la sintàctica, de complement o adjunt, i l'anafòrica. [...] Comparem una oració de relatiu formal, en què el relatiu assumeix les tres funcions, amb la corresponent analítica, pròpia dels **registres informals**» (GIEC, 2016: 1056-1057)

Si els nivells de formalitat es conceben com categories tancades i clarament diferenciades les unes de les altres, els enunciats anteriors són contradictoris i difícils d'interpretar. Però, de fet, a la introducció de la GIEC ja es fa notar que els nivells de formalitat són «un contínuum entre la màxima i la mínima formalitat» (GIEC, 2016: XXVI) i, des d'aquesta perspectiva, és més comprensible que alguns trets, que se situarien entre dos registres en contacte, es marquin amb els indicatius de tots dos.

D'altra banda, al llarg del treball s'han trobat sis fragments (corresponents als trets 60, 61, 62, 63, 64 i 74) interessants de comentar. Es tracta dels casos següents:

Amb tot, també es pot donar el contacte de la preposició *de* i la conjunció *que* en **registres informals i estils pròxims a la llengua espontània** (GIEC, 2016: 1003)¹⁰

En **registres informals** la conjunció *que* pot precedir una subordinada interrogativa discursiva. Així, al costat de la construcció formal *Em va preguntar qui havia vingut*, tenim la **més col·loquial** *Em va preguntar que qui havia vingut* (GIEC, 2016: 1266)

En aquests dos exemples s'han utilitzat els indicatius *espontània* i *col·loquialment*. Però a l'hora d'interpretar-los s'ha de tenir present que «en estils pròxims a la llengua espontània» no vol dir el mateix que «en la llengua espontània», de la mateixa manera que «ser més col·loquial» no és sinònim de «ser col·loquial». A més a més, en tots dos fragments la GIEC fa referència, també, als registres informals: es descriuen dos trets adequats en els registres informals que, a més a més, es fan servir en estils pròxims a la col·loquialitat.

La interpretació d'aquests casos és complexa. D'una banda, és clar que les subordinades que mantenen la preposició *de* (i, de fet, també *a*, *en* i *amb*, ja el comportament d'aquestes preposicions es caracteritza amb les mateixes expressions) i les oracions interrogatives discursives introduïdes per la conjunció *que* són elements propis dels registres informals, perquè s'identifiquen clarament com a pròpies d'aquest nivell de formalitat. Al mateix temps, la GIEC deixa entendre que l'abast d'aquestes construccions va més enllà d'aquest registre, perquè les caracteritza amb un indicatiu associat a la col·loquialitat. Per tant, sembla que més aviat són pròpies de qualsevol situació en què

¹⁰ L'expressió «en registres informals i estils pròxims a la parla espontània» es repeteix en els trets 60-64.

s'utilitzi *com a màxim* un nivell de formalitat baix; a partir d'aquest límit es poden utilitzar en contextos simplement informals o completament col·loquials. En realitat, la llengua col·loquial ja recorria a aquestes construccions; la principal novetat de la GIEC és que, a més de mantenir-les en aquests registres, n'amplia els àmbits d'ús i les legitima també en els registres informals.

Malgrat que aquests trets no són exclusius de la llengua col·loquial, s'ha decidit incloure'ls al treball per dos motius principals. En primer lloc, perquè apareixen caracteritzats amb els indicatius que s'han pres per identificar les formes pertanyents a aquest registre. En segon lloc, perquè, tot i que poden trobar-se en els registres informals, també són col·loquials i la pertinença a aquest nivell de formalitat s'explicita en la redacció de la gramàtica.

Així doncs, la GIEC planteja els nivells de formalitat com un contínuum que, en alguns casos, es confon. Aquesta confusió apareix principalment a l'hora de diferenciar la col·loquialitat de la informalitat, i és menys freqüent quan es tracten altres nivells de formalitat. Tenint en compte que la GIEC, a part de codificar la llengua formal, també prescriu els usos informals (§ 3.2.1), sobta la confusió entre els dos registres. Tot i així, no es pot oblidar que la llengua col·loquial té un caràcter secundari dins de la gramàtica: interessa establir quins elements són informals (i, per tant, els trets informals s'especifica que ho són), però no és necessari saber quins són col·loquials. Per això els indicatius relacionats amb la col·loquialitat poden utilitzar-se amb altres valors o aparèixer modificats per elements que n'alterin el significat bàsic.

De fet, aquesta confusió ja es pot intuir si s'analitza el Quadre II de la GIEC (Taula 1 d'aquest treball), que recull els nivells de formalitat que es tenen en compte a la gramàtica: es pot veure que l'alta formalitat està separada de la formalitat mitjana amb una línia, i que una altra línia separa la formalitat mitjana de la baixa formalitat. En canvi, entre la baixa formalitat i la col·loquialitat no hi ha cap línia dibuixada, sinó que, simplement, s'ha deixat un espai.

6.5. Comparació amb Fabra

El fet que la GIEC inclogui referències a registres que van més enllà dels formals dins del discurs normatiu té com a conseqüència una ampliació de la norma: la gramàtica normativa ja no només codifica els usos formals, sinó que també dona indicacions sobre altres registres. Els 78 trets analitzats en aquest treball no s'haurien pogut recollir si la gramàtica s'hagués limitat a codificar un model de llengua per a l'estàndard formal.

Cal, però, determinar si aquesta ampliació de la norma és una innovació de la GIEC o si ja es podia trobar (si no completament, almenys en part) a l'anterior

gramàtica normativa del català (Fabra, 1918). Amb aquest objectiu, hem comparat els resultats trobats a la GIEC amb els continguts de Fabra (1918). Aquesta comparació ha de servir per veure si els trets recollits per la GIEC com a propis de la llengua col·loquial ja havien aparegut a la primera gramàtica normativa del català i quin tractament hi havien rebut; en altres paraules, per determinar objectivament fins a quin punt la GIEC és innovadora pel que fa tant a la selecció dels trets col·loquials descrits com a la manera de tractar-los.

Per fer aquesta comparació s'ha partit de la setena edició de la *Gramàtica catalana* (1933), la darrera que conté modificacions. Se n'ha llegit el contingut i s'han seleccionat els fragments que feien referència a algun dels 78 trets que la GIEC caracteritza com a col·loquials. No s'han tingut en compte els trets que a la GIEC reben l'estatus d'informals o de no acceptables, independentment del tractament que els hagués donat Fabra.

El primer que cal tenir en compte a l'hora d'encarar aquesta anàlisi és que la terminologia utilitzada per Fabra no és la mateixa que es pren a la GIEC. A la primera gramàtica normativa, per designar el registre que ens ocupa es fan servir expressions com *llenguatge familiar* o *llengua parlada*, al costat del terme *col·loquial*. I, per fer referència a la llengua formal, sovint s'utilitza l'expressió *llengua literària* (o *llengua escrita*). Per tant, els indicatius que permeten interpretar el valor que es dona a una determinada construcció varien d'una obra a l'altra.

La lectura de Fabra (1933 [1918]) ha permès localitzar 14 referències a trets que a la GIEC es consideren col·loquials.¹¹ Fabra fa referència a la realització de les preposicions *a* i *en* com a *an* o *amb* (tret 2); a la variant *ad* de la preposició *a* (tret 3); als articles *lo* i *los* (tret 15); a l'ús de l'article *lo* amb valor individualitzador (tret 16); a l'ús de la preposició *per* per expressar parts del dia (tret 25); a l'ús de la preposició *baix* amb valor de *sota* o *davall* (tret 27); a l'ús de l'imperfet d'indicatiu en pròtesis condicionals amb valor expressiu (tret 50); a l'ús del relatiu *qui* àton com a subjecte (tret 57); a la construcció de relatiu analítica (tret 58); i al manteniment de les preposicions *de*, *en* i *a* en contacte amb la conjunció *que* (trets 60, 61, 62, 63 i 64). A l'Annex 2 es recullen els fragments que fan referència a aquests trets i s'indiquen les pàgines de cadascuna de les obres en què s'hi fa referència.

A part de la diferència quantitativa (la GIEC recull moltes més referències que Fabra), entre el contingut de les dues obres hi ha, també, una diferència qualitativa. Si

¹¹ En aquest recompte no s'ha inclòs un quinzè tret (l'ús de *ningun* o *ninguna* en comptes de *cap*: «No és gens d'aconsejar la substitució de *cap* per l'adjectiu arcaic *ningun*, *ninguna*» (Fabra 1918: 70)), que apareix a les primeres edicions de la gramàtica. Aquesta referència desapareix a partir de la cinquena edició de l'obra i, per tant, no es pot trobar a la que s'ha consultat per fer la comparació.

s'analitza la caracterització dels 14 trets recollits tant a Fabra (1933 [1918]) com a la GIEC, es pot veure que, tot i que es refereixen als mateixos fenòmens, sovint les dues gramàtiques en fan valoracions diferents: molts dels trets que la GIEC recull com a col·loquials no eren considerats acceptables a la primera normativa del català, i si Fabra s'hi refereix és per prohibir-ne l'ús.

Per valorar les prescripcions de Fabra (1933 [1918]) que fan referència a trets col·loquials s'ha utilitzat la classificació establerta per Bonet (1991), i recollida, entre d'altres, a Pérez Saldanya, Rigau i Solà (2009). A la seva tesi doctoral, Bonet distingeix cinc tipus de formulacions que es poden trobar a la gramàtica normativa de Fabra pel que fa a prescripcions (i recomanacions) d'ús: possibilitat única (formulacions que, davant de dues o més solucions possibles, en declaren normativa només una), doble possibilitat impura¹² (casos en què hi ha dues o més solucions possibles i normatives, però se'n declara preferible una), doble possibilitat condicionada (enunciats que recullen dues o més solucions, la vàlida o acceptació de les quals varia depenent de factors com el registre, l'extensió geogràfica o una determinada casuística gramatical), doble possibilitat pura (enunciats que prenen en consideració dues o més possibilitats i les declaren normatives totes dues sense fer referència a cap condicionant) i possibilitat hipotètica (enunciats que fan referència a propostes «formulades de manera condicional o hipotètica, de vegades com a discutibles o bé simplement com a intentades pels escriptors» (Pérez Saldanya, Rigau i Solà, 2009: 79)).

Per a la majoria de referències a la llengua col·loquial estudiades, Fabra prescriu una solució única. En aquests casos, la primera gramàtica normativa esmenta la forma col·loquial, però no la considera normativa. És el que ocorre amb les referències a l'ús de l'article *lo* amb valor individualitzador, la realització de les preposicions *a* i *en* com a *an* o *amb*, la inserció d'una *d* darrere la preposició *a*, l'ús de *baix* amb valor de *sota* o *davall*, l'ús de la preposició *per* per expressar parts del dia i el contacte entre la conjunció *que* i les preposicions *en*, *a* o *de*.

Dins del grup constituït per aquests casos, es podria establir una subtil distinció entre les solucions que es neguen de manera categòrica (trets 25, 27, i 60, 61, 62, 63 i 64) i les que es rebutgen de la llengua formal (o *literària*), sense fer referència a altres registres (trets 2, 3 i 16). Tot i que en tots dos casos la solució col·loquial queda exclosa de la normativa (perquè, fins i tot en les formulacions del segon grup, en cap moment es diu que sigui adequat utilitzar-les en alguns contextos), les prescripcions del primer grup reben un tractament diferent a la GIEC (perquè una estructura *no acceptable* en una gramàtica passa

¹² O «doble possibilitat aparent» a Saldanya, Rigau i Solà (2009: 76).

a ser *acceptable en els registres col·loquials* en l'altra), mentre que les del segon grup s'hi poden considerar complementàries (perquè una estructura *no acceptable en els registres formals* en una gramàtica passa a ser *acceptable en els registres col·loquials* en l'altra i manté, per tant, el tret 'no acceptable en els registres formals').

Tot i així, a l'hora d'interpretar aquest segon grup d'enunciats cal tenir present que, malgrat que en descriure la construcció normativa es fa referència a la llengua formal, en cap cas es deixa entendre que la solució bandejada sigui acceptable en altres registres. De fet, aquesta característica és el que permet diferenciar les formulacions de solució única de les de doble possibilitat condicionada, en què s'estableix que hi ha dues opcions possibles i l'adequació d'una o altra depèn de factors diversos, un dels quals pot ser el registre. Dins d'aquest grup s'hi inclouen les construccions de relatiu analítiques, que, segons la primera gramàtica normativa, «no són en tot cas tolerables sinó en l'estil col·loquial» (Fabra, 1933 [1918]: 62). De fet, aquest és el cas en què el discurs de Fabra és més proper al que, més endavant, estableix la GIEC: es descriu una estructura que no està acceptada en la llengua formal però que es *tolera* en la parla col·loquial.

El segon tret que es podria incloure dins del grup de solucions que recullen una doble possibilitat condicionada és l'ús dels articles *lo* i *los*. Fabra hi fa referència de la manera següent:

[Una altra forma de l'article masculí és *lo* (plural *los*), que el llenguatge de Barcelona no usa sinó en alguna frase feta (*Per LO senyal de la santa creu*) i darrera de *tot* (ex. : *tot LO dia*, al costat, però, de *tot EL dia*)] (Fabra 1933 [1918]: 27)

Com es pot veure, es tracta d'una forma de l'article que es presenta com a alternativa, però que, vinculada al llenguatge de Barcelona (que, generalitzant, es podria entendre com el català central), té un ús molt restringit, i només s'utilitza en estructures legitimades per una determinada casuística gramatical. En aquest cas, a diferència del que ocorria amb la construcció de relatiu analítica, no es fan valoracions de registre.

D'aquesta referència s'ha de destacar, també, el fet que la informació sobre l'existència (i l'ús) de l'article *lo(s)* s'aporti entre claudàtors. Aquests elements són utilitzats per Fabra en altres punts de la gramàtica per introduir apunts de caràcter diacrònic o dialectal que, en certa manera, complementen la informació que es dona fora dels claudàtors. Així doncs, es podria establir un cert paral·lelisme entre l'ús de claudàtors a Fabra i l'ús de lletra menuda a la GIEC: en tots dos casos sembla que la informació vehiculada amb aquests recursos té un caràcter accessori, que pot complementar la norma, però que no n'és la base.

Hi ha, també, un tret col·loquial que a les primeres edicions de l'obra s'hauria de situar dins del grup de possibilitat hipotètica, però que a la darrera edició ja pren forma de possibilitat única. Es tracta de l'ús del relatiu *qui* (àton) amb funció de subjecte,

independentment del caràcter humà o no humà de l'antecedent. Sobre aquesta qüestió, la setena edició de Fabra estableix el següent:

[El català antic posseïa un *qui* feble que usava sovint en lloc del *que* subjecte. [...] Modernament s'ha intentat de restablir l'ús d'aquest *qui*, el qual, permetent de diferenciar formalment el relatiu subjecte (*qui*) del relatiu complement directe (*que*), semblava representar un guany considerable per a la llengua; però avui, havent-se demostrat que el que la llengua podria guanyar amb el restabliment del *qui* feble no compensaria els danys que aquesta en sofriria (puix que suposaria la pèrdua de la distinció importantíssima que el català parlat fa encara entre les oracions de relatiu substantives que designen persona i les que designen cosa, V. § 66), la quasi totalitat dels escriptors que un dia havien estat favorables a l'admissió d'aquell *qui* hi han anat renunciant, no admetent, en les oracions de relatiu adjectives, altre relatiu feble sinó *que* [...]]» (Fabra, 1933 [1918]: 59-60)

Hi ha diverses qüestions destacables sobre la formulació d'aquesta prescripció. En primer lloc, la manera com es caracteritza: Fabra es distancia de la construcció que descriu, la presenta vinculant-la a l'acció dels *escriptors*. L'intent de restablir *qui* àton no es lliga a l'acció normativa, sinó a l'actuació d'alguns parlants que volen recuperar una construcció arcaica. Això li permet esgrimir alguns arguments que s'havien dit a favor d'aquest ús sense fer-se'ls seus.

Aquestes característiques relacionarien la caracterització de la construcció amb les formulacions normatives de possibilitat hipotètica recollides a Bonet (1991). Cal tenir present, però, que el missatge final que transmet la normativa és contrari a l'ús de *qui* com a subjecte. A diferència del que passa amb les formulacions de possibilitat hipotètica, no es deixa la porta oberta a una possible recuperació del *qui* àton, i es recullen arguments contra la implementació d'aquest *qui*.¹³

Una altra qüestió que cal tenir en compte és que en aquest fragment no es fa cap referència ni a la llengua col·loquial ni al baleàric, que és la varietat geogràfica en què aquest ús es manté col·loquialment. Fabra descriu la construcció prenent una perspectiva diacrònica, però, a diferència de la GIEC, no fa referència a l'ús sincrònic ni als parlars en què aquest valor de *qui* encara és vigent.

D'altra banda, aquesta descripció torna a recórrer als claudàtors, que, com ja s'ha dit, serveixen per introduir informació de caràcter complementari. Si per a l'ús de l'article *lo(s)* aquests elements es feien servir per fer referència a una variant geogràfica amb molt poca presència en la parla de Barcelona, en aquest cas s'utilitzen per fer un apunt històric i argumentar per què l'ús de *qui* àton, que permetria establir una distinció que el sistema

¹³ És interessant observar que, de fet, la consideració que rep aquest relatiu varia d'una edició a l'altra de la gramàtica. La primera edició recull la possibilitat d'utilitzar aquesta construcció: «En català antic s'usava d'ordinari *qui* en lloc de *que* subjecte. [...] Aquest *qui* és avui arcaic, però encara es troba sovint usat en la llengua escrita. Sense que calgui, ni de molt, usar-lo sistemàticament en lloc de *que* subjecte, com alguns voldrien, *qui* feble és perfectament admissible, sobretot en aquells casos en què l'ús de l'altre pronom feble (*que*) podria donar lloc a una frase equívoca» (Fabra, 1918: 64). A partir de la cinquena edició, aquesta possibilitat desapareix i el text original és substituït pel que s'ha reproduït en aquest treball.

actual no admet entre la funció de subjecte i la de complement directe, no s'inclou dins de la norma. Cal tenir en compte que diversos parlants contemporanis a Fabra defensaven la incorporació d'aquest relatiu (Fabra mateix, en les primeres edicions de la gramàtica, se'n mostra més partidari del que reflecteix l'edició de 1933), i segurament va ser la polèmica generada al voltant d'aquest ús el que va portar l'autor a incorporar, entre claudàtors, els arguments en què es basa per fixar la solució normativa.¹⁴ En tot cas, malgrat l'interès que pugui tenir aquesta descripció, en realitat no té incidència sobre la norma.

Finalment, només s'ha trobat una referència vinculada amb la doble possibilitat pura. Es tracta del tret 50, que recull l'ús l'imperfet d'indicatiu en pròtesis condicionals. Aquesta caracterització pot semblar sorprenent, ja que es tracta d'un tret que la GIEC marca com a col·loquial que Fabra inclou sense fer-hi consideracions de registre. Cal tenir present, però, que la GIEC fa constar que aquesta construcció també es pròpia dels registres formals:

L'imperfet d'indicatiu, d'altra banda, també és possible en la pròtesi (*si venia*). Aquest ús es troba a vegades en registres formals, com també en la llengua antiga, que feia servir habitualment l'imperfet [...]. Però també és possible quan s'utilitza col·loquialment amb un valor expressiu (GIEC, 2016: 1143)

Per tant, l'ús de l'imperfet en oracions condicionals és una forma arcaica i formal que, amb un valor lleugerament diferent, també apareix en la col·loquialitat. Fabra, però, no fa referència a aquest valor expressiu; per tant, sembla que només està descrivint els usos formals d'aquesta estructura. Això explica que la inclogui a la gramàtica com a alternativa equivalent a la general.

Per tant, només 14 dels 78 trets localitzats a la GIEC havien estat inclosos a la primera gramàtica normativa, i, a més, la majoria d'aquestes referències rebutgen la construcció col·loquial. Només en un cas (la construcció de relatiu analítica) l'estructura analitzada es vincula a la llengua col·loquial. Els altres dos trets que Fabra admet (com a mínim en alguns contextos) són el tret 15, vinculat a la variació geogràfica, i el 50, amb què l'autor descriu l'ús formal d'una construcció que també pot tenir un valor col·loquial.

Aquestes observacions permeten veure que a la GIEC hi ha una ampliació real de la norma. Aquesta ampliació es materialitza de dues maneres diferents: en primer lloc, amb la referència a formes i construccions que a la gramàtica normativa anterior no s'havien esmentat; i, en segon lloc, amb la legitimació de construccions que en aquesta primera obra, tot i que s'havien esmentat, havien estat rebutjades.

¹⁴ Una mostra del debat que hi havia entorn d'aquest ús és la freqüència amb què s'hi fa referència a les *Converses filològiques*. S'esmenta en sis converses diferents (590, 591, 595, 596, 890 i 891, d'acord amb la numeració establerta a les *Obres completes*), en les quals es fa un repàs diacrònic d'aquestes construccions i es recorre a arguments lingüístics i extralingüístics per valorar la possibilitat de recuperar-les en la llengua catalana. Aquesta recurrència, al costat del fet que algunes de les converses neixen com a resposta al desacord expressat per lectors que defensaven la necessitat de recuperar el *qui* àton, és un indicatiu més la manca de consens que hi havia entorn d'aquestes construccions.

7. Síntesi: la sintaxi col·loquial de la GIEC

Després d'analitzar de manera independent els trets localitzats i les variables seleccionades (§ 6), podem establir algunes de les característiques que presenta el tractament de la sintaxi col·loquial a la GIEC: caràcter secundari, referència a estructures molt diverses, desvinculació entre llengua col·loquial i variació geogràfica, confusió entre col·loquialitat i informalitat, ampliació respecte de Fabra i caracterització no exhaustiva.

A continuació s'analitza amb més profunditat cadascuna d'aquestes característiques i es mostra la manera com es materialitzen en el discurs de la gramàtica.

7.1. Caràcter secundari

Dins de la gramàtica normativa, les referències a la sintaxi col·loquial tenen un caràcter clarament secundari. La informació principal i rellevant és la que es dona sobre la llengua més formal, i només puntualment aquesta informació es complementa amb referències a la llengua col·loquial.

La prova més clara d'aquest valor la il·lustra la mida de la lletra amb què s'acostuma a transmetre la informació sobre aquest registre. La majoria d'indicacions es fan en lletra menuda, i aquest cos de lletra, d'acord amb el que s'estableix a la introducció de la GIEC, introdueix informació que «es considera prescindible per a la comprensió del text i l'aplicació de la norma» (GIEC, 2016: xxxi).

Una altra mostra del caràcter secundari que té la sintaxi col·loquial a la GIEC és el fet que la informació que es dona sobre aquest registre depèn estructuralment de la informació sobre la llengua general. Les característiques de la llengua col·loquial es presenten i descriuen a partir de les referències als usos més formals, i només prenen un sentit ple analitzades tenint en compte el context en què apareixen: si s'analitzen aïlladament, la informació que presenten pot semblar fragmentària i insuficient. Són referències amb molt poca entitat pròpia, que normalment no ocupen més d'una oració, i el context és el que permet identificar l'element sobre el qual s'apliquen.

Les indicacions que s'aporten sobre el contacte entre preposicions i la conjunció *que* (trets 60-62) són un clar exemple d'aquesta dependència. En aquestes referències es tracten separatament quatre preposicions que tenen el mateix comportament en els usos col·loquials: el tret 60 descriu el manteniment de la preposició *de* en contacte amb la conjunció *que*; el tret 61, el manteniment de les preposicions *en* i *amb* en aquest mateix context, i el tret 62, el manteniment de la preposició *a*. Si es prenen aquests trets aïlladament, es podria concloure que la redacció hauria estat més senzilla si s'haguessin presentat de manera conjunta i s'hagués dit que, en contacte amb la conjunció *que*,

col·loquialment es mantenen les preposicions *a*, *de*, *en* i *amb*. Vist així, la presentació de la GIEC sembla poc econòmica i innecessàriament complicada.

Tanmateix, la redacció escollida a la gramàtica pren sentit si es desplaça el centre d'atenció a la descripció dels usos generals. En aquest registres, les preposicions *a*, *amb*, *en* i *de* tenen comportaments diferents, ja que no totes s'elideixen amb la mateixa facilitat. Aquesta diferència porta a presentar-les de manera separada, ordenades segons la tendència a l'elisió que presenta cadascuna. En conseqüència, les referències als usos col·loquials, que depenen de la informació sobre els usos més formals, també les tracten separadament.

7.2. Referència a estructures molt diverses

Una altra de les característiques destacables de les referències de la GIEC a la col·loquialitat és la gran diversitat d'estructures que es recullen. Les informacions sobre la sintaxi col·loquial impliquen tant categories aïllades com construccions sintàctiques complexes, i fins i tot hi ha trets que es relacionen amb la modalitat oracional. Així doncs, es descriuen elements col·loquials aïllats al costat d'elements col·loquials que emergeixen en un context determinat (per analitzar els quals, per tant, cal tenir en compte la globalitat de l'enunciat en què apareixen). Per sistematitzar aquesta diversitat, en aquest treball hem classificat les referències a la sintaxi col·loquial en tres grans blocs: categories lèxiques, subordinació i modalitat oracional. I dins de cadascun d'aquests grups encara s'hi inclouen estructures molt diverses, la qual cosa ens ha portat a establir-hi les subcategories recollides a § 4.

És cert que, malgrat aquesta diversitat, es pot veure que alguns d'aquests elements tenen més presència que altres. Així, per exemple, hi ha onze referències a trets col·loquials relacionats amb les preposicions (sense comptar realitzacions fonètiques concretes d'aquests elements, que s'han classificat dins de la categoria corresponent a la fonètica), mentre que només s'esmenta un tret que afecta els substantius i adjectius. Segurament, aquesta diferència s'explica pel fet que les preposicions, grup que inclou molts elements àtons, són més susceptibles a la variació que els noms i adjectius, almenys des d'un punt de vista sintàctic.

La conclusió que es pot extreure d'aquestes observacions és que la GIEC, a l'hora de caracteritzar la sintaxi col·loquial, té en compte trets de caràcter molt divers. Tot i així, no totes les categories tenen la mateixa presència en la descripció de trets propis de la sintaxi col·loquial, i aquesta diferència s'explica perquè hi ha elements que, per la seva naturalesa, presenten més tendència a la variació en la llengua col·loquial.

7.3. Desvinculació entre llengua col·loquial i variació geogràfica

L'anàlisi dels trets col·loquials de la GIEC ha permès veure que la relació que s'estableix entre registre col·loquial i variació geogràfica dins d'aquesta obra és més feble del que, d'acord amb el marc teòric consultat, es podria esperar: la majoria de les solucions col·loquials que es donen es presenten com a pròpies de tot el domini lingüístic. De fet, la descripció del registre col·loquial segueix, a escala reduïda, una dinàmica força semblant a la que presenten la resta de registres: principalment s'aporta informació sobre les realitzacions comunes a tots els dialectes, a les quals s'afegeixen detalls sobre algunes particularitats de certes varietats, sense pretendre descriure-les totes. A més a més, cal fer notar que, excepte en tres ocasions, analitzades a § 6.3, els trets col·loquials escrits en lletra grossa descriuen realitzacions comunes a tots els dialectes.

Com s'ha comentat a § 2.2, la llengua col·loquial és la varietat en què emergeixen més trets característics de les varietats geogràfiques dels participants, ja que és el registre relacionat amb la màxima quotidianitat, familiaritat i expressivitat. En canvi, la llengua estàndard, pensada per a la comunicació neutra i supradialectal, tendeix a suprimir aquestes particularitats en virtut d'un model comú que garanteixi la intercomprensió entre parlants.

Tenint en compte això, no seria estrany esperar que la majoria de trets que es recullin en qualsevol obra que tracta la llengua col·loquial siguin propis de només algunes varietats. Però a la GIEC això no ocorre, i la majoria de referències s'apliquen a tot el domini. La gramàtica, més que descriure la llengua col·loquial amb precisió (tenint en compte, per tant, l'abundant variació que es troba en aquest registre), el que fa és recollir, sobretot, les característiques comunes a tot el domini lingüístic. Això crea, d'alguna manera, la sensació que existeix una mena de col·loquial supradialectal. Els trets col·loquials descrits a la GIEC seguirien, per tant, el comportament dels altres nivells de formalitat, que presenten estructures compartides per tot el domini lingüístic.

Malgrat aquesta tendència, no es pot dir, a diferència del que passa amb els altres registres, que la GIEC estableixi un model de llengua col·loquial. Les característiques que es recullen sobre aquest registre són molt disperses i no permeten dibuixar una imatge unificada i global la parla col·loquial. Més aviat se'n descriuen trets aïllats que, com ja s'ha dit, proporcionen informació complementària sobre aspectes codificats per als altres registres.

7.4. Confusió entre col·loquialitat i informalitat

Un altre tret destacable de les referències a la sintaxi col·loquial de la GIEC és la imprecisió a l'hora d'establir els límits entre allò que és col·loquial i allò que és informal. Malgrat que al Quadre II de la GIEC el registre informal i el col·loquial es presenten com a

nivells de formalitat diferents, cadascun dels quals té assignats uns indicatius propis, a l'hora de la veritat s'acostumen a confondre dins del discurs normatiu, i hi ha diversos trets que es descriuen fent servir alhora les etiquetes *col·loquial* i *informal*.

El fet que el límit entre col·loquialitat i informalitat no sigui clar s'explica per dos motius principals. En primer lloc, l'escassetat d'estudis sobre el registre col·loquial en català. La llengua col·loquial és una realitat difícil d'investigar, tant pel que fa a l'obtenció de dades (un parlant conscient que està participant en un estudi lingüístic se sentirà observat i no s'expressarà amb la mateixa naturalitat i espontaneïtat que quan no s'hi sent) com per l'abundant variació que presenten aquestes dades. Pocs són els autors que l'han caracteritzat amb profunditat, la qual cosa fa que encara hi hagi aspectes d'aquest registre que resten desconeguts. Tampoc no s'han establert uns criteris clars i objectius que permetin definir quin és l'àmbit de la col·loquialitat, de manera que no és fàcil fixar els límits d'aquest registre.

En segon lloc, en el cas de la sintaxi col·loquial aquesta confusió entre registres s'accentua perquè la llengua col·loquial té un caràcter secundari dins de la gramàtica. L'objectiu de la GIEC és codificar la llengua general; per tant, les indicacions que dona sobre col·loquialitat no són prioritàries per a la fixació del model que pretén codificar. El que és imprescindible és establir els usos formals i informals.

Per tant, quan hi ha trets informals que també són propis de la col·loquialitat, o trets que s'havien considerat només col·loquials que la gramàtica legitima també en els usos informals, la gramàtica normativa no té inconvenient a descriure'ls amb les dues etiquetes. D'aquesta manera, es donen indicacions per a la baixa formalitat, però la construcció afectada no queda restringida a aquest registre, sinó que es deixa entendre que també s'utilitza en contextos amb un nivell de formalitat encara inferior.

Una prova de la vaguetat amb què es tracta el límit entre col·loquialitat i informalitat es pot veure comparant els trets trobats a la GIEC amb el contingut de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (GEIEC). Aquesta obra, publicada en línia l'any 2018, redueix i adapta els continguts de la GIEC per fer-los més accessibles. En aquest procés de simplificació es reforcen les referències als usos formals, la qual cosa provoca una reducció de les etiquetes per fer referència als nivells de formalitat (només se'n diferencien tres: alta formalitat, formalitat mitjana i informalitat). Desapareixen, per tant, les referències a la col·loquialitat.¹⁵

¹⁵ Només dues referències de la GEIEC fan servir l'etiqueta *col·loquial*: l'ús de l'article *lo* amb valor individualitzador i la lexicalització dels pronoms d'acusatiu *la* i *les* darrere d'alguns verbs (*ballar-la*, *endevinar-la*, etc.). En el segon cas, l'estatus de col·loquial que li assigna la GEIEC és especialment sorprenent, ja que a la GIEC aquest mateix tret apareix associat només als registres informals (GIEC, 2016: 680).

Però, malgrat la desaparició de l'etiqueta corresponent a aquest registre, les referències a molts trets recollits en aquest treball es mantenen a la GEIEC. Concretament, la GEIEC recull 57 dels 78 trets que la GIEC emmarca dins de la llengua col·loquial. A la gramàtica essencial, però, varien els indicatius amb què es caracteritzen aquestes referències: es mantenen les qualificacions relacionades amb l'espontaneïtat (tretos que a la GIEC es recullen com a propis de la *parla espontània* a la GEIEC reben aquest mateix tractament), però les estructures que a la GIEC duïen l'indicatiu *col·loquial* a la GEIEC passen a ser caracteritzades, en general, com a pròpies dels registres informals.¹⁶ Tot això fa pensar que, més que delimitar clarament les fronteres entre col·loquialitat i informalitat, l'objectiu compartit d'aquestes dues publicacions és validar trets que fins aleshores no havien tingut l'empara de cap obra normativa. A la GIEC aquests trets es diferencien dels propis de la llengua informal. En canvi, la GEIEC simplifica les referències i dona prioritat als registres formals, de manera que tracta conjuntament tot allò que hi queda per sota amb la mateixa etiqueta. A l'Annex 3 es recullen totes les referències a trets col·loquials que s'han localitzat a la GEIEC i la valoració de registre que reben.

7.5. Ampliació respecte de Fabra

L'apartat § 6.5, en què s'analitzava si els trets localitzats a la GIEC ja havien aparegut a Fabra (1933 [1918]), ha permès identificar els canvis entre les dues gramàtiques normatives que ha tingut el català pel que fa al tractament de les formes col·loquials. S'ha pogut veure que a Fabra (1933 [1918]) les referències a característiques altres que les construccions formals són molt escasses. Concretament, només 14 dels 78 trets que recull la GIEC havien aparegut a la primera gramàtica normativa. Així doncs, la GIEC amplia i complementa la informació que apareixia a la primera gramàtica normativa pel que fa a la llengua col·loquial.

A més a més, el fet que Fabra esmentés algunes construccions no implica necessàriament que fossin estructures acceptades. De fet, la majoria de les referències localitzades a Fabra rebutgen la construcció col·loquial. Només hi ha tres trets que no reben aquesta valoració: les oracions de relatiu analítics, que són l'única estructura que es caracteritza com a pròpia de l'estil col·loquial (l'únic context en què es *tolera*); l'ús de l'article *lo(s)*, que es vincula a la variació geogràfica; i l'ús de l'imperfet en pròtesis condicionals. Aquest últim cas, de fet, en realitat no es tracta d'un tret

¹⁶ En algun cas, per accentuar la baixa formalitat del tret descrit, es fa servir l'etiqueta *molt informal*. En altres ocasions, no es fa cap consideració de registre sobre l'estructura. Aquests dos procediments, però, són poc habituals: normalment, la construcció col·loquial de la GIEC es caracteritza d'informal a la GEIEC.

col·loquial, ja que Fabra només descriu el valor formal de l'estructura (i no fa referència al matís expressiu que pot tenir en contextos col·loquials). En la resta de referències, la construcció col·loquial es descriu com a no acceptable sense que s'hi facin consideracions de registre. Per tant, és una novetat que la GIEC recuperi aquestes estructures i les admeti en alguns contextos.

Així doncs, en comparació amb la gramàtica normativa anterior, a la GIEC hi ha hagut una ampliació de l'abast de la normativa que es vehicula a través de dos eixos diferents: d'una banda, amb l'acceptació en alguns contextos estructures que la primera gramàtica normativa rebutjava; de l'altra, amb la incorporació d'estructures que no havien tingut presència a Fabra (1933 [1918]).

7.6. Caracterització no exhaustiva

La darrera qüestió destacable de la GIEC es l'absència de voluntat exhaustiva amb què es tracta la col·loquialitat. La gramàtica normativa no està concebuda com un manual sobre el català col·loquial i, per tant, no pretén descriure amb profunditat totes les característiques d'aquest registre. Hi ha molts trets que la GIEC no esmenta malgrat que són característics de la sintaxi col·loquial, com, per exemple, l'abundància de les repeticions o la tendència a la juxtaposició que mostra aquest registre (Payrató 1996 [1988]).

La voluntat no exhaustiva es fa evident si es comparen les referències d'aquesta obra amb la caracterització que fan de la llengua col·loquial estudis centrats en aquest registre. La GIEC parteix de referències a estructures molt concretes que tracta aïlladament, mentre que els estudis que pretenen descriure la llengua col·loquial estudien les produccions col·loquials en la seva globalitat. Això fa que tinguin en compte molts trets que la gramàtica normativa no recull.¹⁷

La manca d'exhaustivitat queda encara més palesa si s'analitzen les referències a trets col·loquials propis de només algunes varietats geogràfiques. En primer lloc, perquè hi ha estructures limitades a algunes varietats l'extensió geogràfica de les quals no es concreta. En aquests casos, la GIEC fa notar que una determinada construcció no és general a tot el domini lingüístic, però no especifica en quines àrees es fa servir. En segon lloc, perquè les referències a trets propis d'una varietat geogràfica particular no representen, ni molt menys,

¹⁷ En aquest sentit, és especialment interessant confrontar els resultats trobats amb els trets que recull Payrató (1996 [1988]). En aquesta obra, l'autor reflexiona sobre la llengua col·loquial i esmenta molts trets d'aquest registre que no s'inclouen a la GIEC: en són exemples la reducció dels connectors coordinants, l'expansió del valor d'alguns elements lingüístics (com la conjunció *que* i l'interrogatiu *què*), l'abundància de topicalitzacions, la incursió de termes argòtics o el canvi de codi. D'altra banda, Payrató també fa propostes sobre la manera de segmentar un text col·loquial, ja que la segmentació de les produccions d'aquest registre, que és complicada, és essencial per enfrontar un estudi d'aquesta varietat. En canvi, la GIEC no fa cap apunt sobre aquesta qüestió.

totes les característiques de la parla col·loquial d'aquella varietat. A l'alguerès, per exemple, en prou feines s'hi fa referència, i no s'esmenten trets col·loquials que han estat recollits en altres treballs, com la preferència de l'auxiliar *ésser* en comptes de *haver*, la perífrasi d'obligació «*tendre de* + infinitiu» o els calcs sintàctics de l'italià i el sard (Bosch, 2002). Altres exemples de construccions pròpies de la parla col·loquial d'alguns parlars que no estan recollides a la GIEC són la locució *de tot* (en comptes de *del tot*), utilitzada en mallorquí col·loquial (Grimalt, 2009); l'adverbi adversatiu *mes*, que en rossellonès és propi de la llengua col·loquial (Gómez Duran, 2011); o la realització invariable de l'ordinal *segon* en valencià (Lacreu, 2012 [1990]).¹⁸

Tal com s'ha fet constar a la introducció, un dels objectius d'aquest treball és determinar quin és el paper de la llengua col·loquial a la GIEC, és a dir, quins són els motius que han portat a incorporar-hi informació sobre aquest registre. La manca d'exhaustivitat, unida a algunes de les característiques que s'han comentat fins ara (caràcter secundari, confusió entre col·loquialitat i informalitat, etc.), mostra que la gramàtica no pretén descriure la llengua col·loquial (com era previsible en una gramàtica normativa), perquè només s'esmenten alguns dels trets propis d'aquest registre. Sembla, per tant, són altres motius els que han portat a incloure algunes referències a la sintaxi col·loquial dins de la gramàtica normativa, que es recullen a l'apartat següent.

7.7. Funcions de la col·loquialitat a la GIEC

Si s'analitzen les referències a la llengua col·loquial que hi ha dins de la GIEC es pot veure que les informacions sobre aquest registre no són arbitràries, sinó que es presenten per donar resposta a uns objectius determinats i reforçar algunes qüestions relacionades amb la llengua general. Concretament, durant l'elaboració d'aquest treball s'han identificat tres funcions bàsiques que tenen les referències a la col·loquialitat dins de la GIEC: ampliar la informació, reforçar la norma per als usos generals i fixar algun usos col·loquials.

Evidentment, aquestes tres funcions, formulades des de la reflexió abstracta, es barregen i no sempre són fàcilment destriables en l'anàlisi particular d'un tret concret. Una mateixa referència a la llengua col·loquial pot dur-ne a terme més d'una. Però, malgrat tot, en la majoria de referències hi predomina un objectiu, que en justifica la presència dins de la gramàtica normativa.

¹⁸ A l'hora d'interpretar la manca d'exhaustivitat amb què la GIEC caracteritza la col·loquialitat de les diverses varietats geogràfiques, s'ha de tenir en compte que a la mateixa introducció de l'obra ja s'adverteix d'aquesta asistematicitat: la GIEC no és un manual de dialectologia i, per tant, encara que incorpori referències a la variació geogràfica no té l'objectiu de descriure totes les variants de totes les varietats del domini (GIEC, 2016: XXIII-XXIV).

La funció bàsica que es pot identificar en les referències a la llengua col·loquial és la d'ampliar la informació, la de donar dades addicionals sobre la llengua. El fet que la GIEC es refereixi a altres registres a part del de formalitat mitjana permet incloure estructures que si la gramàtica se cenyís al seu ús principal no hi apareixerien. Aquesta ampliació, al llarg de l'obra, no només es fa a través de les referències a diversos registres, sinó també incorporant informació sobre variants diacròniques i geogràfiques.

L'ampliació de l'abast de la gramàtica permet donar detalls sobre estructures existents a la llengua que no pertanyen als registres formals. Ja s'ha comentat que tradicionalment hi ha hagut la tendència a considerar que les estructures que les gramàtiques no recollien (però no s'acceptaven en els registres formals) eren sempre inadequades. Aquesta tendència perjudica especialment la llengua col·loquial, i pot ser que amb la inclusió de trets col·loquials dins la gramàtica s'intenti revertir.

Des d'aquesta perspectiva, són especialment interessants les referències a característiques col·loquials que presenten només alguns dialectes, ja que es tracta de construccions que tradicionalment han estat doblement bandejades: perquè no són adequades en els usos formals i perquè estan marcades com a pròpies de només algunes varietats. En aquest sentit, és molt interessant la tasca que es fa a la gramàtica normativa de rescatar algunes d'aquestes construccions: amb la simple descripció es passa a validar, per a certs usos, estructures que abans no havien estat caracteritzades o que s'havien rebutjat de manera categòrica. Per tant, el fet que la gramàtica amplii el seu abast té implicacions més profundes del que pot semblar en un primer moment.

Però, al costat d'aquesta ampliació de la informació, de vegades la referència a la llengua col·loquial pot servir per reforçar la norma que s'estableix per a la llengua general. En aquests casos, la solució col·loquial es contraposa a la que s'havia donat per als usos més formals i, en fer això, es fa evident el contrast entre col·loquialitat i formalitat, cosa que permet fixar de manera més clara l'ús i els límits de cadascuna de les estructures.

De vegades, la solució general i la col·loquial es presenten com a equivalents: tenen el mateix valor i només es diferencien pels contextos en què es fa servir cadascuna. Són exemples d'aquests casos els fragments següents.

Els verbs *clissar*, *galivar*, *guipar* i *llucar*, equivalents col·loquials de *veure-hi* (o *veure-s'hi*), també duen incorporat el pronom *hi* (GIEC, 2016: 841)

A més de l'article *el*, en la parla hi trobem la forma col·loquial *lo* com a article amb valor individualitzador (GIEC, 2016: 588)

En aquests dos casos, la GIEC presenta primer la solució general i, tot seguit, esmenta una forma que pot tenir el mateix valor, però que és només pròpia del registre col·loquial. D'aquesta manera, s'estableix clarament que, davant de dues possibles formes, només una serveix per a la comunicació més formal, i que l'altra, tot i que és pròpia del català, és

adequada en altre nivell de formalitat. Els límits dels usos generals queden molt més ben delimitats de com haurien quedat si s'hagués omès la referència a la construcció col·loquial.

En altres ocasions, la GIEC descriu estructures alternatives a les que es troben en els usos generals que, a més a més, afegixen a l'enunciat un matís que la solució més formal no té. En aquest cas, com ocorria en l'anterior, la referència a la solució col·loquial s'oposa a la de la llengua general i permet comparar les solucions de dos nivells de formalitat diferents. A més a més, el fet que la solució col·loquial introdueix nous matisos a la construcció reforça encara més la necessitat de diferenciar les dues estructures, pròpies de registres diferents.

El verb *fotre* és un equivalent col·loquial de *fer*, i aporta un matís valoratiu a l'enunciat (GIEC, 2016: 832)

Col·loquialment, a més del plusquamperfet de subjuntiu, també és possible l'ús del present d'indicatiu, sovint amb la perífrasi «*arribar a* + infinitiu» (§ 24.8.5.2*k*), amb un valor irreal de passat. [...] En aquests contextos s'usa amb un valor de passat per tal de donar vivacitat o intensitat expressiva a allò que s'indica (GIEC, 2016: 1144)

En tots aquests casos, la col·loquialitat es posa al servei de la llengua general. Es recorre a aquest registre per mostrar construccions equivalents o pròximes a les que es volen fixar per als usos generals. La descripció d'aquestes realitzacions segueix una jerarquia clara: primer es presenten les solucions més formals i, tot seguit, es fa la referència als trets col·loquials, amb els quals els parlants poden expressar el mateix contingut en uns altres contextos.

Finalment, hi ha informacions que, més que descriure la llengua col·loquial, aporten informació de caràcter prescriptiu sobre aquest registre. En aquests casos, la GIEC va un pas més enllà de la descripció que s'esperaria en la caracterització de la col·loquialitat i la barreja amb la prescripció.¹⁹ Aquestes referències són escasses, però desperten un gran interès.

S'han trobat dues referències en què la gramàtica rebutja els trets col·loquials. En el primer cas, la solució col·loquial no es recomana; en el segon, la prescripció és encara més ferma i la construcció col·loquial es considera no acceptable:

A nivell (de) s'utilitza col·loquialment amb valors figurats per als quals disposem d'expressions més precises i adequades. En lloc de *a nivell musical, a nivell administratiu o a nivell d'universitats*, resulten més adequades solucions com les que s'exemplifiquen tot seguit (GIEC, 2016: 776)

Recentment, s'ha introduït la perífrasi «*venir* + gerundi», usada col·loquialment per a referir-se a una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència. Es tracta d'un ús no acceptable el significat del qual es pot expressar sense necessitat de la perífrasi (GIEC, 2016: 954)

¹⁹ Aquest procediment és el que s'utilitza a la GIEC per als usos més formals. A la mateixa introducció de l'obra es fa constar que en aquesta gramàtica «s'estableix la norma a mesura que es descriu el funcionament gramatical de la llengua: norma i descripció no es poden deslligar l'una de l'altra» (GIEC 2016: XXI). Tot i així, sorprèn veure'l aplicat a la llengua col·loquial (que, en principi, no està sotmesa a la norma).

Aquestes indicacions, que expliciten una prescripció sobre els trets que descriuen, són sorprenents, perquè la llengua col·loquial, en principi, queda fora de l'abast de la normativa. Es tracta d'un registre que es pot descriure, però per al qual és molt més complicat establir normes.

Al costat d'aquestes *prohibicions* que afecten trets propis de la llengua col·loquial, hi ha altres enunciats que el que fan és explicar i justificar solucions pròpies d'aquest registre. Es tracta de fragments on s'analitza algun tret col·loquial i s'explica l'origen que té i els motius que han dut els parlants a utilitzar-lo. Els dos fragments següents en són un exemple:

En valencià col·loquial, al seu torn, per a evitar el contacte de la preposició *a* i la vocal de pronoms personals i demostratius, es tendeix a pronunciar una *d* (GIEC, 2016: 725)

El fet que bona part dels termes de color admetin un ús adjectival i que aquests sintagmes nominals de color s'adjuntin a un nom pot explicar que hi hagi parlants que els hi facin concordar espontàniament com si fossin locucions adjectivals [...]. En tot cas, aquesta concordança és un fenomen ocasional que no transcendeix més enllà dels registres informals. (GIEC, 2016: 550)

Amb aquestes referències, la normativa, a part de legitimar i fixar estructures col·loquials, explica els motius que porten els parlants a fer-les servir. D'aquesta manera, es fa notar que aquestes construccions, encara que no siguin adequades en els registres més formals, són el resultat d'una evolució lògica de la llengua en els contextos menys planificats i es poden fer servir amb normalitat espontàniament.

Segurament, la introducció d'aquestes indicacions s'ha de lligar amb la inseguretats que molts parlants tenen a l'hora recórrer a estructures que tradicionalment han quedat fora de la normativa. A § 2.2 ja s'ha fet referència a necessitat, destacada per alguns autors, de diferenciar les característiques internes de la llengua pròpies d'un àmbit no general de les construccions externes al sistema lingüístic. Aquests dos grups tradicionalment havien rebut el mateix tractament tant a les gramàtiques com en altres obres amb voluntat prescriptiva, motiu pel qual havien tendit a confondre's. Des d'aquesta perspectiva, aquestes referències legitimen construccions que responen a processos interns de la llengua, i que fins a la publicació de la GIEC, com que no eren admissibles en la comunicació d'àmbit general, no havien estat validades per l'autoritat lingüística.

En conclusió, es pot establir que les referències a la sintaxi col·loquial de la GIEC, més enllà de l'objectiu bàsic, compartit amb les referències a altres aspectes de la variació (com la diacronia o l'abast geogràfic), d'ampliar i complementar la informació de la gramàtica relativa a registres més formals, també duen a terme altres funcions. En primer lloc, s'utilitzen per reforçar la normativa per a la llengua general; i, en segon lloc, estableixen prescripcions sobre la llengua col·loquial, tant de manera directa (fet que ocorre només dues vegades, en què l'estructura col·loquial no es recomana o es prohibeix) com de manera indirecta, reforçant la validesa i adequació (en el registre col·loquial) dels trets descrits.

8. Conclusions

En aquest treball s'han estudiat les referències que fa la GIEC a la sintaxi col·loquial. A part d'identificar 78 trets relacionats amb aquest registre i veure els fenòmens que descriuen, s'ha analitzat la manera com la GIEC tracta i descriu la llengua col·loquial, tenint en compte sobretot les varietats geogràfiques a què fa referència, la mida de la lletra que utilitza, l'indicatiu amb què identifica els trets d'aquest registre i el tractament que les construccions recollides a la GIEC havien rebut a la gramàtica anterior (Fabra, 1933 [1918]).

Aquesta anàlisi ha mostrat que la GIEC recull un nombre sorprenent de referències a la col·loquialitat, molt superior al de Fabra (1933 [1918]). Els trets recollits es caracteritzen perquè tenen un paper secundari dins del discurs normatiu, pertanyen a estructures molt diverses, es desvinculen de la variació geogràfica (la majoria descriuen trets generals de tot el domini lingüístic), no descriuen la col·loquialitat de manera exhaustiva i de vegades es caracteritzen com a formes o estructures informals, de manera que aquests dos registres es confonen.

Dins de la GIEC, la descripció de trets col·loquials es posa a disposició dels usos generals i té la funció principal d'ampliar la informació i reforçar la norma que s'aplica en aquests registres. A més a més, la incorporació d'aquestes referències permet legitimar formes que tradicionalment, pel fet de ser excloses de la llengua general, s'havien considerat inadequades en qualsevol context. Amb el nou plantejament de la GIEC, aquestes realitzacions, resultat de processos interns de la llengua, reben un tractament diferenciat de les formes agramaticals o pròpies d'altres sistemes.

Els resultats presentats en aquest treball deixen la porta oberta a noves recerques sobre el tractament de la variació a la GIEC. Una possible continuació d'aquest estudi és la comparació entre el tractament de la col·loquialitat i el tractament de la informalitat a la GIEC. Al llarg del treball s'ha mostrat que aquests dos nivells de formalitat a vegades tendeixen confondre's, i seria molt interessant aprofundir en la caracterització que rep cadascun d'aquests registres i els criteris que s'han seguit per situar els trets descrits en un d'aquests dos nivells de formalitat. Una altra possible línia de treball és estudiar amb més profunditat els canvis que hi ha entre la GIEC i la GEIEC pel que fa als nivells de formalitat en què es classifiquen els trets descrits, que aquí tan sols s'han apuntat.

Per acabar, el fet que la GIEC inclogui referències a la parla col·loquial pot afavorir que es facin nous estudis sobre aquest nivell de formalitat. Com ja s'ha vist, molts aspectes sobre la col·loquialitat encara no són prou coneguts, i falten més treballs que aprofundeixin en les seves característiques.

9. Referències bibliogràfiques

- ARACIL, Lluís (1986a [1982]): «Remarques al projecte “Manual de llengua catalana”».
Dins ARACIL, Lluís: *Papers de sociolingüística*. Barcelona: Edicions de la Magrana, p. 229-247.
- (1986b [1982]): «Sociolingüística». Dins ARACIL, Lluís: *Papers de sociolingüística*. Barcelona: Edicions de la Magrana, p. 95-113.
- BENAVENT, Laia (2018): «La transmissió de les segones opcions de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918)». Treball final de màster. Barcelona: Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona.
- BIBILONI, Gabriel (2000 [1997]): *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: Edicions3i4.
- BOIX, Emili i Xavier VILA (1998): *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel.
- BONET, Sebastià (1991): «Els manuals gramaticals i la llengua normativa. Estudis de gramatografia catalana contemporània». Tesi doctoral. Barcelona: Departament de Filologia Catalana. Universitat de Barcelona.
- BOSCH, Andreu (2002): «Aproximació a l'alguerès col·loquial». Dins BOSCH, Andreu: *El català de l'Alguer*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 139-170.
- CORPORACIÓ CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS: *És a dir* [en línia]. Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. [Disponible a <http://esadir.cat> (consulta 25/5/2019).]
- DORÁSIO, Andressa (2010): «El modelo descriptivo de Maciel en la gramaticografía brasileña». Dins *Boletín de la Sociedad Española de Historiografía Lingüística*, núm. 7, p. 17-40.
- FABRA, Pompeu (1913): «Normes ortogràfiques». Dins MIR, Jordi i Joan SOLÀ (dir.); Pompeu FABRA (2008): *Obres completes*, vol. 4: *Obra ortogràfica. Manuals divulgatius*, a cura de SEGARRA, Mila i Albert RICO. Barcelona / València / Palma: Institut d'Estudis Catalans / Proa / Edicions 3i4 / Editorial Moll, p. 187-206.
- (1918): *Gramàtica catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- (1919-1928): «Converses filològiques». Dins MIR, Jordi i Joan SOLÀ (dir.); Pompeu FABRA (2010): *Obres completes*, vol. 7: *Converses filològiques*, a cura d'ARGENER, Joan A.; Joaquim RAFEL; Josep MURGADES; Maria TOLDRA i Antoni

- TOBELLA. Barcelona / València / Palma: Institut d'Estudis Catalans / Proa / Edicions 62 / Edicions 3i4 / Editorial Moll, p. 133-947.
- (1930 [1918]): *Gramàtica catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- (1932): «Diccionari general de la llengua catalana». Dins MIR, Jordi i Joan SOLÀ (dir.); Pompeu FABRA (2007): *Obres completes*, vol. 5: *Diccionari general de la llengua catalana*, a cura de COLÓN, Germà; Joan VENY, Jordi MIR i Joan SOLÀ. Barcelona / València / Palma: Institut d'Estudis Catalans / Proa / Edicions 62 / Edicions 3i4 / Editorial Moll, p. 147-1959.
- (1933 [1918]): «Gramàtica catalana». Dins MIR, Jordi i Joan SOLÀ (dir.); Pompeu FABRA (2009): *Obres completes*, vol. 6: *Gramàtiques de 1918/1933, 1956, 1946. Traduccions de teatre*, a cura de PÉREZ SALDANYA, Manuel; Gemma RIGAU; Joan SOLÀ; Enric GALLÉN i Mila SEGARRA. Barcelona / València / Palma: Institut d'Estudis Catalans / Raval Edicions, Proa / Edicions 62 / Edicions3i4 / Editorial Moll, p. 135-271.
- GINEBRA, Jordi (2012): «Planificació, codificació i estandardització de les llengües». Dins GINEBRA, Jordi; Elisenda BERNAL; Joan COSTA i David PALOMA: *La normativa de la llengua catalana*. Barcelona: Fundació de la Universitat Oberta de Catalunya, p. 1-67. [Mòdul didàctic 1, disponible a <http://bit.ly/planificacio-codificacio-estandarditzacio-ginebra> (consulta 20/6/2019).]
- (2017): *La nova normativa de l'Institut d'Estudis Catalans. Guia pràctica*. Tarragona: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili.
- GÓMEZ DURAN, Gemma (2011): «Gramàtica del català rossellonès». Tesi doctoral. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. [Disponible a <http://hdl.handle.net/10803/96175> (consulta 20/6/2019).]
- GREGORY, Michael i Susan CARROLL (1978): *Language and situation*. Londres / Henley / Boston: Routledge / Kegan Pau.
- GRIMALT, Antoni (2009): «Els articles en el parlar de Mallorca». Dins *Estudis romànics*, núm. 31, p. 55-75.
- HAUGEN, Einar (1983): «The implementation of Corpus Planning: Theory and Practice». Dins COBARRUBIAS, Juan i Joshua FISHMAN (ed.): *Progress in Language Planning. International Perspectives*. Berlín / Nova York / Amsterdam: Mouton, p. 269-289.
- IDESCAT = INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (2018): *Població per lloc de naixement. Totals. Àmbits del Pla territorial 2018* [en línia]. Barcelona: Institut

- d'Estadística de Catalunya. [Disponible a <https://www.idescat.cat/pub/?id=pmh&n=674&by=at> (consulta 20/6/2019).]
- INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE LES ILLES BALEARS (2018): *Población por isla, municipio, sexo y grupo de edad. Datos anuales 2018* [en línia]. Palma: Institut d'Estadística de les Illes Balears. [Disponible a <http://bit.ly/ibestat-poblacion-datos2018> (consulta 10/6/2019).]
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- (2017): *Ortografia catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- (2018): *Gramàtica essencial de la llengua catalana* [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. [Disponible a <https://geiec.iec.cat> (consulta 30/6/2019).]
- *Diccionari de la llengua catalana* [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. [Disponible a <https://dlc.iec.cat> (consulta 25/5/2019).]
- LACREU, Josep (2012 [1990]): *Manual d'ús de l'estàndard oral*. València: Universitat de València.
- LAMUELA, Xavier (1984): «Fixació i funcionament de la gramàtica normativa i el procés d'estandardització de la llengua catalana». Dins *Problemàtica de la normativa del català. Actes de les Primeres Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa*, a cura de CABRÉ, M. Teresa; Joan MARTÍ; Lídia PONS i Joan SOLÀ. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 65-90.
- (1994): *Estandardització i establiment de les llengües*. Barcelona: Edicions 62.
- MARTÍN GALLEGO, Carolina (2009): «Aproximación a la terminología de las partículas en la gramaticografía española: siglos XVI-XVIII». Dins *Res Diachronicae*, núm. 7, p. 135-155.
- MONTOYA, Brauli (2006): *La normalització i l'estandardització*. Alzira: Bromera.
- NOGUÉ, Neus (2018): *La nova normativa de butxaca*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- PAYRATÓ, Lluís (1996 [1988]): *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València.
- (1998a): «Preàmbul». Dins PAYRATÓ, Lluís (ed.): *Oralment*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 5-6.
- (1998b): «Variació funcional, llengua oral i registres». Dins PAYRATÓ, Lluís (ed.): *Oralment*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 9-33.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel; Gemma RIGAU i Joan SOLÀ (2009): «La gramàtica de Pompeu Fabra de 1918/1933». Dins MIR, Jordi i Joan SOLÀ (dir.); Pompeu FABRA

- (2009): *Obres completes*, vol. 6: *Gramàtiques de 1918/1933, 1956, 1946. Traduccions de teatre*, a cura de PÉREZ SALDANYA, Manuel; Gemma RIGAU; Joan SOLÀ; Enric GALLÉN i Mila SEGARRA. Barcelona / València / Palma: Institut d'Estudis Catalans / Proa / Edicions 62 / Edicions3i4 / Editorial Moll, p. 13-133.
- POLANCO, Lluís (1984): «La normativa al País Valencià. Problemàtica i perspectives». Dins *Problemàtica de la normativa del català. Actes de les Primeres Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa*, a cura de CABRÉ, M. Teresa; Joan MARTÍ; Lídia PONS i Joan SOLÀ. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 107-146.
- SÁENZ DE ZAITEGUI, Ainhoa (2010): «La presencia del hebraísmo en la gramaticografía española de los siglos XVI y XVII. Nota sobre una investigación». Dins *Helmantica: Revista de filología clásica y hebrea*, vol. 61, núm. 186, p. 347-350.
- SALVADOR, Vicent (1992): «Cap a un nou programa d'investigació en l'àmbit de la lingüística catalana». Dins *Miscel·lània Sanchis Guarner*, vol. 3, a cura d'Antoni FERRANDO. València / Barcelona: Universitat de València. Departament de Filologia Catalana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 229-252.
- SANCHO CREMADES, Pelegrí (1995): *El valencià col·loquial de la vila de Canals*. Canals: Ajuntament de Canals.
- (2008): «La sintaxis de algunas construcciones intensificadoras en español y en catalán coloquiales». Dins *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*, núm. 35, p. 199-233.
- SEGARRA, Mila (1987 [1985]): *Història de la normativa catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- SOLÀ, Joan (1991): «Katalanisch: Grammatikographie und Lexikographie». Dins HOLTUS, Günter; Michael METZELTIN i Christian SCHMITT (ed.): *Lexikon der Romanistischen Linguistik*, vol. 2. Tübingen: Max Niemeyer, p. 261-310.
- (2011): «Construcció d'una sintaxi normativa». Dins SOLÀ, Joan: *L'última lliçó. Parlaments polítics i acadèmics*. Barcelona: Empúries, p. 103-143.
- STEWART, William (1968): «A Sociolinguistic Typology for Describing National Multilingualism». Dins FISHMAN, Joshua (ed.): *Readings in the Sociology of Language*. La Haia: Mouton, p. 531-545.
- TERMCAT: *Cercaterm* [en línia]. Barcelona: Termcat. [Disponible a <https://www.termcat.cat/ca/cercaterm> (consulta 17/6/2019).]
- VALLVERDÚ, Francesc (1979): *La normalització lingüística a Catalunya*. Barcelona: Laia.
- VILLALBA, Xavier (2008 [2002]): «La subordinació». Dins SOLÀ, Joan; Maria-Rosa LLORET; Joan MASCARÓ i Manuel PÉREZ SALDANYA (dir.): *Gramàtica del català contemporani*, vol. 2. Barcelona: Empúries, p. 2251-2319.

Annexos

Annex 1. Llista de trets trobats a la GIEC

Núm.	Àmbit i subàmbit	Pàg.	Ca-pítol	Descripció	Exemple	Citació de la GIEC	Parlar	Indicatiu	Mida de lletra
1	Fonètica	627	17	Pronunciació del numeral <i>dinou</i> .	[dénəw]	En parlars valencians, tenen formes particulars els numerals corresponents als nombres 8 (<i>huit</i> , pronunciat [wít], 17 (<i>dèsset</i> , pronunciat [désɛt]), 18 (<i>díhuit</i> , pronunciat [díwit]), 19 (<i>dénou</i> , pronunciant [dénəw] i sovint col·loquialment [dénəw]) i 80 (<i>huitanta</i> , pronunciat [witánta])	Valencià	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
2	Fonètica	725	19	Realització de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> com a <i>an</i> o <i>amb</i> .	Ho donarem an/amb ell	En la llengua oral, algunes preposicions presenten, col·loquialment, variants o es confonen amb una altra preposició. En aquest sentit, les reposicions <i>a</i> i <i>en</i> tenen les variants col·loquials <i>an</i> i <i>amb</i> (amb les pronunciacions corresponents a cada parlar)	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
3	Fonètica	725	19	Inserció d'una <i>d</i> darrere la preposició <i>a</i> per evitar el contacte amb la vocal de pronoms personals i demostratius.	a[ð]este	En valencià col·loquial, al seu torn, per a evitar el contacte de la preposició <i>a</i> i la vocal de pronoms personals i demostratius, es tendeix a pronunciar una <i>d</i>	Valencià	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
4	Fonètica	725	19	Pronunciació de la preposició <i>per a</i> com a <i>pa</i> , <i>pra</i> o <i>par a</i> .		Finalment, la preposició <i>per a</i> es pronuncia <i>pa</i> col·loquialment en valencià (i també <i>par a</i> o <i>pra</i> en altres parlars)	Valencià	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
5	Lèxic	521	14	Noms que fan referència una quantitat gran formats a través de la derivació del verb <i>fotre</i> .	Un fotimer de vegades	Són nombrosos els noms que fan referència a una quantitat gran [...] En registres informals es troben els derivats col·loquials de <i>fotre</i> , com <i>fotimer</i> , <i>fotral</i> , <i>fotralada</i> o <i>fotracada</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

6	Lèxic	830	21	Verb <i>forte</i> com a verb lleuger.		També es poden comportar com a verbs lleugers <i>donar, pregar, treure, etc.</i> , o el més col·loquial <i>forte</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
7	Lèxic	832	21	Verb <i>forte</i> com a verb lleuger.		El verb <i>forte</i> és un equivalent col·loquial de <i>fer</i> , i aporta un matís valoratiu a l'enunciat	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
8	Lèxic	841	21	Formes <i>clissar, galivar, guipar</i> i <i>llucar</i> com a equivalents del verb <i>veure-hi</i> .	Que no hi clisses, noi, que ensopegues tant?	Els verbs <i>clissar, galivar, guipar</i> i <i>llucar</i> , equivalents col·loquials de <i>veure-hi</i> (o <i>veure-s'hi</i>), també duen incorporat el pronom <i>hi</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
9	Lèxic	869-870	22	Expressió <i>estar bo</i> amb el valor de 'ser atractiu'.	La Berta està bona	Per això, <i>La Berta és bona</i> significa que 'té bon caràcter', i <i>La Berta està bona</i> significa que 'té bona salut' (i, col·loquialment, que 'és atractiva')	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
10	Sintaxi > Categories > Adverbis	563	15	Forma <i>mateixa</i> en comptes de <i>mateix</i> quan l'adverbi va posposat a un nom, un pronom o un adverbi i té el valor de 'per exemple'.	Ella mateixa pot encarregar-se'n; Ahir mateixa ho vaig saber	En l'ús adverbial, en parlars valencians s'adopta col·loquialment la forma <i>mateixa</i> , que s'evita en els registres formals	Valencià	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
11	Sintaxi > Categories > Adverbis	797	20	Variants de l'adverbi <i>així</i> : <i>aixís, aixins, aixina, aixines...</i>	aixís, aixins, aixina, aixines	Col·loquialment, <i>així</i> presenta variants del tipus <i>aixís, aixins, aixina</i> o <i>aixines</i> , que s'eviten en els registres formals	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
12	Sintaxi > Categories > Adverbis	799	20	Ús dels adverbis <i>aquí</i> i <i>aquí</i> per presentar i designar persones.	Aquí, l'amic Pep, s'ofereix voluntari	I col·loquialment, els adverbis <i>ací</i> i <i>aquí</i> també poden usar-se per a presentar i designar persones	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
13	Sintaxi > Categories > Adverbis	800	20	Ús de les formes <i>ahí</i> o <i>astí</i> com a adverbis de proximitat de segon grau.		Amb el valor de segon grau, col·loquialment s'usa en valencià la forma <i>ahí</i> i en parlars nord-occidentals la forma <i>astí</i> , que s'eviten en els registres formals	Diversos (valencià i nord-occidental)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
14	Sintaxi > Categories > Adverbis	818	20	Forma <i>almanco</i> en comptes de <i>almenys</i> com a adverbi d'aproximació.	Agafarem almanco les coses de menjar	En parlars baleàrics i en alguerès, la forma col·loquial <i>almanco</i> pot substituir <i>almenys</i> com a adverbi d'aproximació	Diversos (baleàric i alguerès)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

15	Sintaxi > Categories > Determinants i quantificadors	580	16	Ús dels articles <i>lo</i> i <i>los</i> .	<i>lo cap</i> , <i>lo matí</i> , <i>los amos</i>	En alguns parlars nord-occidentals, en el parlar del Camp de Tarragona, en tortosí, en alguerès i en algunes comarques valencianes, es mantenen en la parla familiar les formes antigues de l'article masculí <i>lo</i> i <i>los</i>	Diversos (part del nord-occidental, tarragoní, tortosí, alguerès i part del valencià)	Familiar	Grossa
16	Sintaxi > Categories > Determinants i quantificadors	588	16	Ús de l'article amb valor individualitzador.	Sempre em diu <i>lo</i> que he de fer	A més de l'article <i>el</i> , en la parla hi trobem la forma col·loquial <i>lo</i> com a article amb valor individualitzador	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
17	Sintaxi > Categories > Determinants i quantificadors	630	17	Ús de la forma <i>milanta</i> amb valor quantitatiu.	T'ho he dit <i>milanta</i> vegades	Hi ha numerals [...] que són emprats a vegades com a quantificadors quantitatius més que no pas com a numerals per a designar una quantitat considerable [...]. Amb un valor quantitatiu s'usa també <i>infinít</i> (<i>Té infinites obligacions</i>) i, en alguns parlars, la forma col·loquial <i>milanta</i> , derivat de <i>mil</i> (<i>T'ho he dit milanta vegades</i> , 'moltíssimes vegades')	No especificat («en alguns parlars»)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
18	Sintaxi > Categories > Determinants i quantificadors	647	17	Forma <i>caps</i> en comptes de l'infinit <i>cap</i> quan acompanya un nom en plural.	No va trobar <i>caps</i> braços segurs que l'acolliren	Hi ha algun cas en què l'infinit <i>cap</i> pot aparèixer en combinació amb un nom plural i fins i tot adoptar col·loquialment la forma <i>caps</i> , com per exemple en <i>No va trobar caps braços segurs que l'acolliren</i> , en què el nom <i>braços</i> es refereix al conjunt de les dues extremitats d'una persona	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
19	Sintaxi > Categories > Determinants i quantificadors	647	17	Indefinits <i>ningun</i> i <i>ninguna</i> .		Finalment, cal esmentar l'infinit antic <i>ningun</i> (i la forma femenina <i>ninguna</i>), que en singular es fa servir col·loquialment en valencià i en eivissenc, juntament amb l'infinit <i>cap</i> , general en els registres formals	Diversos (valencià i eivissenc)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

20	Sintaxi > Categories > Interjeccions	1284	34	Ús d'interjeccions	Au, anem!	Les interjeccions són una classe de mots morfològicament invariables, típics de la llengua oral espontània i molt vinculats a l'entonació emfàtica (associada a la modalitat exclamativa, imperativa o, menys freqüentment, interrogativa)	General	Espontani / espontàniament	Grossa
21	Sintaxi > Categories > Preposicions	725	19	Ús de la preposició <i>en</i> en comptes de <i>amb</i> .		En algun parlar (principalment en valencià col·loquial) la preposició <i>amb</i> es reemplaça per <i>en</i> i, per tant, no es distingeix d'aquesta preposició	Valencià (principalment)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
22	Sintaxi > Categories > Preposicions	734	19	Ús de la preposició <i>a</i> per a qualsevol CD dislocat, encara que es refereixi a un ésser no animat.	Colliu-les, a ses peres, que ja són madures	Col·loquialment, en parlars balearics, la preposició s'usa amb qualsevol complement directe dislocat, també amb els que tenen un caràcter no animat	Baleàric	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
23	Sintaxi > Categories > Preposicions	741	19	Ús de la preposició <i>en</i> en correlació amb <i>endavant</i> .	D'ara en endavant; De Marató en endavant	En les correlacions amb <i>endavant</i> , l'ús de la preposició <i>en</i> precedint l'adverbi [...] és habitual col·loquialment, però s'evita en registres formals	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
24	Sintaxi > Categories > Preposicions	742	19	No distinció entre les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> .		L'ús de les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> presenta diferències significatives en la llengua oral espontània dels diferents parlars. En valencià, en tortosí i en els parlars més occidentals del nord-occidental, es diferencien clarament totes dues preposicions. En la resta del nord-occidental s'usen d'una manera menys sistemàtica. I en els altres parlars (català septentrional i central, parlars balearics i alguerès) es fa servir <i>per</i> d'una manera general. En els registres formals es diferencia l'ús de totes dues preposicions, encara que en certs casos es considera igualment acceptable l'ús de <i>per o per a</i> amb el mateix significat	Diversos (català septentrional, català central, baleàric i alguerès)	Espontani / espontàniament	Grossa

25	Sintaxi > Categories > Preposicions	743- 744	19	Ús de la preposició <i>per</i> per expressar parts del dia.	Pel matí, per la vesprada	La localització expressada amb les parts del dia s'indica amb <i>a o de</i> [...]. La solució amb <i>per</i> , existent antigament, s'usa col·loquialment en certs parlars [...], però s'evita en els registres formals	No especificat («en certs parlars»)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
26	Sintaxi > Categories > Preposicions	746	19	Ús de l'expressió <i>anar/venir a per</i> en comptes de <i>anar/venir per</i> .		Amb <i>per</i> seguit de sintagma nominal, els verbs <i>anar/venir</i> equivalen a <i>anar/venir a cercar o buscar</i> [...]. El gir <i>a per</i> , que s'usa col·loquialment en certs parlars, s'evita en els registres formals	No especificat («en certs parlars»)	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
27	Sintaxi > Categories > Preposicions	759	19	Ús de <i>baix</i> amb valor de <i>sota</i> o <i>davall</i> .	Baix de la taula	En parlars valencians i baleàrics, <i>baix</i> també s'utilitza col·loquialment amb el valor de <i>sota</i> o <i>davall</i> amb un complement introduït per la preposició d'enllaç <i>de</i>	Diversos (valencià i baleàric)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
28	Sintaxi > Categories > Preposicions	776	19	Ús de l'expressió <i>a nivell de</i> amb valor figurat.	A nivell musical, a nivell administratiu	A <i>nivell (de)</i> s'utilitza col·loquialment amb valors figurats per als quals disposem d'expressions més precises i adequades. En lloc de <i>a nivell musical, a nivell administratiu</i> o <i>a nivell d'universitats</i> , resulten més adequades solucions com les que s'exemplifiquen tot seguit: <i>Pel que fa a la música</i> (o <i>Musicalment parlant</i>), <i>aquesta coral és admirable, però pel que fa a les lletres s'hi hauria de mirar més; Aquest escrit no és adequat des del punt de vista administratiu; A les universitats hi ha malestar</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
29	Sintaxi > Categories > Preposicions	1125	29	No distinció entre les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> (2)		En el capítol dedicat a les preposicions (§ 19.3.5) ja s'ha indicat que hi ha parlars que espontàniament usen només la preposició <i>per</i> (els orientals i part del nord-occidental) allà on altres parlars usen <i>per</i> i <i>per a</i> segons el cas (valencià, tortosí i a la Franja).	Diversos (orientals i part del nord-occidental)	Espontani / espontàniament	Grossa

30	Sintaxi > Categories > Preposicions	1125	29	Pèrdua de la vitalitat de la preposició <i>per a</i> en construccions finals d'infinitiu.		La preposició composta <i>per a</i> no és habitual fins ben entrat el segle XV i és a partir d'aquest moment quan comença a desplaçar la preposició <i>per</i> en les construccions finals d'infinitiu. [...] El canvi, a més, es documenta en els diferents parlars, encara que posteriorment <i>per a</i> ha perdut vitalitat en l'ús espontani d'una part de l'àmbit lingüístic	No especificat (<una part del domini lingüístic>)	Espontani / espontàniament	Menuda
31	Sintaxi > Categories > Preposicions	1175	31	Elisió de la preposició que precedeix el dia de la setmana en construccions temporals, quan l'expressió temporal és atribuït i el verb està en primera persona del plural	Avui som dimecres	Quan l'expressió temporal és atribuït i el verb està en primera persona del plural, la preposició es pot elidir col·loquialment amb els dies de la setmana (<i>Avui som (a) dimecres</i>), però no en la resta de casos	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
32	Sintaxi > Categories > Pronoms	721	19	Ús del pronom <i>jo</i> darrere de preposició àtona	amb jo, per jo	Les preposicions que admeten un pronom personal, en general el seleccionen en la forma obliqua si es tracta del pronom de primera persona del singular [...]. Els parlars baleàrics tendeixen a no fer ús de <i>mi</i> i a usar la forma <i>jo</i> . Aquesta tendència és general quan el pronom segueix una preposició tònica (<i>davant jo</i> , <i>darrere jo</i> , <i>sense jo</i>) i és només col·loquial darrere de preposició àtona (<i>amb jo</i> , <i>per jo</i>)	Baleàric	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
33	Sintaxi > Categories > Pronoms	685	18	Duplicació del datiu de possessió inalienable en les oracions en què el sintagma que expressa la part del cos posseïda és complement directe.	La Fina li ha pessigat les galtes a l'Elvira	Pel que fa a la duplicació del datiu de possessió amb un pronom feble, hem de distingir les oracions en què el sintagma nominal que expressa la part del cos posseïda és el complement directe i aquelles en què aquest element és el subjecte d'un verb inacusatiu (§ 18.4.2.2). En el primer cas, la duplicació amb el pronom és una solució que no és general de	No especificat (<no és general de tots els parlars>)	Col·loquial / col·loquialment	Grossa

34	Sintaxi > Categories > Pronoms	706	18	Formes verbals amb el pronom <i>en</i> lexicalitzat.	No te n'has de riure dels altres	Els predicats <i>riure's</i> , <i>adonar-se</i> , <i>fotre's</i> , <i>alegrar-se</i> o <i>no tenir ni idea</i> funcionen col·loquialment amb el pronom <i>en</i> i el complement introduït per la preposició <i>de</i> que el pronom hauria de substituir	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
35	Sintaxi > Categories > Pronoms	706		Formes <i>recordar-se'n</i> o <i>enrecordar-se'n</i> en comptes de <i>recordar-se</i> .	Prenia notes per enrecordar-se'n del que deien els advocats	El verb <i>recordar-se</i> pren la forma <i>recordar-se'n</i> i <i>enrecordar-se'n</i> (amb el pronom <i>en</i> repetit i prefixat al verb) en l'ús col·loquial espontani	General	Col·loquial espontani	Menuda
36	Sintaxi > Categories > Pronoms	706	18	Formes verbals amb el pronom <i>en</i> lexicalitzat (prefixat).		També existeixen formes col·loquials com <i>enriure-se'n</i> , <i>emburlar-se'n</i> , <i>enfimer-se'n</i> , <i>empenedir-se</i> o <i>entornar-se</i> , però són ben pocs els casos en què s'han fixat en tots els registres	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
37	Sintaxi > Categories > Pronoms	844	21	Formes verbals amb el pronom <i>en</i> lexicalitzat.	Recordar-se'n de tot; alegrar-se'n que hagi tomat	Col·loquialment, alguns d'aquests verbs incorporen el pronom <i>en</i> (a la manera de <i>anar-se'n</i>) [...], com també passa amb altres verbs pronominals que regeixen un complement amb <i>de</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
38	Sintaxi > Categories > Substantius i adjectius	550	15	Concordança entre un sintagma nominal de color (format per «terme de color + nom») i el nom que qualifica.	Uns tendals {blaus cel / blaus cels / blau cels}	El fet que bona part dels termes de color admetin un ús adjectival i que aquests sintagmes nominals de color s'adjuntin a un nom pot explicar que hi hagi parlants que els hi facin concordar espontàniament com si fossin locucions adjectivals [...]. En tot cas, aquesta concordança és un fenomen ocasional que no transcendeix més enllà dels registres informals	General	Espontani / espontàniament	Menuda
39	Sintaxi > Categories > Verbs	685	18	Interpretació del dauïu de certs verbs com a CD.		Amb els verbs de la classe de <i>telefonar</i> , la duplicació no és normal en aquells parlars en què el complement es tendeix a interpretar col·loquialment com a complement directe	No especificat («aquells parlars»)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

40	Sintaxi > Categories > Verbs	871	22	Ús del verb <i>estar</i> amb certs adjectius (<i>bo, dolent, nou, vell</i>) amb què tradicionalment s'utilitzava <i>ser</i> .			A més, en el parlar col·loquial dels joves, l'ús del verb <i>estar</i> s'ha generalitzat darrerament amb altres adjectius com <i>bo/dolent</i> (i <i>boníssim</i>), <i>nou/vell</i> , quan, de fet, aquests adjectius tradicionalment seleccionen <i>ser</i> .	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
41	Sintaxi > Categories > Verbs	914	24	Present per referir-se a situacions anteriors a l'acte de parla que finalment no es produeixen.	L'altre dia va tenir un accident anant en bicicleta i gairebé es mata		Col·loquialment, el present es pot emprar també per a referir-se a situacions anteriors a l'acte de parla que finalment no es produeixen, és a dir, situacions irrealment de passat	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
42	Sintaxi > Categories > Verbs	954	24	Perfrasi «venir + gerundi» per referir-se a una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència.	Fa deu anys que venim reivindicant la reducció de la jornada laboral		Recentment, s'ha introduït la perfrasi «venir + gerundi», usada col·loquialment per a referir-se a una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència. Es tracta d'un ús no acceptable el significat del qual es pot expressar sense necessitat de la perfrasi	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
43	Sintaxi > Categories > Verbs	1211	32	Construccions amb la perfrasi «estar + gerundi» sense fer explícit el verb <i>estar</i> , que se sobreentén, de manera que el gerundi sembla independent.	Què, preparant els exàmens?		Notem, pel que fa a aquesta perfrasi [«estar + gerundi»], que col·loquialment podem trobar gerundis aparentment independents [...], en què se sobreentén el verb auxiliar <i>estar</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
44	Sintaxi > Categories > Verbs	1275	34	Reducció de l'imperatiu <i>mira</i> a <i>ma</i> .			La forma imperativa <i>mira</i> (reduïda col·loquialment a <i>ma</i> en valencià) també pot encapçalar aquest tipus d'exclamatives	Valencià	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

45	Sintaxi > Subordinació > Oracions adverbials	587	16	Construccions temporals encapçalades per la locució <i>a la que</i> .	A la que t'hi acostes, ja borda	També trobem l'article definit en expressions de manera del tipus <i>a la francesa</i> ('a la manera dels francesos'), <i>a la babalà</i> , <i>a la valenta</i> , <i>a la brasa</i> o <i>a la seva</i> i en l'expressió col·loquial amb valor temporal <i>a la que</i> (equivalent a <i>a la mínima que</i> , <i>tan bon punt</i>)	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
46	Sintaxi > Subordinació > Oracions adverbials	1195	31	Construccions temporals encapçalades per les locucions <i>a la que</i> i <i>de seguida que</i> amb el sentit de 'tan bon punt'.	A la que havíem sortit de casa, va començar a ploure / De seguida que obrin, t'ho compraré	Col·loquialment, les locucions <i>a la que</i> i <i>de seguida que</i> poden encapçalar també un adjectiu temporal amb el sentit de <i>tan bon punt</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
47	Sintaxi > Subordinació > Oracions adverbials	1115	29	Causals truncades, encapçalades per <i>com que</i> però sense que hi aparegui l'oració principal que hauria d'anar a continuació.	—Has tancat amb pany i clau? —Com que no sabia que la mare era a fora...	En la conversa espontània [les causals amb <i>com que</i>] poden quedar truncades, sense l'oració principal que hauria d'aparèixer a continuació i amb una entonació suspesa [...]. Amb aquests causals suspeses, el parlant tracta de justificar-se per alguna cosa que ha fet o dit i que pot resultar estranya a l'interlocutor	General	Espontani / espontàniament	Grossa
48	Sintaxi > Subordinació > Oracions adverbials	1160	30	Construccions amb valor concessiu formades per la locució <i>més que</i> i el verb (sovint, <i>ser</i>) en subjuntiu.	Més que siga, més que fora	En parlars valencians i en tortosí, existeix també la locució col·loquial <i>més que</i> , amb la variant <i>mas que</i> , d'origen poc clar. En l'ús actual, <i>més que</i> apareix amb el verb en subjuntiu i sovint amb el verb <i>ser</i> [...]. Es tracta, però, d'una forma que no transcendeix als registres formals	Diversos (valencià i tortosí)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
49	Sintaxi > Subordinació > Oracions adverbials	918	24	Ús de l'imperfet d'indicatiu en les apòdosis condicionals amb valor emfàtic	Si ens dèieu d'anar-hi ara mateix, segur que no ens ho pensàvem dues vegades	Col·loquialment, l'imperfet pot utilitzar-se també en les apòdosis amb un valor emfàtic, en lloc del condicional	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa

50	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1143	30	Ús de l'imperfet d'indicatiu en pròtesis condicionals amb valor expressiu	Si me'l trobava ara passant pel carrer no sé què li feia	L'imperfet d'indicatiu, d'altra banda, també és possible en la pròtesi (<i>si venia</i>). Aquest ús es troba a vegades en registres formals, com també en la llengua antiga, que feia servir habitualment l'imperfet [...]. Però també és possible quan s'utilitza col·loquialment amb un valor expressiu	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
51	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1144	30	Ús del present d'indicatiu en les pròtesis condicionals amb valor irreal de passat	Si no m'arribes a avisar a temps, tenim un accident	Col·loquialment, a més del plusquamperfet de subjuntiu, també és possible l'ús del present d'indicatiu, sovint amb la perífrasi « <i>arribar a + infinitiu</i> » (§ 24.8.5.2k), amb un valor irreal de passat. [...] En aquests contextos s'usa amb un valor de passat per tal de donar vivacitat o intensitat expressiva a allò que s'indica	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
52	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1104	28	Construccions consecutives encapçalades pel quantificador <i>cada</i> .	Trobes cada beneit pel món que te'n faries creus	Més col·loquialment o si es busca expressivitat, també és possible l'ús del quantificador <i>cada</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
53	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1104	28	Supressió de la coda de la construcció consecutiva.	Tens una barra...	La coda de la construcció consecutiva és obligatòria, però es pot sobreentendre i quedar truncada en aquells casos, vinculats a la col·loquialitat, en què se supleix per una entonació suspesa (representada gràficament per un signe d'admiració o per punts suspensius)	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
54	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1104 - 1105	28	Supressió del quantificador o el sintagma quantificat d'una construcció consecutiva.	Estudia que dona gust	D'altra banda, col·loquialment també és possible silenciar el quantificador o el sintagma quantificat i deixar la coda	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

55	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1275	34	Omissió del quantificador <i>tan/tant</i> en construccions consecutives truncades	Era dolenta!	Cal diferenciar les exclamatives introduïdes per (i) <i>tan</i> o <i>tant</i> de les construccions consecutives truncades (§ 28.9.2), que reben una entonació ascendent suspensa que se sol representar en l'escritura amb el signe d'admiració o amb punts suspensius [...]. Col·loquialment, a vegades no solament no s'explicita la coda, sinó que se silencia el quantificador <i>tan/tant</i> . L'absència del quantificador es compensa amb una entonació marcada molt característica d'aquestes construccions [...]: el to comença baix en la síl·laba pretònica i tot seguit puja durant la síl·laba tònica. Després, la síl·laba posttònica s'allarga i es realitza en la línia tonal ascendent i sostinguda típica d'aquesta entonació	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
56	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1160	30	Ús de la locució <i>enc que</i> per introduir una construcció il·lativa.	La gent, enc que calli, ho sap	En parlars orientals ha tingut modernament un cert ús la locució <i>enc que</i> , que avui encara es pot trobar col·loquialment d'una manera recessiva en parlars baleàrics [...]. Aquesta locució té un comportament gramatical semblant al de <i>encara que</i> , amb la qual s'ha tendit a identificar com si en fos una variant formal.	Baleàric	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
57	Sintaxi > Subordinació > Oracions de relatiu	1043	27	Relatiu <i>qui</i> com a subjecte independentment del caràcter humà o no humà de l'antecedent.	El corc qui ara et roega ses entranyes no et deixa viure	El relatiu <i>qui</i> no s'utilitza en funció de subjecte ni en les relatives restrictives ni en les no restrictives. Amb tot, en la llengua antiga, el relatiu <i>qui</i> s'usava com a subjecte amb independència del tipus de relativa i del caràcter humà o no humà de l'antecedent, i aquest ús encara es manté col·loquialment en parlars baleàrics	Baleàric	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

58	Sintaxi > Subordinació > Oracions > adverbials	1056 - 1057	27	Construcció analítica en comptes de construcció de relatiu	Vaig cobrar uns diners que no hi comptava	En català hi ha la tendència col·loquial, que també trobem en altres llengües romàniques, a desglossar les funcions del relatiu, de manera que l'element inicial <i>que</i> fa només la funció de nexa subordinant, mentre que un pronom feble o un possessiu fa les altres dues funcions: la sintàctica, de complement o adjunt, i l'anafòrica	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
59	Sintaxi > Subordinació > Oracions substantives	1002	26	Elisió de la preposició que introdueix una oració subordinada finita quan està en contacte amb la conjunció <i>que</i> .	Acostuma sa llengua que no sàpia mentir	En la mesura que la conjunció <i>que</i> fa també una funció de nexa, en la llengua antiga s'elidien les preposicions en les subordinades introduïdes per <i>que</i> [...]. En l'actualitat, l'elisió és viva col·loquialment en moltes construccions i és l'opció preferible en els registres formals	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
60	Sintaxi > Subordinació > Oracions substantives	1003	26	Manteniment de la preposició <i>de</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan està seleccionada per un nom que porta com a complement una subordinada substantiva		És normal elidir la preposició <i>de</i> que precedeix una subordinada substantiva quan depèn d'un nom o d'un adjectiu. [...] Amb tot, també es pot donar el contacte de la preposició <i>de</i> i la conjunció <i>que</i> en registres informals i estils pròxims a la llengua espontània	General	Espontani / espontàniament	Grossa
61	Sintaxi > Subordinació > Oracions substantives	1003	26	Manteniment de les preposicions <i>en</i> o <i>amb</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan estan seleccionades per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva.		També és general l'elisió de la preposició davant de la substantiva introduïda per <i>que</i> si el nom o l'adjectiu selecciona la preposició <i>en</i> o <i>amb</i> [...]. Tot i això, també es pot donar el manteniment de <i>en</i> o <i>amb</i> davant de la conjunció <i>que</i> en registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània	General	Espontani / espontàniament	Grossa

62	Sintaxi > Subordinació > Oracions > substantives	1003	26	Manteniment de la preposició <i>a</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan està seleccionada per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva	L'al·lusió a que m'hagi enfadat em sembla fora de lloc	La simple supressió de la preposició no és tan general quan el nom o l'adjectiu selecciona la preposició <i>a</i> [...]. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció <i>que</i> és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània	General	Espontani / espontàniament	Grossa
63	Sintaxi > Subordinació > Oracions > substantives	1004	26	Contacte entre preposició i conjunció <i>que</i> quan hi ha diversos elements coordinats que complementen un adjectiu i la subordinada és el segon constituent coordinat.	Tu ets el responsable de portar els comptes i de que els estalvis no es gastin malament	En els registres informals i en els estils pròxims a la llengua espontània, és habitual que la preposició estigui en contacte amb la conjunció <i>que</i> en contextos de coordinació en què els elements coordinats complementen un adjectiu i la subordinada és el segon constituent coordinat	General	Espontani / espontàniament	Grossa
64	Sintaxi > Subordinació > Oracions > substantives	1004 - 1005	26	Manteniment de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan aquesta introdueix una oració subordinada finita amb funció de complement de règim verbal.	Us desafiem a que fem el cim en una hora	Amb altres verbs, l'elisió de la preposició <i>a</i> i, en alguns casos, de <i>en</i> pot originar construccions molt forçades. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània [...], però en els registres formals s'evita el contacte o bé elidint la preposició [...] o bé emprant recursos com els presentats en el § 26.4.1.3	General	Espontani / espontàniament	Grossa

65	Sintaxi > Subordinació > Discurs reportat	1026 - 1027	26	Ús del discurs indirecte lliure.	Al final de la reunió, la directora li va dir que s'esperés perquè havien de parlar. Ai, Senyor! Què li devia voler dir, aquella dona? A qui podia demanar consell, ell?	Hi ha formes de citació que presenten alhora propietats del discurs directe i de l'indirecte. La més coneguda és l'anomenat discurs indirecte lliure, propi del llenguatge literari, encara que també de la parla col·loquial, en què es mantenen els dos actes d'enunciació del discurs directe però amb la pèrdua d'autonomia dels elements d'íctics pròpia del discurs indirecte	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
66	Modalitat > Oracions exclamatives	1277 - 1278	34	Oracions exclamatives introduïdes per un sintagma definit que fa funció de complement de règim o d'adjunt.	Amb la ràbia que va tancar la porta!	Hi ha oracions exclamatives que van introduïdes per un sintagma nominal amb un article definit en lloc d'un quantificador exclamatiu. [...] Pel fet de rebre una interpretació exclamativa, el sintagma definit ha d'aparèixer a l'inici de l'oració, sigui quina sigui la seva funció: de subjecte [...], de complement directe [...], de complement indirecte [...], de règim [...] o adjunt [...]. En aquests darrers casos, més propis de la llengua col·loquial, la preposició acompanya el sintagma exclamatiu [...], que va seguit de la conjunció <i>que</i>	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
67	Modalitat > Oracions exclamatives	1278	34	Oracions exclamatives formades amb sintagmes nominals indefinits no comptables amb valor ponderatiu.	Una gràcia que feia, la criatura!	Col·loquialment també trobem sintagmes nominals indefinits amb valor ponderatiu el nom dels quals no és comptable	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
68	Modalitat > Oracions imperatives	922	24	Ús del futur amb valor imperatiu.	Pensaràs-hi, d'acord?	En parlars nord-occidentals, aquest valor contextual s'ha gramaticalitzat i el futur pot emprar-se col·loquialment amb un valor plenament imperatiu: <i>Pensaràs-hi, d'acord?</i> (equivalent a <i>Pensa-hi, d'acord?</i>). Com mostra l'exemple, si l'oració conté un pronom feble, aquest apareix darrere del verb, com ocorre amb l'imperatiu	Nord-occidental	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

69	Modalitat > Oracions imperatives	1281	34	Proclisi dels pronoms febles que complementen un verb en forma imperativa conjugat en la segona persona de cortesia <i>vostè(s)</i> .	M'ho envii per correu	Les oracions imperatives també presenten l'especificitat que els pronoms febles ocupen la posició enclítica [...]. Ara bé, si la segona persona de cortesia és <i>vostè(s)</i> , col·loquialment, en els parlars baleàrics i en gironí, el pronom pot ocupar la posició proclítica	Diversos (baleàric i gironí)	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
70	Modalitat > Oracions interrogatives	1252	34	Oracions interrogatives alternatives en què el segon element coordinat és <i>o què</i> .	(Que) anem o què?	La disjunció implícita en les interrogatives totals neutres es pot fer explícita per a provocar una reacció en el nostre interlocutor [...]. La construcció col·loquial (<i>Que</i>) <i>anem o què?</i> — equivalent a (<i>Que</i>) <i>anem o què fem?</i> — és una mena d'interrogativa alternativa (§ 34.2.2)	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
71	Modalitat > Oracions interrogatives	1257	34	Oracions interrogatives parcials formades pels interrogatius <i>qui/què</i> i certs noms o interjeccions en aposició.	Què romanços/punyetes volia?	D'altra banda, col·loquialment els interrogatius <i>qui</i> i <i>què</i> poden anar acompanyats de certs noms o interjeccions en aposició	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
72	Modalitat > Oracions interrogatives	1257 - 1258	34	Oracions interrogatives parcials amb verbs intransitius encapçalades pel pronom interrogatiu <i>què</i> .	Què riu, aquest, ara?	Col·loquialment, hi ha interrogatives parcials amb verbs intransitius que apareixen encapçalades pel pronom interrogatiu <i>què</i> [...]. Aquestes oracions, de fet, són parafrasejables per causals encapçalades per <i>per què</i> o per <i>com és que</i> [...]. Es tracta d'oracions que adopten matisos que van del reny a la complicitat maliciosa.	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
73	Modalitat > Oracions interrogatives	1260	34	Oracions amb valor de finalitat construïdes amb l'interrogatiu en posició final.	—Deixa'm el ganivet. —Per a fer què?	D'altra banda, són col·loquials les construccions següents, que expressen finalitat i que sovint porten l'interrogatiu al final: — <i>Deixa'm el ganivet</i> . — <i>Per a fer què?</i> (en el sentit de <i>Per a què el vols?</i>)	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

74	Modalitat > Oracions interrogatives	1266	34	Oracions interrogatives subordinades encapçalades per la conjunció <i>que</i> .	Em va preguntar que hi havia vingut	En registres informals, la conjunció <i>que</i> pot precedir una subordinada interrogativa discursiva. Així, al costat de la construcció formal <i>Em va preguntar qui havia vingut</i> , tenim la més col·loquial <i>Em va preguntar que qui havia vingut</i> . Aquesta conjunció reforça el sentit de la pregunta reproduïda; és per això que només poden portar-la verbs que admeten el discurs directe (§ 26.7)	General	Col·loquial / col·loquialment	Grossa
75	Modalitat > Oracions negatives	1301	35	Ús de certes expressions com a respostes negatives o com a rèplica.	I ara!; Ca!; Fuig!	Col·loquialment, també es poden usar com a respostes negatives o com a rèplica expressions del tipus <i>I ara!</i> , <i>Ca!</i> , <i>Fuig!</i> o <i>De cap manera</i> , mentre que expressions com <i>I tant!</i> , <i>Ja ho crec que sí</i> o <i>Ja ho pots ben dir</i> s'emporten com a respostes o rèpliques afirmatives	General	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
76	Modalitat > Oracions negatives	1310	35	Omissió, en les oracions negatives, de l'adverbi <i>no</i> , que ha estat desplaçat per l'adverbi <i>pas</i> .	Mengi pas	En septentrional, a més, [l'adverbi de negació <i>pas</i>] és l'expressió habitual de la negació, fins al punt que ha dut a l'omissió de <i>no</i> col·loquialment	Septentrional	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
77	Modalitat > Oracions negatives	1310	35	Omissió de l'adverbi <i>no</i> en preguntes de contraexpectativa	Que has vist pas la meva jaqueta?	En preguntes de contraexpectativa (§ 34.2.1.2) [l'adverbi <i>pas</i>] també es troba col·loquialment en el parlar del Camp de Tarragona sense l'adverbi <i>no</i>	Tarragoní	Col·loquial / col·loquialment	Menuda
78	Modalitat > Oracions negatives	1310	35	Ús de <i>cap</i> en lloc de l'adverbi negatiu <i>pas</i>		En parlars nord-occidentals s'usa col·loquialment <i>cap</i> en lloc de <i>pas</i>	Nord-occidental	Col·loquial / col·loquialment	Menuda

Annex 2. Comparació Fabra - GIEC

Ús dels articles <i>lo</i> i <i>los</i> Núm. 15		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	27	580
Citació	[Una altra forma de l'article masculí és <i>lo</i> (plural <i>los</i>), que el llenguatge de Barcelona no usa sinó en alguna frase feta (<i>Per LO senyal de la santa creu</i>) i darrera de <i>tot</i> (ex. : <i>tot LO dia</i> , al costat, però, de <i>tot EL dia</i>)]	En alguns parlars nord-occidentals, en el parlar del Camp de Tarragona, en tortosí, en alguerès i en algunes comarques valencianes, es mantenen en la parla familiar les formes antigues de l'article masculí <i>lo</i> i <i>los</i> : <i>lo cap</i> , <i>lo matí</i> , <i>lo iode</i> , <i>los amos</i> , <i>los pobles</i> , <i>los fills</i>

Ús de l'article <i>lo</i> amb valor individualitzador Núm. 16		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	39	588
Citació	En el català modern (sobretot en la llengua escrita) s'havia estès el costum de distingir l'adjectiu, quan no es refereix a cap substantiu expressat o sobreentès, de l'adjectiu quan es refereix a un substantiu masculí sobreentès, anteposant-li, en el primer cas, un <i>lo</i> invariable (dit article neutre) en lloc de l'article masculí. [...] La llengua literària rebutja avui aquest <i>lo</i> reemplaçant-lo per <i>el</i> , per <i>el que és</i> o per <i>el que té de</i> (o <i>allò que té de</i>)	A més de l'article <i>el</i> , en la parla hi trobem la forma col·loquial <i>lo</i> com a article amb valor individualitzador: <i>Sempre em diu lo que he de fer</i> . Els registres formals empen l'article <i>el</i> com a determinant individualitzador o fan servir altres recursos: <i>Sempre em diu el que he de fer</i> (o <i>allò que he de fer</i> , <i>les coses que he de fer</i>)

Relatiu <i>qui</i> com a subjecte independentment del caràcter humà o no humà de l'antecedent Núm. 57		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	59-60	1043
Citació	[El català antic posseïa un <i>qui</i> feble que usava sovint en lloc del <i>que</i> subjecte. [...] Modernament s'ha intentat de restablir l'ús d'aquest <i>qui</i> , el qual, permetent de diferenciar formalment el relatiu subjecte (<i>qui</i>) del relatiu complement directe (<i>que</i>), semblava representar un guany considerable per a la llengua; però avui, havent-se demostrat que el que la llengua podria guanyar amb el restabliment del <i>qui</i> feble no compensaria els danys que aquesta en sofriria (puix que suposaria la pèrdua de la distinció importantíssima que el català parlat fa encara entre les oracions de relatiu substantives que designen persona i les que designen cosa, V. § 66), la quasi totalitat dels escriptors que un dia havien estat favorables a l'admissió d'aquell <i>qui</i> hi ha anat renunciant, no admetent, en les oracions de relatiu adjectives, altre relatiu feble sinó <i>que</i> .]	El relatiu <i>qui</i> no s'utilitza en funció de subjecte ni en les relatives restrictives ni en les no restrictives. Amb tot, en la llengua antiga, el relatiu <i>qui</i> s'usava com a subjecte amb independència del tipus de relativa i del caràcter humà o no humà de l'antecedent, i aquest ús encara es manté col·loquialment en parlars baleàrics

Construcció analítica en comptes de construcció de relatiu		
Núm. 58		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	62	1056-1057
Citació	El llenguatge parlat recorre freqüentment a una construcció que consisteix a construir la preposició de relatiu com si fos una proposició independent (on l'antecedent es troba naturalment representat per un pronom personal feble) i enllaçar-la amb l'antecedent mitjançant el mot <i>que</i> [...]. Aquestes construccions no són en tot cas tolerables sinó en l'estil col·loquial	En català hi ha la tendència col·loquial, que també trobem en altres llengües romàniques, a desglossar les funcions del relatiu, de manera que l'element inicial <i>que</i> fa només la funció de nexa subordinant, mentre que un pronom feble o un possessiu fa les altres dues funcions: la sintàctica, de complement o adjunt, i l'anafòrica

Ús de l'imperfet d'indicatiu en pròtesis condicionals amb valor expressiu		
Núm. 50		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	97	1153
Citació	En les proposicions condicionals que expressen un fet no existent en realitat, es poden usar amb el mateix valor l'imperfet de subjuntiu i el d'indicatiu	L'imperfet d'indicatiu, d'altra banda, també és possible en la pròtesi (<i>si venia</i>). Aquest ús es troba a vegades en registres formals, com també en la llengua antiga, que feia servir habitualment l'imperfet [...]. Però també és possible quan s'utilitza col·loquialment amb un valor expressiu

Realització de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> com a <i>an</i> o <i>amb</i>		
Núm. 2		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	112 / 114	725
Citació	A: Aquesta preposició pot revestir diferents formes en la llengua parlada: <i>a</i> , <i>an</i> , <i>ane</i> , <i>ad</i> . L'única forma admissible en la llengua literària és la primera. No s'escriurà, doncs, <i>Ho hem dit an ell</i> , sinó <i>ho hem dit a ell</i> ; <i>Doneu-ho an aquella noia</i> , sinó <i>Doneu-ho a aquella noia</i> ; <i>Ane qui li ho enviarem?</i> , sinó <i>A qui ho enviarem?</i> ; <i>Feia petons an el seu fill</i> , sinó <i>Feia petons al seu fill</i> — Cal evitar curiosament el defecte, no rar en la llengua parlada, consistent a usar <i>amb</i> en lloc de <i>en</i> o de <i>a</i>	En la llengua oral, algunes preposicions presenten, col·loquialment, variants o es confonen amb una altra preposició. En aquest sentit, les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> tenen les variants col·loquials <i>an</i> i <i>amb</i> (amb les pronunciacions corresponents a cada parlar)

Inserció d'una <i>d</i> darrere la preposició <i>a</i> per evitar el contacte amb la vocal de pronoms personals i demostratius		
Núm. 3		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	112	725
Citació	A: Aquesta preposició pot revestir diferents formes en la llengua parlada: <i>a</i> , <i>an</i> , <i>ane</i> , <i>ad</i> . L'única forma admissible en la llengua literària és la primera. No s'escriurà, doncs, <i>Ho hem dit an ell</i> , sinó <i>ho hem dit a ell</i> ; <i>Doneu-ho an aquella noia</i> , sinó <i>Doneu-ho a aquella noia</i> ; <i>Ane qui li ho enviarem?</i> , sinó <i>A qui ho enviarem?</i> ; <i>Feia petons an el seu fill</i> , sinó <i>Feia petons al seu fill</i>	En valencià col·loquial, al seu torn, per a evitar el contacte de la preposició <i>a</i> i la vocal de pronoms personals i demostratius, es tendeix a pronunciar una <i>d</i>

Manteniment de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> que introdueix una oració subordinada finita amb funció de complement de règim verbal		
Núm. 64		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	114 / 130	1003
Citació	[Sobre els verbs que admeten complements introduïts per la preposició <i>a</i>] Quan el complement és, no un verb en infinitiu, sinó tota una proposició introduïda amb la conjunció <i>que</i> , llavors la sola construcció correcta és d'introduir el dit complement sense preposició — No és correcte d'anteposar cap de les preposicions <i>a</i> , <i>de</i> i <i>en</i> a la conjunció <i>que</i> , encara que la preposició completiva introduïda amb aquesta conjunció correspongui a un complement introduït amb alguna d'aquelles preposicions	Amb altres verbs, l'elisió de la preposició <i>a</i> i, en alguns casos, de <i>en</i> pot originar construccions molt forçades. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció és habitual ens els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània [...], però en els registres formals s'evita el contacte o bé elidint la preposició [...] o bé emprant recursos com els presentats en el § 26.4.1.3

Manteniment de la preposició <i>de</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan està seleccionada per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva		
Núm. 60		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	117 / 130	1003
Citació	Quan una proposició introduïda amb la conjunció <i>que</i> fa de complement d'un verb, d'un adjectiu o d'un substantiu, els quals, en el cas d'ésser llur complement un substantiu, un pronom o un infinitiu, el volen precedit de la preposició <i>de</i> , no per això ha d'anar precedida d'aquesta preposició, ans la sola construcció correcta és la seva introducció mitjançant la simple conjunció <i>que</i> — No és correcte d'anteposar cap de les preposicions <i>a</i> , <i>de</i> i <i>en</i> a la conjunció <i>que</i> , encara que la preposició completiva introduïda amb aquesta conjunció correspongui a un complement introduït	És normal elidir la preposició <i>de</i> que precedeix una subordinada substantiva quan depèn d'un nom o d'un adjectiu. [...] Amb tot, també es pot donar el contacte de la preposició <i>de</i> i la conjunció <i>que</i> en registres informals i estils pròxims a la llengua espontània

	amb alguna d'aquelles preposicions	
--	------------------------------------	--

Ús de la preposició <i>per</i> per expressar parts del dia Núm. 25		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	120	580
Citació	Notem que les expressions <i>pel matí, per la tarda, pel vespre, per la nit</i> són dolentes; cal dir <i>al matí, a la tarda, al vespre, a la nit</i>	La localització expressada amb les parts del dia s'indica amb <i>a</i> o <i>de</i> [...]. La solució amb <i>per</i> , existent antigament, s'usa col·loquialment en certs parlars [...], però s'evita en els registres formals

Ús de <i>baix</i> amb valor de <i>sota</i> o <i>davall</i> Núm. 27		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	124	759
Citació	És en absolut inacceptable la substitució, freqüent avui dia, de la preposició <i>sota</i> per <i>baix</i> . Les construccions, <i>Tres graus baix zero; baix la direcció de...; baix la influència de...</i> són dolentes, cal dir: <i>tres graus sota zero; sota la direcció de...; sota la influència de...</i>	En parlars valencians i baleàrics, <i>baix</i> també s'utilitza col·loquialment amb el valor de <i>sota</i> o <i>davall</i> amb un complement introduït per la preposició d'enllaç <i>de</i>

Manteniment de les preposicions <i>en</i> o <i>amb</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan estan seleccionades per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva Núm. 61		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	130	1003
Citació	No és correcte d'anteposar cap de les preposicions <i>a, de</i> i <i>en</i> a la conjunció <i>que</i> , encara que la preposició completiva introduïda amb aquesta conjunció correspongui a un complement introduït amb alguna d'aquelles preposicions	També és general l'elisió de la preposició davant de la substantiva introduïda per <i>que</i> si el nom o l'adjectiu selecciona la preposició <i>en</i> o <i>amb</i> [...]. Tot i això, també es pot donar el manteniment de <i>en</i> o <i>amb</i> davant de la conjunció <i>que</i> en registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània

Manteniment de la preposició <i>a</i> en contacte amb la conjunció <i>que</i> quan està seleccionada per un nom o adjectiu que porta com a complement una subordinada substantiva Núm. 62		
	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	130	1003
Citació	No és correcte d'anteposar cap de les preposicions <i>a, de</i> i <i>en</i> a la conjunció <i>que</i> , encara que la preposició completiva introduïda amb aquesta conjunció correspongui a un complement introduït amb alguna d'aquelles preposicions	La simple supressió de la preposició no és tan general quan el nom o l'adjectiu selecciona la preposició <i>a</i> [...]. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció <i>que</i> és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània

Contacte entre preposició i conjunció *que* quan hi ha diversos elements coordinats que complementen un adjectiu i la subordinada és el segon constituent coordinat

Núm. 63

	FABRA 1933 [1918]	GIEC
Pàgina	130	1004
Citació	No és correcte d'anteposar cap de les preposicions <i>a</i> , <i>de</i> i <i>en</i> a la conjunció <i>que</i> , encara que la preposició completiva introduïda amb aquesta conjunció correspongui a un complement introduït amb alguna d'aquelles preposicions	En els registres informals i en els estils pròxims a la llengua espontània, és habitual que la preposició estigui en contacte amb la conjunció <i>que</i> en contextos de coordinació en què els elements coordinats complementen un adjectiu i la subordinada és el segon constituent coordinat

Annex 3. Comparació GIEC - GEIEC

A continuació es comparen les formulacions amb què la GIEC i la GEIEC presenten i caracteritzen els trets col·loquials estudiats. Per facilitar la comparació, es destaquen amb negreta les referències als registres a què s'adscriuen els trets descrits. Al final de cada citació de la GEIEC s'indica, entre parèntesis, l'epígraf on apareix la referència. A la taula no s'han inclòs els trets que no apareixen a la GEIEC.

Núm. de tret	GIEC	GEIEC
1	En parlars valencians, tenen formes particulars els numerals corresponents als nombres 8 (<i>huit</i> , pronunciat [wít]), 17 (<i>dèssset</i> , pronunciat [désset]), 18 (<i>díhuit</i> , pronunciat [díwit]), 19 (<i>dènou</i> , pronunciant [dénow]) i sovint col·loquialment [dénəw]) i 80 (<i>huitanta</i> , pronunciat [witánta])	En parlars valencians, tenen formes particulars els numerals corresponents als nombres 8 (<i>huit</i> , pronunciat [wít]), 17 (<i>dèssset</i> , pronunciat [désset]), 18 (<i>díhuit</i> , pronunciat [díwit]), 19 (<i>dènou</i> , pronunciat [dénow]), i sovint en els registres informals [dénəw] i 80 (<i>huitanta</i> , pronunciat [witánta]) (§ 12.3.1)
2	En la llengua oral, algunes preposicions presenten, col·loquialment , variants o es confonen amb una altra preposició. En aquest sentit, les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> tenen les variants col·loquials <i>an</i> i <i>amb</i> (amb les pronunciacions corresponents a cada parlar)	En la parla espontània , algunes preposicions presenten variants o es confonen amb una altra preposició. En aquest sentit, les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> tenen les variants <i>an</i> i <i>amb</i> (amb les pronunciacions corresponents a cada parlar) (§ 14.4)
3	En valencià col·loquial , al seu torn, per a evitar el contacte de la preposició <i>a</i> i la vocal de pronoms personals i demostratius, es tendeix a pronunciar una <i>d</i>	En valencià, al seu torn, per a evitar el contacte de la preposició <i>a</i> i la vocal de pronoms personals i demostratius, es tendeix a pronunciar una <i>d</i> (§ 14.4)
4	Finalment, la preposició <i>per a</i> es pronuncia <i>pa</i> col·loquialment en valencià (i també <i>par a</i> o <i>pra</i> en altres parlars).	Finalment, la preposició <i>per a</i> es pronuncia <i>pa</i> en valencià (i també <i>par a</i> o <i>pra</i> en altres parlars) (§ 14.4)
6	També es poden comportar com a verbs lleugers <i>donar</i> , <i>pregar</i> , <i>treure</i> , etc., o el més col·loquial <i>fotre</i>	També es comporten com a verbs lleugers <i>donar</i> , <i>passar</i> , <i>pegar</i> , <i>prendre</i> , <i>tenir</i> , <i>treure</i> o <i>traure</i> i el molt informal <i>fotre</i> (i variants com <i>fúmer</i>) (§ 17.2.2)
7	El verb <i>fotre</i> és un equivalent col·loquial de <i>fer</i> , i aporta un matís valoratiu a l'enunciat	També es comporten com a verbs lleugers <i>donar</i> , <i>passar</i> , <i>pegar</i> , <i>prendre</i> , <i>tenir</i> , <i>treure</i> o <i>traure</i> i el molt informal <i>fotre</i> (i variants com <i>fúmer</i>) (§ 17.2.2)
8	Els verbs <i>clissar</i> , <i>galivar</i> , <i>guipar</i> i <i>llucar</i> , equivalents col·loquials de <i>veure-hi</i> (o <i>veure-s'hi</i>), també duen incorporat el pronom <i>hi</i>	Els verbs <i>clissar</i> , <i>galivar</i> , <i>guipar</i> i <i>llucar</i> , equivalents de <i>veure-hi</i> (o <i>veure-s'hi</i>), també duen incorporat el pronom <i>hi</i> (§ 17.3)
9	Per això, <i>La Berta és bona</i> significa que 'té bon caràcter', i <i>La Berta està bona</i> significa que 'té bona salut' (i, col·loquialment , que 'és atractiva')	Així, <i>La Berta és bona</i> significa que 'té bon caràcter', i <i>La Berta està bona</i> significa que 'té bona salut' (i, en registres informals , que 'és atractiva') (§ 18.3.1)
10	En l'ús adverbial, en parlars valencians s'adopta col·loquialment la forma <i>mateixa</i> , que s'evita en els registres formals	En l'ús adverbial, en parlars valencians s'adopta la forma <i>mateixa</i> , que s'evita en els registres formals (§ 9.5)
13	Amb el valor de segon grau, col·loquialment s'usa en valencià la forma <i>ahí</i> i en parlars nord-occidentals la forma <i>astí</i> , que s'eviten en els registres formals	Amb el valor de proximitat mediata, la forma clàssica era <i>aquí</i> (que indicava, doncs, proximitat al receptor), però aquest ús s'ha anat perdent i en valencià s'usa l'adverbi <i>ahí</i> i en parlars nord-occidentals l'adverbi <i>astí</i> , formes que s'eviten en els registres formals (§ 11.2.1)

14	En parlars baleàrics i en alguerès, la forma col·loquial <i>almanco</i> pot substituir <i>almenys</i> com a adverbi d'aproximació	En els parlars baleàrics i en alguerès, <i>almanco</i> pot substituir <i>almenys</i> com a adverbi d'aproximació en els registres informals (§ 16.8)
15	En alguns parlars nord-occidentals, en el parlar del Camp de Tarragona, en tortosí, en alguerès i en algunes comarques valencianes, es mantenen en la parla familiar les formes antigues de l'article masculí <i>lo</i> i <i>los</i>	D'altra banda, cal notar que, en determinats parlars, l'article definit presenta altres formes diferenciades. Es tracta de l'anomenat article salat (<i>es, sa, so, ses, sos</i>), molt viu en els parlars baleàrics, i de les formes <i>lo</i> i <i>los</i> de l'article definit masculí, pròpies de la llengua antiga i que s'han mantingut sobretot en alguns parlars nord-occidentals, en algunes comarques valencianes i en alguerès (§ 10.3.1)
16	A més de l'article <i>el</i> , en la parla hi trobem la forma col·loquial <i>lo</i> com a article amb valor individualitzador	En els registres informals , a més de l'article <i>el</i> , trobem la forma <i>lo</i> com a article amb valor individualitzador (§ 10.3.3) — El quadre 10.2 recull les diferents construccions en què l'article <i>el</i> pot assumir valor individualitzador, juntament amb les principals construccions alternatives a les que presenten aquest ús de l'article <i>el</i> o a l' ús col·loquial del denominat article neutre <i>lo</i> , que no és acceptable en els registres formals (§ 10.3.3)
19	Finalment, cal esmentar l'indefinit antic <i>ningun</i> (i la forma femenina <i>ninguna</i>), que en singular es fa servir col·loquialment en valencià i en eivissenc, juntament amb l'indefinit <i>cap</i> , general en els registres formals	Finalment, cal esmentar l'indefinit antic <i>ningun</i> (i la forma femenina <i>ninguna</i>), que en singular es fa servir en els registres informals en valencià, en eivissenc i en alguerès, juntament amb l'indefinit <i>cap</i> , general en els registres formals i informals (§ 12.5.1)
20	Les interjeccions són una classe de mots morfològicament invariables, típics de la llengua oral espontània i molt vinculats a l'entonació emfàtica (associada a la modalitat exclamativa, imperativa o, menys freqüentment, interrogativa)	Les interjeccions són una classe de mots morfològicament invariables, típics de la llengua oral espontània i molt vinculats a l'entonació emfàtica (associada amb la modalitat exclamativa, imperativa o, menys freqüentment, interrogativa) (§ 31.7)
21	En algun parlar (principalment en valencià col·loquial) la preposició <i>amb</i> es reemplaça per <i>en</i> i, per tant, no es distingeix d'aquesta preposició	En valencià, al seu torn, [...] la preposició <i>amb</i> es reemplaça per <i>en</i> i, per tant, no es distingeix d'aquesta preposició (§ 14.4)
22	Col·loquialment , en parlars baleàrics, la preposició s'usa amb qualsevol complement directe dislocat, també amb els que tenen un caràcter no animat	En parlars baleàrics, en els registres informals la preposició s'usa amb qualsevol complement directe dislocat, també amb els que tenen un caràcter no animat (§ 14.4.2)
23	En les correlacions amb <i>endavant</i> , l'ús de la preposició <i>en</i> precedint l'adverbi [...] és habitual col·loquialment , però s'evita en registres formals	Els adverbis de relació espacial també s'usen, precedits en certs casos de <i>en</i> , en correlació amb un sintagma preposicional precedent amb <i>de</i> . La construcció pot tenir un valor espacial, i fer referència a l'extensió d'espai que es considera (<i>D'ací (en) avant ja no hi ha pins</i>), o temporal, i fer referència a un període de temps (<i>D'ara en endavant tancarem a les set</i>) (§ 16.4)

24	L'ús de les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> presenta diferències significatives en la llengua oral espontània dels diferents parlars. En valencià, en tortosí i en els parlars més occidentals del nord-occidental, es diferencien clarament totes dues preposicions. En la resta del nord-occidental s'usen d'una manera menys sistemàtica. I en els altres parlars (català septentrional i central, parlars baleàrics i alguerès) es fa servir <i>per</i> d'una manera general. En els registres formals es diferencia l'ús de totes dues preposicions, encara que en certs casos es considera igualment acceptable l'ús de <i>per o per a</i> amb el mateix significat	La preposició composta <i>per a</i> i la simple <i>per</i> tendeixen a confondre's en certs contextos i especialment en la llengua oral espontània del català septentrional i central, parlars baleàrics i alguerès, parlars en què <i>per</i> i <i>per a</i> tendeixen a pronunciar-se igual, com si corresponguessin sempre a <i>per</i> . En canvi, en valencià, tortosí i els parlars més occidentals del nord-occidental, es diferencien clarament la preposició simple i la composta. En la resta del nord-occidental alternen la pronúncia corresponent a <i>per a</i> i la corresponent a <i>per</i> d'una manera menys sistemàtica. En els registres formals es diferencia l'ús de totes dues preposicions en la major part de casos (§ 14.5.1)
25	La localització expressada amb les parts del dia s'indica amb <i>a o de</i> [...]. La solució amb <i>per</i> , existent antigament, s'usa col·loquialment en certs parlars [...], però s'evita en els registres formals	La solució amb <i>per</i> s'usa en certs parlars (<i>pel matí, per la vesprada</i>), però s'evita en els registres formals (§14.4.5)
27	En parlars valencians i baleàrics, <i>baix</i> també s'utilitza col·loquialment amb el valor de <i>sota o davall</i> amb un complement introduït per la preposició d'enllaç <i>de</i>	En parlars valencians i en eivissenc, <i>baix</i> també s'usa en els registres informals amb el valor de <i>sota o davall</i> amb un complement introduït per la preposició <i>de</i> (§16.4)
28	<i>A nivell (de)</i> s'utilitza col·loquialment amb valors figurats per als quals disposem d'expressions més precises i adequades. En lloc de <i>a nivell musical, a nivell administratiu o a nivell d'universitats</i> , resulten més adequades solucions com les que s'exemplifiquen tot seguit: <i>Pel que fa a la música (o Musicalment parlant), aquesta coral és admirable, però pel que fa a les lletres s'hi hauria de mirar més; Aquest escrit no és adequat des del punt de vista administratiu; A les universitats hi ha malestar</i>	No és acceptable usar <i>a nivell (de)</i> amb valors figurats. Així, en lloc de <i>a nivell musical, a nivell administratiu o a nivell d'universitats</i> resulten més adequades solucions com les que s'exemplifiquen tot seguit: <i>Pel que fa a la música (o Musicalment parlant), aquesta coral és admirable, però pel que fa a les lletres s'hi hauria de mirar més; Aquest escrit no és adequat des del punt de vista administratiu; A les universitats hi ha malestar</i> (§15.4.1)
29	En el capítol dedicat a les preposicions (§ 19.3.5) ja s'ha indicat que hi ha parlars que espontàniament usen només la preposició <i>per</i> (els orientals i part del nord-occidental) allà on altres parlars usen <i>per</i> i <i>per a</i> segons el cas (valencià, tortosí i a la Franja).	La preposició composta <i>per a</i> i la simple <i>per</i> tendeixen a confondre's en certs contextos i especialment en la llengua oral espontània del català septentrional i central, parlars baleàrics i alguerès, parlars en què <i>per</i> i <i>per a</i> tendeixen a pronunciar-se igual, com si corresponguessin sempre a <i>per</i> . En canvi, en valencià, tortosí i els parlars més occidentals del nord-occidental, es diferencien clarament la preposició simple i la composta. En la resta del nord-occidental alternen la pronúncia corresponent a <i>per a</i> i la corresponent a <i>per</i> d'una manera menys sistemàtica. En els registres formals es diferencia l'ús de totes dues preposicions en la major part de casos (§ 14.5.1)
31	Quan l'expressió temporal és atribut i el verb està en primera persona del plural, la preposició es pot elidir col·loquialment amb els dies de la setmana (<i>Avui som (a) dimecres</i>), però no en la resta de casos	Quan l'expressió temporal és atribut i el verb està en primera persona del plural, la preposició es pot elidir amb els dies de la setmana (<i>Avui som (a) dimecres</i>), però no en la resta de casos (§ 28.2)

32	Les preposicions que admeten un pronom personal, en general el seleccionen en la forma obliqua si es tracta del pronom de primera persona del singular [...]. Els parlars baleàrics tendeixen a no fer ús de <i>mi</i> i a usar la forma <i>jo</i> . Aquesta tendència és general quan el pronom segueix una preposició tònica (<i>davant jo, darrere jo, sense jo</i>) i és només col·loquial darrere de preposició àtona (<i>amb jo, per jo</i>)	Les preposicions que admeten un pronom personal en general seleccionen com a primera persona del singular la forma <i>mi</i> [...]. Els parlars baleàrics tendeixen a no fer ús de <i>mi</i> i a usar la forma <i>jo</i> . Aquesta tendència és general quan el pronom segueix una preposició tònica (<i>darrere jo, davant jo, sense jo</i>) i és pròpia dels registres informals darrere de preposició àtona (<i>amb jo, per jo</i>) (§ 14.3)
33	Pel que fa a la duplicació del datiu de possessió amb un pronom feble, hem de distingir les oracions en què el sintagma nominal que expressa la part del cos posseïda és el complement directe i aquelles en què aquest element és el subjecte d'un verb inacusatiu (§ 18.4.2.2). En el primer cas, la duplicació amb el pronom és una solució que no és general de tots els parlars ni té la mateixa incidència en els registres formals que col·loquialment	En canvi, la duplicació del datiu de possessió és pròpia dels registres informals i no general de tots els parlars quan el complement directe és un sintagma nominal que expressa la part del cos posseïda (§ 13.7.5)
39	Amb els verbs de la classe de <i>telefonar</i> , la duplicació no és normal en aquells parlars en què el complement es tendeix a interpretar col·loquialment com a complement directe	Alguns verbs com <i>telefonar</i> i <i>trucar</i> són intransitius (<i>Telefoneu-li; Truca-li</i>), tot i que han assolit una certa extensió amb ús transitiu (<i>Telefoneu-la; Truca'l</i>). Usats com a verbs de dicció, verbs com <i>telefonar</i> , i menys freqüentment <i>trucar</i> , són verbs transitius que seleccionen un complement indirecte (§ 17.3)
40	A més, en el parlar col·loquial dels joves , l'ús del verb <i>estar</i> s'ha generalitzat darrerament amb altres adjectius com <i>bo/dolent</i> (i <i>boníssim</i>), <i>nou/vell</i> , quan, de fet, aquests adjectius tradicionalment seleccionen <i>ser</i>	A més, en els registres informals dels joves , l'ús del verb <i>estar</i> s'ha generalitzat darrerament amb altres adjectius com <i>bo/dolent</i> (i <i>boníssim</i>) i <i>nou/vell</i> , quan, de fet, aquests adjectius tradicionalment seleccionen <i>ser</i> (§ 18.3.1)
41	Col·loquialment , el present es pot emprar també per a referir-se a situacions anteriors a l'acte de parla que finalment no es produïren, és a dir, situacions irreal de passat	D'altra banda, el present també s'empra per a referir-se a situacions anteriors a l'acte de parla que finalment no es van produir, és a dir, situacions irreal de passat (§ 20.5.1)
42	Recentment, s'ha introduït la perífrasi « <i>venir + gerundi</i> », usada col·loquialment per a referir-se a una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència. Es tracta d'un ús no acceptable el significat del qual es pot expressar sense necessitat de la perífrasi	Recentment s'ha introduït la perífrasi « <i>venir + gerundi</i> », usada per a referir-se a una situació que es projecta en el temps fins al moment que es pren com a referència. Es tracta d'un ús no acceptable el significat del qual es pot expressar sense necessitat de la perífrasi (§ 29.3.2)
43	Notem, pel que fa a aquesta perífrasi [« <i>estar + gerundi</i> »], que col·loquialment podem trobar gerundis aparentment independents [...], en què se sobreentén el verb auxiliar <i>estar</i>	En els registres informals , podem trobar gerundis aparentment independents [...], en què se sobreentén el verb auxiliar <i>estar</i> (§ 29.5)
47	En la conversa espontània [les causals amb <i>com que</i>] poden quedar truncades, sense l'oració principal que hauria d'aparèixer a continuació i amb una entonació suspesa [...]. Amb aquests causals suspeses, el parlant tracta de justificar-se per alguna cosa que ha	En la conversa espontània les causals amb <i>com que</i> poden quedar truncades, sense l'oració principal que hauria d'aparèixer a continuació i amb una entonació suspesa [...]. Amb aquestes causals suspeses, l'emissor tracta de justificar-se per alguna cosa que ha

	fet o dit i que pot resultar estranya a l'interlocutor	fet o dit i que pot resultar estranya a l'interlocutor (§ 26.2.2)
48	En parlars valencians i en tortosí, existeix també la locució col·loquial <i>més que</i> , amb la variant <i>mas que</i> , d'origen poc clar. En l'ús actual, <i>més que</i> apareix amb el verb en subjuntiu i sovint amb el verb <i>ser</i> [...]. Es tracta, però, d'una forma que no transcendeix als registres formals	Hi ha altres nexes concessius d'ús reduït a certs parlars i registres com <i>baldament</i> [...], <i>més que</i> en parlars valencians i en tortosí en els registres informals [...] o la locució <i>enc que</i> , que avui encara es pot trobar d'una manera recessiva en parlars baleàrics (§ 27.3.2)
49	Col·loquialment , l'imperfet pot utilitzar-se també en les apòdosis amb un valor emfàtic, en lloc del condicional	L'imperfet pot utilitzar-se també en les apòdosis amb un valor emfàtic, en comptes del condicional (§ 20.5.2)
50	L'imperfet d'indicatiu, d'altra banda, també és possible en la pròtasi (<i>si venia</i>). Aquest ús es troba a vegades en registres formals, com també en la llengua antiga, que feia servir habitualment l'imperfet [...]. Però també és possible quan s'utilitza col·loquialment amb un valor expressiu	L'imperfet d'indicatiu, d'altra banda, també és possible en la pròtasi (<i>si venia</i>). Aquest ús, que era freqüent en la llengua antiga, es troba de vegades en els registres formals [...]. En els registres informals , s'utilitza només amb valor expressiu (§ 27.2.1)
51	Col·loquialment , a més del plusquamperfet de subjuntiu, també és possible l'ús del present d'indicatiu, sovint amb la perífrasi « <i>arribar a + infinitiu</i> » (§ 24.8.5.2k), amb un valor irreal de passat. [...] En aquests contextos s'usa amb un valor de passat per tal de donar vivacitat o intensitat expressiva a allò que s'indica	A més del plusquamperfet de subjuntiu també és possible l'ús del present d'indicatiu, sovint amb la perífrasi « <i>arribar a + infinitiu</i> », amb un valor irreal de passat. [...] En aquests contextos s'usa amb un valor de passat per tal de donar vivacitat o intensitat expressiva a allò que s'indica (§ 27.2.1)
52	Més col·loquialment o si es busca expressivitat, també és possible l'ús del quantificador <i>cada</i>	Quan es busca expressivitat, també és possible l'ús del quantificador <i>cada</i> (§ 26.4.2)
53	La coda de la construcció consecutiva és obligatòria, però es pot sobreentendre i quedar truncada en aquells casos, vinculats a la col·loquialitat , en què se supleix per una entonació suspesa (representada gràficament per un signe d'admiració o per punts suspensius)	La consecutiva es pot sobreentendre en aquells casos en què se supleix per una entonació suspesa (representada gràficament per un signe d'admiració o per punts suspensius) (§ 26.4.2)
54	D'altra banda, col·loquialment també és possible silenciar el quantificador o el sintagma quantificat i deixar la coda	D'altra banda, en els registres informals també és possible silenciar el quantificador o el sintagma quantificat i deixar la subordinada (§ 26.4.2)
56	En parlars orientals ha tingut modernament un cert ús la locució <i>enc que</i> , que avui encara es pot trobar col·loquialment d'una manera recessiva en parlars baleàrics [...]. Aquesta locució té un comportament gramatical semblant al de <i>encara que</i> , amb la qual s'ha tendit a identificar com si en fos una variant formal.	Hi ha altres nexes concessius d'ús reduït a certs parlars i registres com <i>baldament</i> [...], <i>més que</i> en parlars valencians i en tortosí en els registres informals [...] o la locució <i>enc que</i> , que avui encara es pot trobar d'una manera recessiva en parlars baleàrics (§ 27.3.2)
57	El relatiu <i>qui</i> no s'utilitza en funció de subjecte ni en les relatives restrictives ni en les no restrictives. Amb tot, en la llengua antiga, el relatiu <i>qui</i> s'usava com a subjecte amb independència del tipus de relativa i del caràcter humà o no humà de l'antecedent, i aquest ús encara es manté col·loquialment en parlars baleàrics	El relatiu <i>qui</i> no s'utilitza en funció de subjecte ni en les relatives especificatives ni en les explicatives. Amb tot, en la llengua antiga, el relatiu <i>qui</i> s'usava com a subjecte amb independència del tipus de relativa i del caràcter humà o no humà de l'antecedent, i aquest ús encara es manté en els registres informals en parlars baleàrics (§ 24.3.3)

58	En català hi ha la tendència col·loquial , que també trobem en altres llengües romàniques, a desglossar les funcions del relatiu, de manera que l'element inicial <i>que</i> fa només la funció de nexa subordinant, mentre que un pronom feble o un possessiu fa les altres dues funcions: la sintàctica, de complement o adjunt, i l'anafòrica	Les subordinades de relatiu analítiques van encapçalades per <i>que</i> i contenen un pronom feble o un possessiu que fa la funció sintàctica pròpia del relatiu. En aquestes construccions, pròpies dels registres informals , l'element inicial <i>que</i> fa només la funció de connector subordinant, mentre que un pronom feble o un possessiu fa les altres dues funcions pròpies del relatiu: la sintàctica (de complement o adjunt) i l'anafòrica (§ 24.5)
60	És normal elidir la preposició <i>de</i> que precedeix una subordinada substantiva quan depèn d'un nom o d'un adjectiu. [...] Amb tot, també es pot donar el contacte de la preposició <i>de</i> i la conjunció <i>que</i> en registres informals i estils pròxims a la llengua espontània	En canvi, en els registres informals , s'observa el manteniment de la preposició, d'una manera més o menys freqüent segons diversos factors, com quina és la preposició, de quin element depèn la subordinada i quin és el context d'ús (§ 23.5.1)
61	També és general l'elisió de la preposició davant de la substantiva introduïda per <i>que</i> si el nom o l'adjectiu selecciona la preposició <i>en</i> o <i>amb</i> [...]. Tot i això, també es pot donar el manteniment de <i>en</i> o <i>amb</i> davant de la conjunció <i>que</i> en registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània	En canvi, en els registres informals , s'observa el manteniment de la preposició, d'una manera més o menys freqüent segons diversos factors, com quina és la preposició, de quin element depèn la subordinada i quin és el context d'ús (§ 23.5.1)
62	La simple supressió de la preposició no és tan general quan el nom o l'adjectiu selecciona la preposició <i>a</i> [...]. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció <i>que</i> és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània	En canvi, en els registres informals , s'observa el manteniment de la preposició, d'una manera més o menys freqüent segons diversos factors, com quina és la preposició, de quin element depèn la subordinada i quin és el context d'ús (§ 23.5.1)
63	En els registres informals i en els estils pròxims a la llengua espontània , és habitual que la preposició estigui en contacte amb la conjunció <i>que</i> en contextos de coordinació en què els elements coordinats complementen un adjectiu i la subordinada és el segon constituent coordinat	En canvi, en els registres informals , s'observa el manteniment de la preposició, d'una manera més o menys freqüent segons diversos factors, com quina és la preposició, de quin element depèn la subordinada i quin és el context d'ús (§ 23.5.1)
64	Amb altres verbs, l'elisió de la preposició <i>a</i> i, en alguns casos, de <i>en</i> pot originar construccions molt forçades. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània [...], però en els registres formals s'evita el contacte o bé elidint la preposició [...] o bé emprant recursos com els presentats en el § 26.4.1.3	En canvi, en els registres informals , s'observa el manteniment de la preposició, d'una manera més o menys freqüent segons diversos factors, com quina és la preposició, de quin element depèn la subordinada i quin és el context d'ús (§ 23.5.1)
65	Hi ha formes de citació que presenten alhora propietats del discurs directe i de l'indirecte. La més coneguda és l'anomenat discurs indirecte lliure, propi del llenguatge literari, encara que també de la parla col·loquial , en què es mantenen els dos actes d'enunciació del discurs directe però amb la pèrdua d'autonomia dels elements díctics pròpia del discurs indirecte	Hi ha formes de citació que presenten alhora propietats del discurs directe i de l'indirecte. La més coneguda és l'anomenat discurs indirecte lliure, propi del llenguatge literari, però també dels registres informals , en què es mantenen els dos actes d'enunciació del discurs directe, però amb la pèrdua d'autonomia dels elements díctics pròpia del discurs indirecte (§ 23.6)

67	Col·loquialment també trobem sintagmes nominals indefinits amb valor ponderatiu el nom dels quals no és comptable	En els registres informals , també trobem sintagmes nominals indefinits amb valor ponderatiu el nom dels quals no és comptable (§ 31.4)
68	En parlars nord-occidentals, aquest valor contextual s'ha gramaticalitzat i el futur pot emprar-se col·loquialment amb un valor plenament imperatiu: <i>Pensaràs-hi, d'acord?</i> (equivalent a <i>Pensa-hi, d'acord?</i>). Com mostra l'exemple, si l'oració conté un pronom feble, aquest apareix darrere del verb, com ocorre amb l'imperatiu	En parlars nord-occidentals, aquest valor contextual s'ha gramaticalitzat i el futur pot emprar-se en els registres informals amb un valor plenament imperatiu: <i>Pensaràs-hi, d'acord?</i> (equivalent a <i>Pensa-hi, d'acord?</i>). Com mostra l'exemple, si l'oració conté un pronom feble, aquest apareix darrere del verb, com ocorre amb l'imperatiu (§ 20.5.3)
69	Les oracions imperatives també presenten l'especificitat que els pronoms febles ocupen la posició enclítica [...]. Ara bé, si la segona persona de cortesia és <i>vostè(s)</i> , col·loquialment , en els parlars baleàrics i en gironí, el pronom pot ocupar la posició proclítica	En les oracions imperatives, els pronoms febles ocupen la posició enclítica [...]. Ara bé, si la segona persona de cortesia és <i>vostè(s)</i> , en els registres informals , en els parlars baleàrics i en gironí, el pronom pot anar davant del verb (§ 31.5)
73	D'altra banda, són col·loquials les construccions següents, que expressen finalitat i que sovint porten l'interrogatiu al final: — <i>Deixa'm el ganivet. —Per a fer què?</i> (en el sentit de <i>Per a què el vols?</i>)	D'altra banda, són pròpies dels registres informals les construccions següents, que expressen finalitat i que sovint porten l'interrogatiu al final: — <i>Deixa'm el ganivet. —Per a fer què?</i> (en el sentit de <i>Per a què el vols?</i>); — <i>Ara vols anar a Sabadell? A fer què? / A què fer?</i> (§ 31.3.2)
74	En registres informals , la conjunció <i>que</i> pot precedir una subordinada interrogativa discursiva. Així, al costat de la construcció formal <i>Em va preguntar qui havia vingut</i> , tenim la més col·loquial <i>Em va preguntar que qui havia vingut</i> . Aquesta conjunció reforça el sentit de la pregunta reproduïda; és per això que només poden portar-la verbs que admeten el discurs directe (§ 26.7)	En els registres informals , la conjunció que pot precedir certes subordinades interrogatives. Així, al costat de la construcció formal <i>Em va preguntar qui havia vingut</i> , hi trobem la més informal <i>Em va preguntar que qui havia vingut</i> . Aquesta conjunció reforça el sentit de pregunta reproduïda; per això, només poden portar-la els verbs que admeten el discurs directe (§ 23.7.1)
75	Col·loquialment , també es poden usar com a respostes negatives o com a rèplica expressions del tipus <i>I ara!, Ca!, Fuig!</i> o <i>De cap manera</i> , mentre que expressions com <i>I tant!, Ja ho crec que sí</i> o <i>Ja ho pots ben dir</i> s'empren com a respostes o rèpliques afirmatives	En la llengua oral, i sobretot en els registres informals , també s'usen com a respostes negatives o com a rèplica expressions del tipus <i>I ara!, Ca!, Fuig!</i> o <i>De cap manera</i> , mentre que expressions com <i>ara I tant!, Ja ho crec que sí</i> o <i>Ja ho pots ben dir</i> s'empren com a respostes o rèpliques afirmatives (§ 32.2)
76	En septentrional, a més, [l'adverbi de negació <i>pas</i>] és l'expressió habitual de la negació, fins al punt que ha dut a l'omissió de no col·loquialment	L'adverbi de reforç <i>pas</i> és molt viu en parlars del Principat de Catalunya, però no en valencià ni en baleàric. En septentrional, és l'expressió habitual de la negació, fins al punt que ha dut a l'omissió de no en els registres informals (§ 32.3.3)
77	En preguntes de contraexpectativa (§ 34.2.1.2) [l'adverbi <i>pas</i>] també es troba col·loquialment en el parlar del Camp de Tarragona sense l'adverbi <i>no</i>	En interrogatives de contraexpectativa, [l'adverbi <i>pas</i>] també es troba en els registres informals del parlar del Camp de Tarragona sense l'adverbi <i>no</i> (§ 32.3.3)
78	En parlars nord-occidentals s'usa col·loquialment <i>cap</i> en lloc de <i>pas</i>	En els registres informals d'alguns parlars nord-occidentals s'usa <i>cap</i> en comptes de <i>pas</i> (§ 32.3.3)